

1. Nadzór nad zdrowiem roślin	5
1.1. Kontrola roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kraju.....	5
1.1.1. Kontrola występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych	5
1.1.1.1. Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych	5
1.1.1.2. Zwalczanie organizmów kwarantannowych i regulowanych.....	15
1.2. Kontrola występowania organizmów niekwarantannowych.....	16
1.2.1. Ocena stanu fitosanitarnego roślin uprawnych na terenie województwa mazowieckiego w roku 2016.....	16
1.2.2. Działania podejmowane w ramach współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi w 2016 roku.	23
1.3. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami z krajami trzecimi.....	23
1.3.1. Kontrola towarów eksportowanych na terenie województwa mazowieckiego	23
1.3.2. Zakwestionowania towarów roślinnych eksportowanych z terenu województwa mazowieckiego.....	28
1.3.3. Graniczna kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, importowanych z krajów trzecich.....	29
1.4. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami w kraju oraz wewnątrz Unii Europejskiej.....	31
1.4.1. Urzędowa rejestracja przedsiębiorców oraz paszportowanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów.....	31
1.4.2. Zakwestionowania przesyłek towarów roślinnych w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej.....	33
1.4.3. Nadzór nad wykorzystaniem organizmów kwarantannowych lub porażonych/zakazanych materiałów roślinnych w pracach naukowo – badawczych lub pracach nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych.....	34
1.4.4. Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.	35
2. Nadzór nad ochroną roślin i techniką.....	36
2.1. Obrót i stosowanie środków ochrony roślin.....	36
2.1.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków	36
2.1.2. Kontrola wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin.....	38
2.1.3. Wycofywanie środków ochrony roślin z obrotu.....	47
2.1.4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony.....	52
2.1.5. Kontrola jakości i pozostałości środków ochrony roślin.....	56
2.1.5.1. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin.....	56
2.1.5.2. Badania kontrolne jakości środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu.	60
2.2. Monitoring zużycia środków ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego.....	62
2.3. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy.....	63
2.3.1. Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań.....	63
2.3.2. Badania opryskiwaczy.....	64
2.4. Nadzór nad podmiotami upoważnionymi przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin.....	65
2.5. Nadzór nad jednostkami certyfikującymi integrowaną produkcję roślin.....	66
2.6. Nadzór nad stosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego.....	71
3. Ocena polowa i laboratoryjna materiału siewnego oraz kontrola obrotu tym materiałem.....	72
3.1. Ocena polowa materiału siewnego.....	72
3.1.1. Rośliny rolnicze i warzywne.....	72

3.1.2.	Dyskwalifikacje w ocenie polowej roślin rolniczych.....	75
3.1.2.1.	Ocena polowa plantacji roślin rolniczych wykonana przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych.....	77
3.1.3.	Ocena polowa materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych.....	81
	Coraz większym zainteresowaniem, zwłaszcza do dużych nasadzeń towarowych, cieszą się drzewka dwuletnie z zimowego szczepienia w rękę.....	89
3.2.	Nadzór nad materiałem siewnym.....	90
3.2.1.	Wpis podmiotów do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców.....	90
3.2.2.	Kontrola materiału siewnego.....	94
3.3.	Kontrola stosowania materiału siewnego kukurydzy.....	98
3.4.	Rolnictwo ekologiczne.....	101
4.	Diagnostyka laboratoryjna.....	103
4.1.	Badania laboratoryjne.....	103
4.1.1.	Działalność diagnostyczna Laboratorium Wojewódzkiego WIORiN.....	103
	W 2016 r. do badań zleconych poza KZ przyjęto od klienta zewnętrznego przyjęto 7 próbek materiału roślinnego (analizy nematologiczne, entomologiczne i mikologiczne).	110
4.2.	Rozwój bazy diagnostycznej Inspekcji.....	110
4.2.1.	Działania w kierunku poprawy warunków technicznych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego.....	110
4.2.2.	Działania ukierunkowane na akredytację metod badawczych w Laboratorium Wojewódzkim.....	111
4.3.	Nadzór merytoryczny nad działalnością diagnostyczną Inspekcji.....	112
4.3.1.	Porównania międzylaboratoryjne/badania biegłości.....	112
4.3.2.	Sterowanie jakością badań.....	113
4.3.3.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Laboratorium Wojewódzkiego.....	113
	Organizator szkolenia.....	114
5.	Ocena laboratoryjna materiału siewnego.....	115
5.1.	Ocena laboratoryjna.....	115
5.1.1.	Ogólne podsumowanie.....	116
5.1.2.	Testy sprawdzające „Proficiency Test” organizowane przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA) oraz krajowe testy porównawcze.....	117
5.1.3.	Nadzór i kontrola nad podmiotami akredytowanymi.....	117
5.1.3.1.	Laboratoria akredytowane.....	117
5.1.3.2.	Nadzór i kontrola nad próbobiorcami akredytowanymi i urzędowymi.....	118
5.1.4.	Nadzór nad upoważnieniami do wypełniania etykiet urzędowych materiału siewnego.....	118
5.1.5.	Drukowanie etykiet i paszportów.....	119

1. Nadzór nad zdrowiem roślin

1.1. Kontrola roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kraju

1.1.1. Kontrola występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych

1.1.1.1. Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych

Struktura użytkowania gruntów w województwie mazowieckim przedstawia się następująco. Użytki rolne stanowią 86%, lasy 9%, pozostałe grunty stanowią 5% powierzchni województwa. Teren województwa mazowieckiego jest różnorodny pod względem produkcji roślinnej. W strukturze zasiewów zboża zajmują ponad 70% powierzchni, ziemniaki 2,9% powierzchni zasiewów.

Mazowsze jest zagłębiem ogrodniczym i sadowniczym. Około 30% powierzchni polskich sadów znajduje się na Mazowszu, co stanowi ponad 40% krajowej produkcji owoców. Największy areal uprawy ponad 75 tys. ha stanowi jabłoń – zbiory ok 1,482 mln. ton rocznie. Ponad połowa polskich jabłek i jedna czwarta truskawek pochodzi z naszego województwa. Mazowsze jest również wiodącym producentem warzyw w tym pod osłonami. Na terenie województwa prowadzona jest intensywna produkcja materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych i ozdobnych oraz materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych i warzywnych. W rejonie Zakroczymia prowadzona jest produkcja cebuli dymki. Ponadto kontrole przeprowadzano w szkółkach leśnych oraz lasach w kierunku występowania nicienia - węgorka sosnowca oraz grzyba *Gibberella circinata*.

Ze względu na różnorodną specyfikę produkcji do rejestru producentów ze względu na wymagania fitosanitarne wpisanych było według stanu na koniec 2016 roku 8008 podmiotów, które zgodnie z ustawą o ochronie roślin podlegają kontroli PIORiN. Największą grupę stanowią producenci i dystrybutorzy ziemniaka – 7196 (89%). Pozostali to producenci materiału szkółkarskiego – 294 w tym 38 szkółki leśne, producenci cebuli dymki - 58, importerzy – 191, producenci roślin ozdobnych. Mając powyższe na uwadze w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie najważniejszym zadaniem z zakresu fitosanitarnego było wykonywanie kontroli zdrowotności upraw w tym gleby i podłoży oraz roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów będących w obrocie pod kątem występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych.

Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych była prowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie na podobnych zasadach jak w latach ubiegłych. W planach dotyczących kontroli zdrowotności, brano pod uwagę zdrowotnościowe wymagania specjalne dla roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów. W 2016 roku w skali całego województwa inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wykonali łącznie 13 785 kontroli zdrowotności pod kątem występowania organizmów kwarantannowych. Kontrolami zdrowotności objęto m.in. uprawy roślin, produkty roślinne i przedmioty w przechowalniach i magazynach, miejscach przeładunku, na giełdach i targowiskach. Ogółem kontroli poddano 6593,272 ha upraw roślin oraz 30340,648 t, 26206068 szt. oraz 203673,39 m³ roślin, produktów roślinnych i przedmiotów. W poszczególnych oddziałach liczba przeprowadzonych kontroli zdrowotności była zróżnicowana i zależała od rodzaju upraw, produktów roślinnych lub przedmiotów, znajdujących się na danym terenie.

Najwięcej kontroli zdrowotności przeprowadzono w oddziałach: Piaseczno – 1833 kontroli, Mińsk Mazowiecki – 1810 kontroli, Płock – 1291 kontroli, Grodzisk Mazowiecki – 873 kontrole.

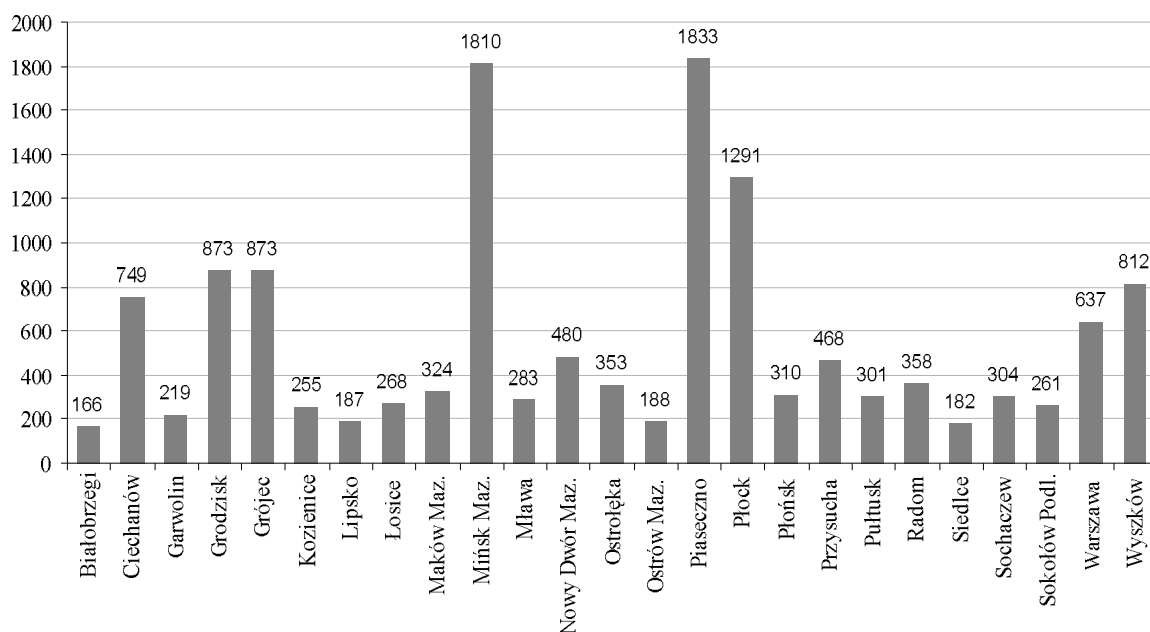
Najmniej kontroli wykonano w oddziałach: Białobrzegi – 166 kontroli, Lipsko – 187 kontroli oraz Ostrów Mazowiecka – 188 kontroli.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące ilości kontroli zdrowotności wykonanych w 2016 r. w skali całego województwa zostały przedstawione w tabeli 1.1 oraz na wykresie 1.1.

Tabela 1.1. Zestawienie kontroli zdrowotności (organizmy kwarantannowe) roślin produktów roślinnych i przedmiotów wykonanych w 2016 roku przez WIORiN w Warszawie.

L.p.	Oddział	Ogólna liczba kontroli zdrowotności	Wolumen produkcji roślin, produktów roślinnych i przedmiotów poddany kontroli			
			hektary	tony	sztuki	m ³
1	Białobrzegi	166	194.487	265.108	17583	146.00
2	Ciechanów	749	59.450	311.829	1367430	448.00
3	Garwolin	219	43.565	299.182	301	80.00
4	Grodzisk	873	385.651	13271.543	10055078	42724.20
5	Grójec	873	388.179	1924.981	1560522	1432.00
6	Kozienice	255	178.850	575.947	148150	7140.00
7	Lipsko	187	215.559	124.854	669851	0.00
8	Łosice	268	182.611	2144.853	9115	67.50
9	Maków Maz.	324	44.146	113.879	47914	522.48
10	Mińsk Maz.	1810	556.266	261.668	925282	227.77
11	Mława	283	87.552	267.324	3671	11004.50
12	Nowy Dwór Maz.	480	195.248	3550.474	3811702	4063.54
13	Ostrolęka	353	58.190	128.220	89775	674.52
14	Ostrów Maz.	188	54.200	146.462	761	42.00
15	Piaseczno	1833	87.876	387.752	3843608	25680.00
16	Płock	1291	507.417	950.995	2190241	2674.00
17	Płońsk	310	105.501	1560.375	152301	600.00
18	Przysucha	468	2487.298	28.565	9453	290.00
19	Pułtusk	301	100.640	607.489	36685	167.00
20	Radom	358	163.080	200.558	2619	63083.00
21	Siedlce	182	71.709	1220.848	15	207.00
22	Sochaczew	304	90.953	624.201	35318	21446.00
23	Sokołów Podl.	261	55.481	582.354	95104	493.50
24	Warszawa	637	76.470	144.848	1128334	17202.38
25	Wyszków	812	202.895	646.338	5255	3258.00
WIORiN RAZEM		13 785	6593,272	30340,648	26206068	203673,39

Wykres 1.1. Liczba kontroli zdrowotności przeprowadzonych w odniesieniu do upraw i partii roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w poszczególnych oddziałach w 2016 roku.

Najwięcej kontroli zdrowotności przeprowadzono w kierunku organizmów szkodliwych występujących na ziemniaku. Pod kątem występowania bakterii *Ralstonia solanacearum* sprawcy śluzaka wykonano 2586 kontroli, pod kątem występowania bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka 2409 kontroli oraz pod kątem występowania *Epitrix tuberis* 2400 kontroli. Liczba przeprowadzonych kontroli zdrowotności w tym zakresie była zróżnicowana w poszczególnych oddziałach. Najwięcej takich kontroli przeprowadzono w Oddziale Grodzisk Mazowiecki, Nowy Dwór Mazowiecki. Najmniej kontroli wykonano w Oddziałach w Grójcu i Białobrzegach.

Zwiększona liczba kontroli w kierunku poszukiwania bakterii powodujących śluzaka ziemniaka związana była z występowaniem ognisk choroby na ternie Oddziału w Grodzisku Mazowieckim.

Ze względu na zagrożenie zawleczenia z Hiszpanii i Portugalii na terytorium Polski szkodnika ziemniaka *Epitrix tuberis* przeprowadzono kontrolę bulw ziemniaka pod kątem występowania tego szkodnika.

W związku z zagrożeniem występowania na terenie Unii Europejskiej nowego szkodnika drzew liściastych *Anoplophora chinensis* najwięcej kontroli w liczbie 4161 przeprowadzono pod kątem występowania tego organizmu jak również szkodnika roślin iglastych węgorka sosnowca *Bursaphelenchus xylophilus* - 1928 kontroli. Kontrole prowadzone były na materiale szkółkarskim jak również w drzewostanach leśnych i parkach. W związku z podpisaniem protokołu dotyczącego warunków eksportu polskiego jabłka do Chińskiej Republiki Ludowej, prowadzono kontrole zarejestrowanych sadów w kierunku występowania zarazy ogniowej. Wykonano łącznie 2313 kontroli w kierunku występowania bakterii *Erwinia amylovora*.

W tabeli 1.2 przedstawiono szczegółowe dane o liczbie kontroli zdrowotności przeprowadzonych pod kątem występowania wybranych organizmów kwarantannowych.

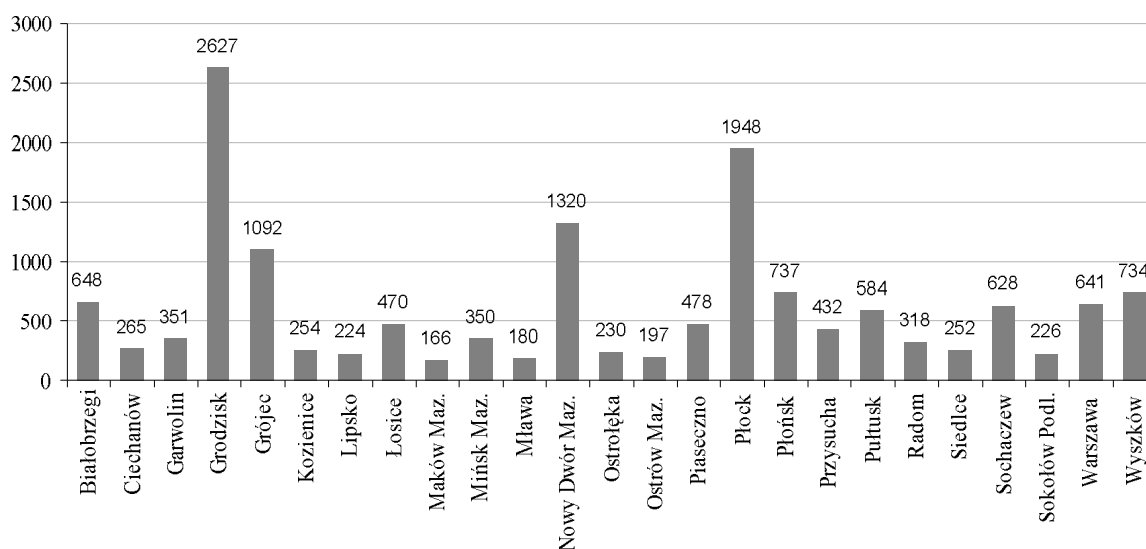
Tabela 1.2. Zestawienie kontroli zdrowotności roślin, produktów roślinnych i przedmiotów wykonanych w 2016 roku pod kątem występowania wybranych organizmów kwarantannowych i regulowanych.

Lp.	Liczba kontroli zdrowotności pod kątem wybranych organizmów kwarantannowych i regulowanych	Oddział																				Razem					
		Białobrzegi	Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grojec	Kozienice	Lipisko	Łosice	Maków Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Mława	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Ostrow Mazowiecka	Piaseczno	Płock	Płońsk	Przysucha	Pułtusk	Radom		Siedlce	Sochaczew	Sokołów Podlaski	Warszawa	Wyszków
1	Apple proliferation mycoplasma	26	60	82	16	138	39	56	7	15	39	7	5	55	4	55	217	31	113	11	37	3	19	7	25	342	1409
2	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	12	193	9	122	138	8	12	35	47	513	60	34	30	35	311	74	2	60	65	20	11	3	26	85	23	1928
3	<i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	44	65	88	221	25	131	52	111	113	63	135	192	65	60	68	142	151	67	72	113	115	100	85	67	64	2409
4	<i>Epirix tuberis</i>	43	63	88	214	25	131	52	111	113	63	136	209	65	59	68	142	147	67	72	113	101	100	85	69	64	2400
5	<i>Ditylenchus dipsaci</i>	4	0	0	6	0	0	0	0	1	0	0	75	0	0	0	4	6	0	0	0	0	1	2	0	0	99
6	<i>Globodera rostochiensis</i>	22	18	14	193	40	30	16	44	47	63	9	53	26	14	43	89	25	59	21	32	82	17	25	88	101	1171
7	Plum Pox Virus	21	58	5	49	164	15	15	2	5	91	1	2	85	3	145	192	30	54	12	45	0	37	3	50	204	1288
8	<i>Synchytrium endobioticum</i>	22	19	14	192	40	28	16	68	73	36	9	70	26	14	39	93	42	59	28	110	87	17	27	87	101	1317
9	<i>Gibberella circinata</i>	2	74	3	31	55	2	2	9	10	191	15	12	7	7	91	31	4	18	23	15	1	7	15	31	4	660
10	<i>Anoplophora chinensis</i>	57	201	92	139	323	61	34	28	72	648	24	26	164	58	636	683	29	57	73	95	17	68	68	154	354	4161
11	<i>Erwinia amylovora</i>	31	169	83	99	236	36	9	10	20	202	3	28	85	10	295	289	22	137	31	30	1	26	17	56	388	2313
12	<i>Ralstonia solanacearum</i>	44	67	92	288	28	133	53	111	116	67	141	217	67	61	72	151	152	67	74	115	122	108	89	85	66	2586

W 2016 r. podczas przeprowadzanych kontroli zdrowotności pobrano 15 362 próby do badań laboratoryjnych. Najwięcej prób pobrano w Oddziale w Grodzisku Mazowieckim – 2627, w Płocku – 1948, w Nowym Dworze Mazowieckim - 1320. Najmniej prób pobrano w Oddziałach: Maków Maz. – 166, Mława – 180, Ostrow Maz. – 197. Bardzo duża liczba pobranych prób w Grodzisku Mazowieckim związana jest z występowaniem na terenie tego oddziału ognisk *Ralstonia solanacearum*.

Na wykresie 1.2 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby pobranych prób.

Wykres 1.2. Liczba pobranych prób w 2016 r.

W 2016 roku w wyniku prowadzonych inspekcji i wykonanych analiz laboratoryjnych w miejscach produkcji na terenie województwa mazowieckiego stwierdzono ogółem występowanie 3 rodzajów organizmów kwarantannowych. Podobnie jak w latach poprzednich, w 2016 roku na terenie województwa mazowieckiego stwierdzano obecność bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Wyżej wymienioną bakterię stwierdzono w 160 miejscach produkcji. Najwięcej wykryć odnotowano na terenie Oddziału Kozienice, Radom i Grójec, najmniej porażonych miejsc produkcji przez ten organizm kwarantannowy stwierdzono na terenie Oddziału Piaseczno, Warszawa, nie stwierdzono na terenie Oddziału Sochaczew i Sokołów Podlaski (dane w tabeli 1.3).

Wśród wirusów odnotowano występowania wirusa ospowatości śliw (*Plum pox virus*) w 4 miejscach produkcji. Odnotowano wzrost wykryć w porównaniu do 2015 roku. (w 2015 w 1 miejscu produkcji).

W przypadku nicieni - mątwik ziemniaczany (*Globodera rostochiensis*) w 2016 roku wykryto go w 1 miejscu. W 2015 roku było wykrycie 4 miejscach produkcji. Wykrycie odnotowano na terenie Oddziału Mława.

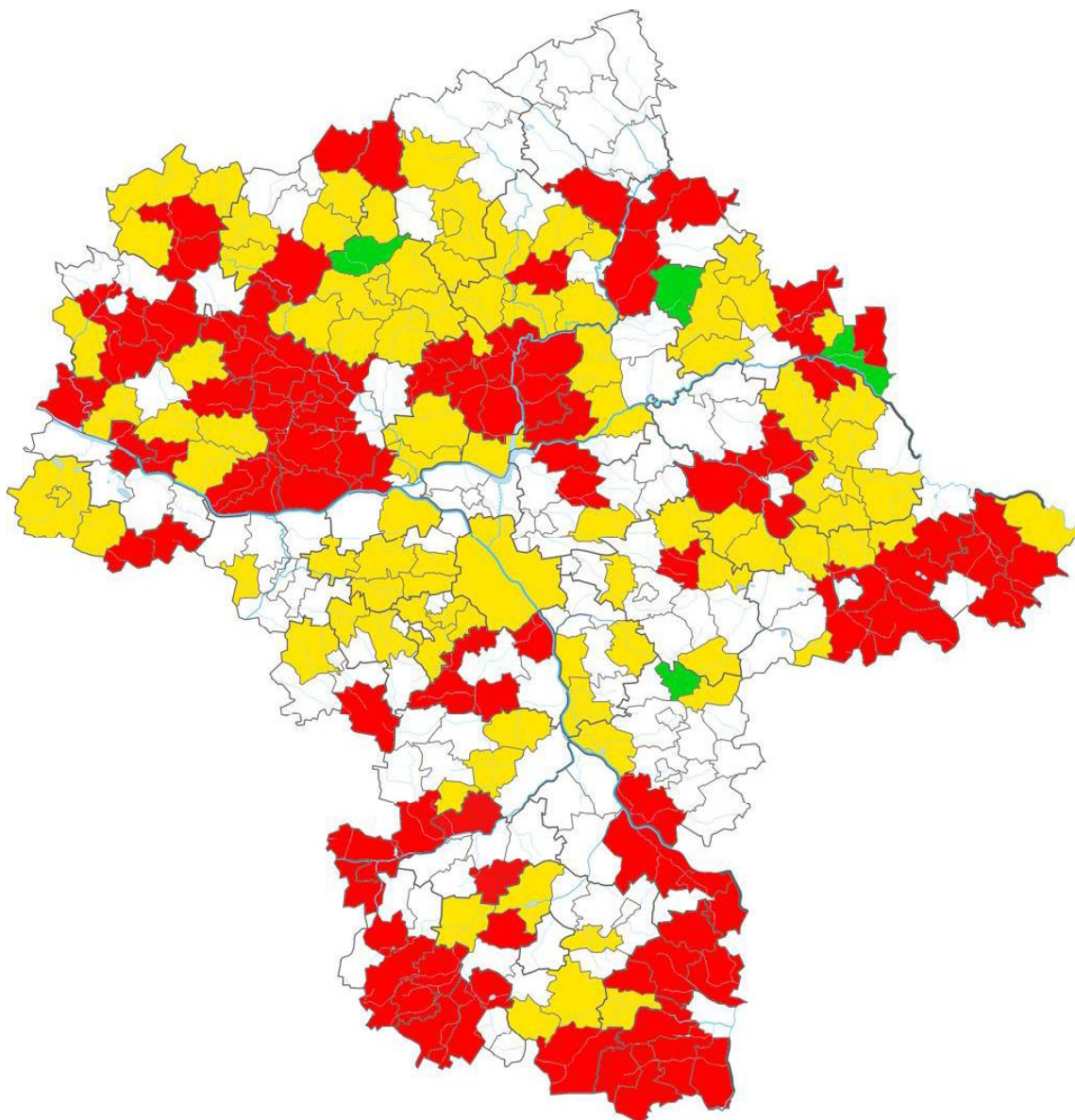
W roku 2016 w ramach poszukiwania nowych zagrożeń występowania organizmów szkodliwych zostało pobranych 5 prób materiału roślinnego do badań laboratoryjnych w kierunku występowania wszystkich możliwych organizmów szkodliwych (sprawca).

Szczegółowe dane o liczbie miejsc produkcji, gdzie wykryto w 2016 r. poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane przedstawia poniższa tabela 1.3.

Tabela 1.3. Liczba miejsc produkcji, w których wykryto poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane w 2016 r.

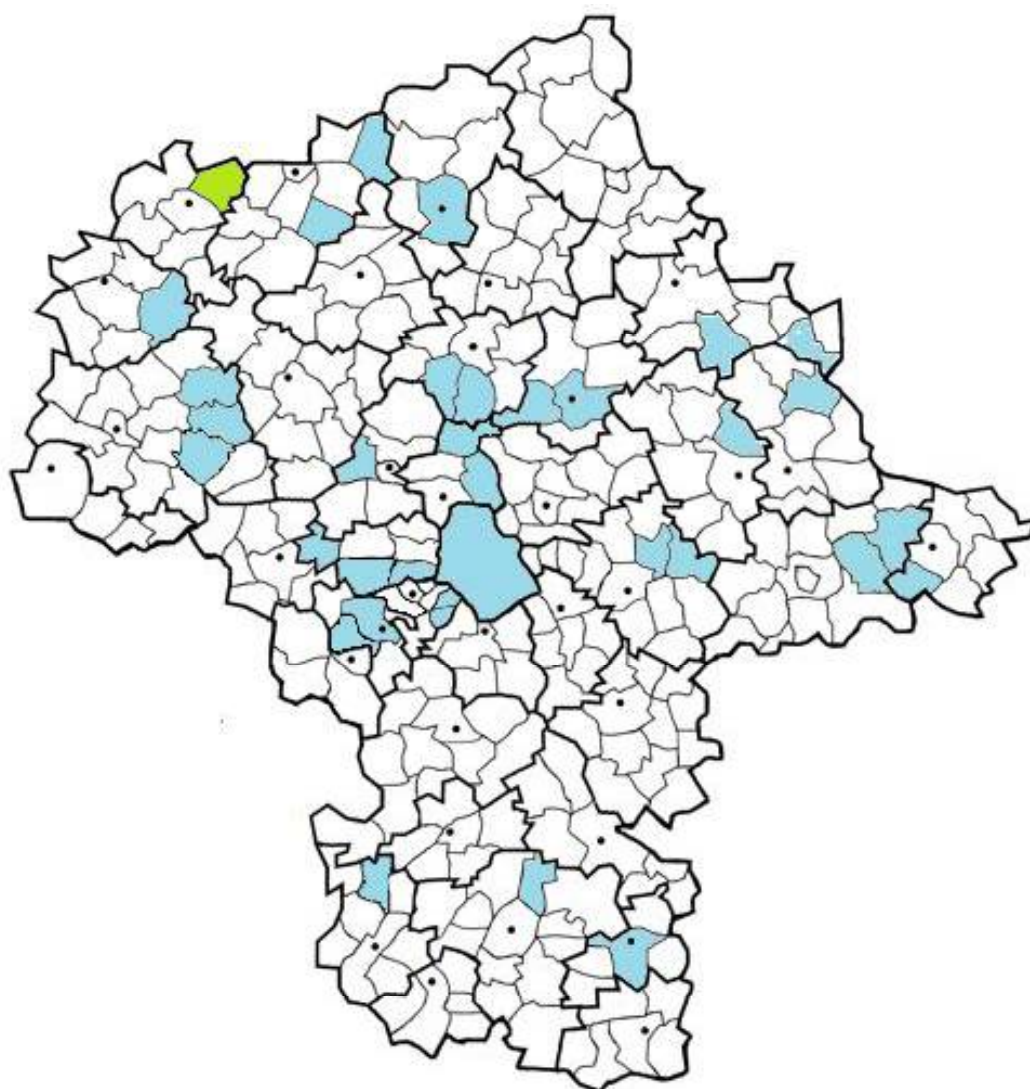
Lp.	Organizm kwarantannowy	<i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	<i>Ralstonia solanacearum</i>	<i>Globodera rostochiensis</i>	Plum pox virus	<i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>phaseoli</i>	RAZEM
1	Białobrzegi	5					5
2	Ciechanów	2					2
3	Garwolin	6					6
4	Grodzisk Mazowiecki	3					3
5	Grójec	14					14
6	Kozienice	21					21
7	Lipsko	12					12
8	Łosice	7					7
9	Maków Mazowiecki	4					4
10	Mińsk Mazowiecki	5					5
11	Mława	7		1			8
12	Nowy Dwór Mazowiecki	6					6
13	Ostrolęka	3					3
14	Ostrów Mazowiecka	6					6
15	Piaseczno	1					1
16	Płock	13			2		15
17	Płońsk	9					9
18	Przysucha	2					2
19	Pułtusk	7					7
20	Radom	15			1		16
21	Siedlce	4					4
22	Sochaczew						0
23	Sokolów Podlaski						0
24	Warszawa	1					1
25	Wyszków	7			1		8
RAZEM		160	0	1	4	0	165

Mapa 1. Ogniska bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* w poszczególnych gminach na terenie województwa mazowieckiego.

- Gminy, w których w 2016 r. wykryto nowe ogniska *Cms*
- Gminy, w których występują ogniska *Cms* i w których w 2016 r. wykryto nowe ogniska
- Gminy, w których występują ogniska *Cms*

Mapa 2. Ogniska *Globodera rostochiensis* w poszczególnych gminach na terenie województwa mazowieckiego.

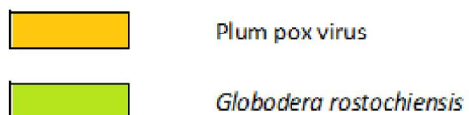
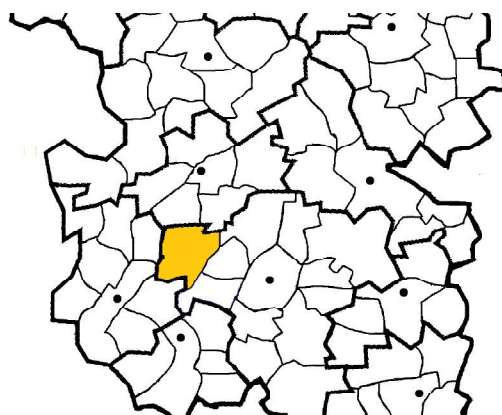
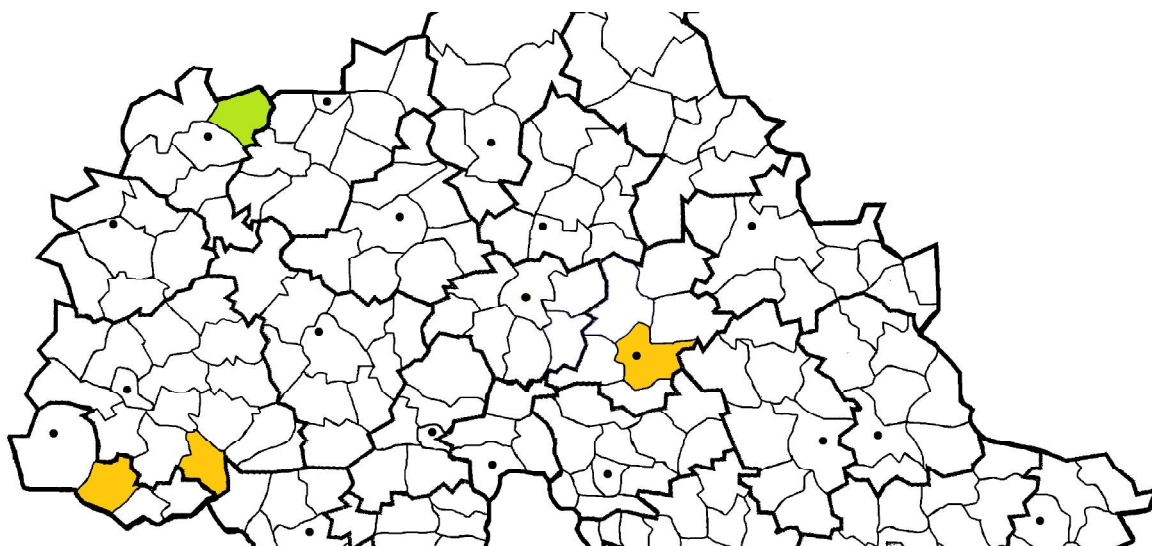

Gminy, w których występują ogniska *Globodera rostochiensis*

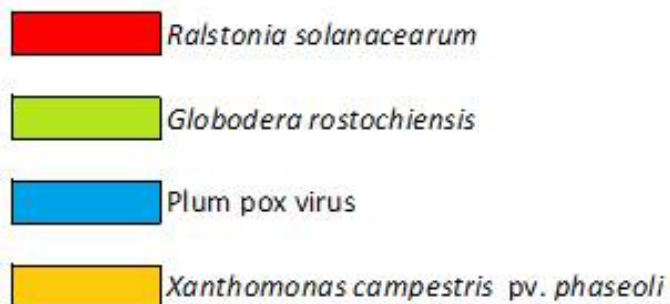
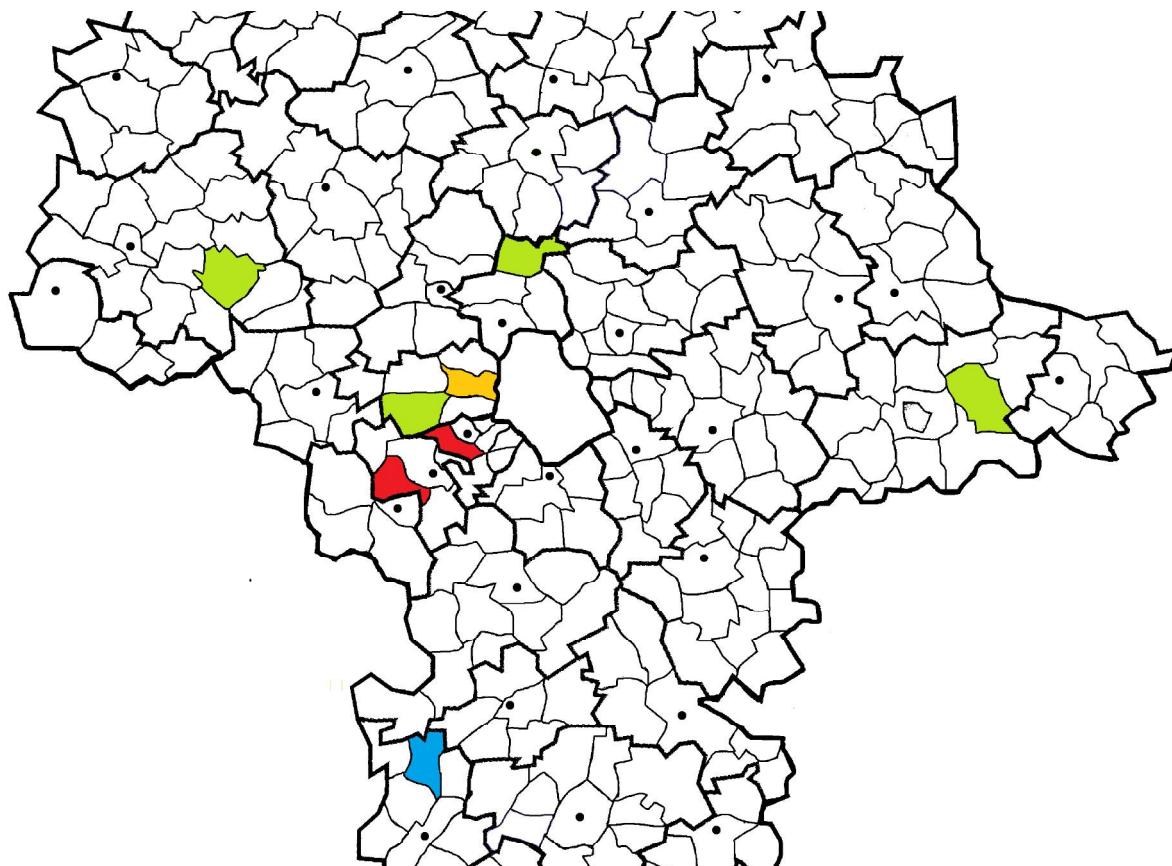

Gmina, w której wykryto ognisko *Globodera rostochiensis* w 2016 roku

Mapa 3. Wykrycia innych organizmów kwarantannowych w podziale na gminy, które wykryto w 2016 roku.

Mapa 4. Wykrycia innych organizmów kwarantannowych w podziale na gminy, które wykryto w 2016 roku.

1.1.1.2. Zwalczenie organizmów kwarantannowych i regulowanych

W związku z wykryciem organizmów kwarantannowych i regulowanych w 2016 roku wydano 183 decyzje administracyjne w sprawie zwalczania tych organizmów. Najwięcej decyzji wydano ze względu na wykrycie bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Ze względu na wykrycie bakterii *Ralstonia solanacearum* wydano 19 decyzji (decyzje wydane zostały ze względu na zmianę użytkownika gruntu, żadna z decyzji nie dotyczyła wykrycia nowego ogniska).

Ze względu na obowiązki określone w decyzjach administracyjnych dotyczących zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się tych organizmów, pracownicy Inspekcji przeprowadzali kontrole w zakresie wykonania tych obowiązków przez producentów. W 2016 roku przeprowadzono 987 kontroli wykonania decyzji.

Najwięcej takich kontroli przeprowadzono na terenie Oddziału w Grodzisku Mazowieckim – 105 kontrole, w Płocku – 91 kontrole w Kozienicach – 81 kontrole. Najmniej kontroli wykonania decyzji przeprowadzono na terenie Oddziału w Warszawie - 12 kontrole, oraz w Piasecznie i Sochaczewie – 9 kontrole.

Łącznie w województwie mazowieckim w 2016 roku było 846 ognisk, które były objęte nadzorem Inspekcji w zakresie zwalczania organizmów kwarantannowych.

Tabela 1.4. Zestawienie liczby decyzji w sprawie zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych w 2016 roku.

Lp.	Oddziały	Liczba decyzji administracyjnych w sprawie zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych
1	Białobrzegi	2
2	Ciechanów	4
3	Garwolin	5
4	Grodzisk Mazowiecki	25
5	Grójec	14
6	Kozienice	15
7	Lipsko	18
8	Łosice	9
9	Maków Mazowiecki	4
10	Mińsk Mazowiecki	2
11	Mława	4
12	Nowy Dwór Mazowiecki	5
13	Ostrołęka	4
14	Ostrów Mazowiecka	7
15	Piaseczno	2
16	Płock	16
17	Płońsk	5
18	Przysucha	3
19	Pułtusk	5
20	Radom	19
21	Siedlce	8
22	Sochaczew	0
23	Sokolów Podlaski	3
24	Warszawa	0
25	Wyszków	4
	RAZEM	183

1.2. Kontrola występowania organizmów niekwwarantannowych

1.2.1. Ocena stanu fitosanitarnego roślin uprawnych na terenie województwa mazowieckiego w roku 2016

W roku 2016 rejestracja, tj. ocena występowania ważnych gospodarczo chorób i szkodników roślin uprawnych wzorem roku ubiegłego, prowadzona była przez wszystkie 25 jednostkach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie. Dane z rejestracji tych organizmów są wykorzystywane do opracowania informacji o stanie zdrowotności upraw w roku sprawozdawczym. Zakres obserwowanych agrofagów (29 agrofagów) został ustalony w oparciu o strukturę roślin ważnych gospodarczo dla poszczególnych rejonów województwa. Wyniki obserwacji agrofagów, przekazywane są do Zakładu Metod Prognozowania i Rejestracji Agrofagów Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu. Stanowią materiał źródłowy dla tworzonej komputerowej bazy danych, pozwalają na uchwycenie dynamiki zmienności w nasileniu występowania poszczególnych agrofagów oraz stanowią podstawę dla prognozowania ich pojawu w latach następnych. Średni procent porażenia roślin uprawnych przez choroby i szkodniki w 2016 roku dla województwa mazowieckiego przedstawia tabela 1.6.

W sezonie wegetacyjnym na wybranych losowo plantacjach prowadzono obserwacje występowania organizmów niekwwarantannowych oraz poziomu uszkodzeń wywołanych przez choroby i szkodniki.

W 2016 roku na terenie województwa mazowieckiego przeprowadzono 3 887 obserwacji na obecność organizmów niekwwarantannowych z zakresu rejestracji i sygnalizacji zabiegów ochrony roślin.

Obserwacje w ramach rejestracji prowadzono na:

- Uprawach roślin rolniczych:
 - **Pszenvica zwyczajna** (*Triticum aestivum*),
 - Mączniak prawdziwy zbóż i traw (pszenica)
 - Rdza brunatna pszenicy
 - Septorioza plew pszenicy
 - Zgorzel podstawy źdźbła
 - Łamliwość źdźbła zbóż i traw
 - Mszyca czeremchowo-zbożowa
 - Skrzypionki
 - Pruszczarek zbożowiec

Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje pszenicy ozimej w latach 2009-2016 przedstawia wykres 1.3.

- **Kukurydza zwyczajna** (*Zea mays*),
 - Ploniarka zbożówka
 - Omacnica prosowianka

Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje kukurydzy w latach 2009-2016 przedstawia wykres 1.4.

- **Ziemniak** (*Solanum tuberosum*),
 - Zaraza ziemniaka
 - Stonka ziemniaczana

Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje ziemniaka w latach 2009-2016 przedstawia wykres 1.5.

- **Rzepak** (*Brassica napus* var. *napus*),
 - Sucha zgnilizna kapustnych
 - Słodyszek rzepakowy
 - Chowacz brukwiaczek
 - Chowacz czterozębny
 - Chowacz podobnik

Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje rzepaku w latach 2009-2016 przedstawia wykres 1.6.

- Upraw roślin warzywnych:
 - **Cebula** (*Allium cepa*),
 - Mączniak rzekomy cebuli
 - **Ogórek** (*Cucumis sativus*),
 - Mączniak rzekomy dyniowatych
 - Kanciasta plamistość liści ogórka

Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje ogórka gruntowego w latach 2009-2016 przedstawia wykres 1.7.

- **Kapusta głowiasta biała** (*Brassica oleracea*),
 - Mszycy kapuściana
 - Bielinek kapustnik
- **Marchew jadalna** (*Daucus carota*),
 - Połyśnica marchwianka
- Uprawach roślin sadowniczych:
 - **Jabłoń domowa** (*Malus domestica*),
 - Parch jabłoni
 - Owocówka jabłkóweczka
 - **Śliwa domowa** (*Prunus domestica*),
 - Owocówka śliwkóweczka
 - **Wiśnia pospolita** (*Prunus cerasus*),
 - Nasionnica trześniówka
 - Brunatna zgnilizna drzew pestkowych
 - **Truskawka** (*Fragaria ananassa*)
 - Szara pleśń truskawek

Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje roślin sadowniczych i truskawki w latach 2009-2016 przedstawia wykres 1.8.

Obserwacje występowania organizmów niekwarantannowych wykorzystywane są również przy prowadzeniu sygnalizacji. Sygnalizacja terminów wykonywania zabiegów zwalczających agrofagi ma na celu wspomaganie decyzji posiadaczy roślin i produktów roślinnych o potrzebie i terminie wykonania takich zabiegów. Jednostki organizacyjne WIORiN informują podmioty o czasie i sposobie zwalczania agrofagów niekwarantannowych wydając komunikaty sygnalizacyjne umieszczone w Internetowym Systemie Sygnalizacji Agrofagów. W 2016 roku sygnalizacja prowadzona była w oparciu o 45 rodzajów komunikatów.

W sezonie wegetacyjnym 2016 roku zgodnie z zaleceniem Głównego Inspektora Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie zakupił i wystawił w sadach jabłoniowych 20 pułapek feromonowych do monitoringu występowania *Grapholita molesta* produkcji polskiej oraz 20 pułapek produkcji rosyjskiej zakupionych i przekazanych przez Główny Inspektorat. Obserwacje prowadzone były przez następujące Oddziały: Białobrzegi, Garwolin, Grójec, Kozienice, Lipsko, Nowy Dwór Mazowiecki, Piaseczno, Płońsk, Przysucha, Radom i Warszawa. W celu potwierdzenia prawidłowości odczytów odłowów z pułapek feromonowych podłogi lepowe pułapek były przekazywane do

Laboratorium Wojewódzkiego, część z prób z wynikiem podejrzenia była skierowana do Centralnego Laboratorium.

Dodatkowo w związku z wytycznymi Głównego Inspektoratu w roku 2016, na 10 plantacjach zbóż żywielskich w każdym oddziale prowadzone były obserwacje, wynikające z realizacji porozumienia w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. Kontrole upraw na obecność patogenów wytwarzających mykotoksyny ukierunkowane były na monitoring plantacji zbóż w kierunku sporyszu zbóż i traw (*Claviceps purpurea*) oraz fuzariozy kłosów zbóż (*Fusarium spp.*). Na potrzeby wynikające z eksportu zbóż - monitoring plantacji prowadzony był na zbożach pod kątem śnieci (*Tilletia caries*, *Tilletia controversa*) oraz główki liściowej pszenicy (*Urocistis agropyri*). Monitoring przeprowadzony został na 250 plantacjach zbóż żywielskich w oparciu o metodyki opracowane przez IOR-PIB.

Tabela 1.6. Średni procent porażenia roślin uprawnych przez choroby i szkodniki w 2016 roku dla całego województwa (rejestracja agrofagów ważnych w woj. mazowieckim).

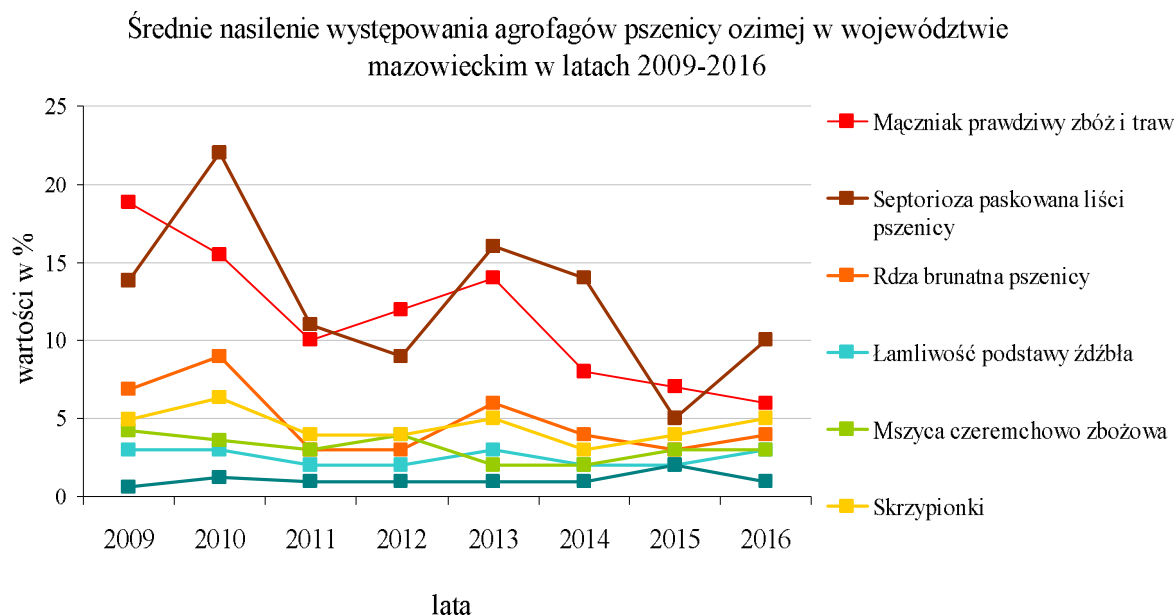
Lp.	agrofag	gatunek rośliny	% porażenia		stopień nasilenie	
			maksymalny	średni	maksymalny	średni
1	Mączniak prawdziwy zbóż i traw <i>Erysiphe graminis</i>	pszenica ozima	42	6	3	1
2	Rdza brunatna pszenicy <i>Puccinia recondita</i> f.sp. <i>tritici</i>	pszenica ozima	12	4	3	1
3	Septorioza paskowana liści pszenicy <i>Septoria tritici</i>	pszenica ozima	50	10	2	1
4	Zgorzel podstawy źdźbła pszenicy <i>Gaeumannomyces graminis</i>	pszenica ozima	6	2	3	1
5	Łamliwość podstawy źdźbła <i>Pseudocercospora herpotrichoides</i>	pszenica ozima	7	3	3	1
6	Fuzariozy zbóż <i>Fusarium spp.</i>	pszenica ozima	69	2	3	1
7	Mszycza czeremchowo zbożowa <i>Rhopalosiphum padi</i>	pszenica ozima	25	3	3	1
8	Skrzypionki <i>Lema ssp.</i>	pszenica ozima	32	5	3	1
9	Pryszczarek zbożowiec <i>Haplodiplosis equestris</i>	pszenica ozima	5	1	3	1
10	Ploniarka zbożówka <i>Oscinis frit</i>	kukurydza	15	3	3	1
11	Omacnica prosowianka <i>Pyrausta nubilalis</i>	kukurydza	65	4	2	1
12	Zaraza ziemniaka <i>Phytophthora infestans</i>	ziemniak	85	7	3	1
13	Stonka ziemniaczana <i>Leptinotarsa decemlineata</i>	ziemniak	50	5	3	1
14	Parch zwykły ziemniak <i>Streptomyces scabies</i>	ziemniak - bulwy	6	3	2	1
15	Fuzariozy (m. in. sucha zgnilizna bulw ziemniak) <i>Fusarium spp.</i>	ziemniak - bulwy	3	2	1	1

Lp.	agrofag	gatunek rośliny	% porażenia		stopień nasilenie	
			maksymalny	średni	maksymalny	średni
16	Sucha zgnilizna kapustnych <i>Phoma lingam</i>	rzepak ozimy	6	2	3	2
17	Słodyszek rzepakowy <i>Meligethes aeneus</i>	rzepak ozimy	30	6	3	1
18	Chowacz czterozębny <i>Ceutorrhynchus quadridens</i>	rzepak ozimy	20	4	3	1
19	Chowacz brukwiaczek <i>Ceutorrhynchus napi</i>	rzepak ozimy	15	4	3	1
20	Chowacz podobnik <i>Ceutorrhynchus assimilis</i>	rzepak ozimy	18	6	3	1
21	Mączniak rzekomy dyniowatych <i>Pseudoperonospora cubensis</i>	ogórek	24	5	1	1
22	Kanciasta plamistość liści ogórka <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>lachrymans</i>	ogórek	23	5	1	1
23	Mączniak rzekomy cebuli <i>Peronospora destructor</i>	cebula	7	2	2	1
24	Bielinek kapustnik <i>Pieris brassicae</i>	kapusta	11	4	1	1
25	Mszycy kapuściana <i>Brevicoryne brassicae</i>	kapusta	10	4	2	1
26	Polyśnica marchwianka <i>Psila rosae</i>	marchew	4	3	1	1
27	Parch jabłoni <i>Venturia inaequalis</i>	jabłoń - owoce	8	1	1	0
28	Owocówka śliwkoweczka <i>Laspeyresia funebrana</i>	śliwa	11	4	1	1
29	Brunatna zgnilizna drzew pestkowych <i>Monilinia laxa</i>	wiśnia	11	4	2	1
30	Szara pleśń truskawek <i>Botrytis cinerea</i>	truskawka-owoce	12	3	1	1

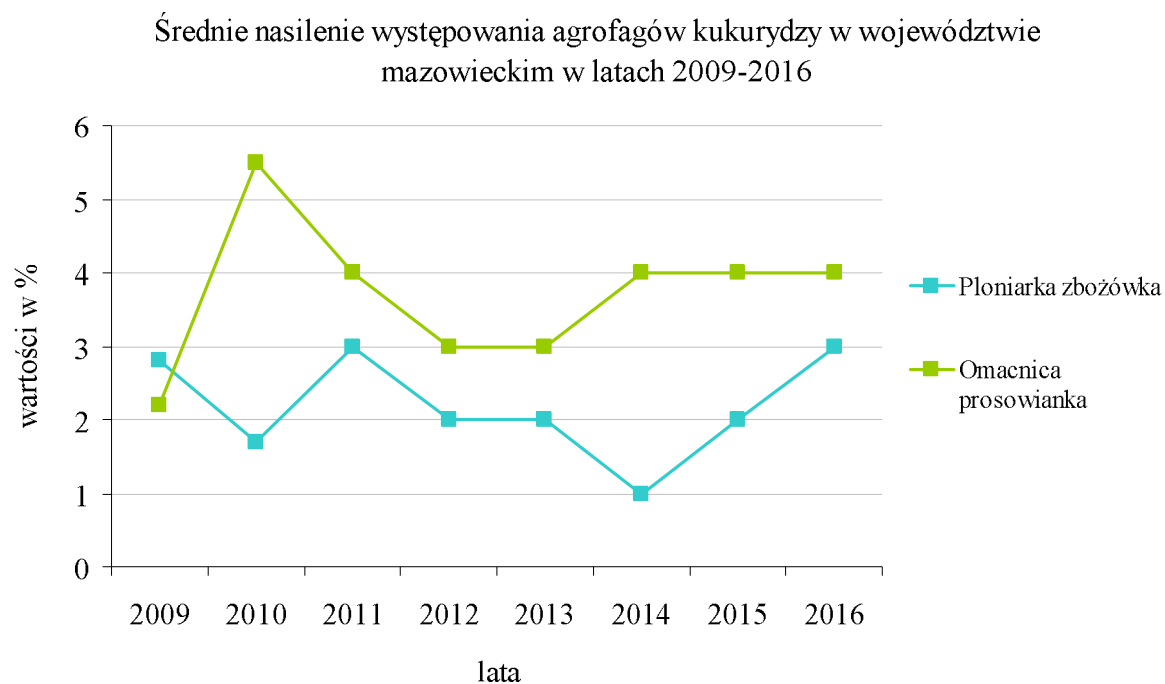
Legenda:

- procent porażenia tj. ilość roślin opanowanych, porażonych lub uszkodzonych przez agrofaga w stosunku do ogólnej ilości roślin obserwowanych,
- stopień nasilenia tj. liczebność agrofaga, nasilenia choroby lub uszkodzeń spowodowanych wystąpieniem organizmu niekwarantannowego (stopień nasilenia: słaby-1, średni-2, silny-3)

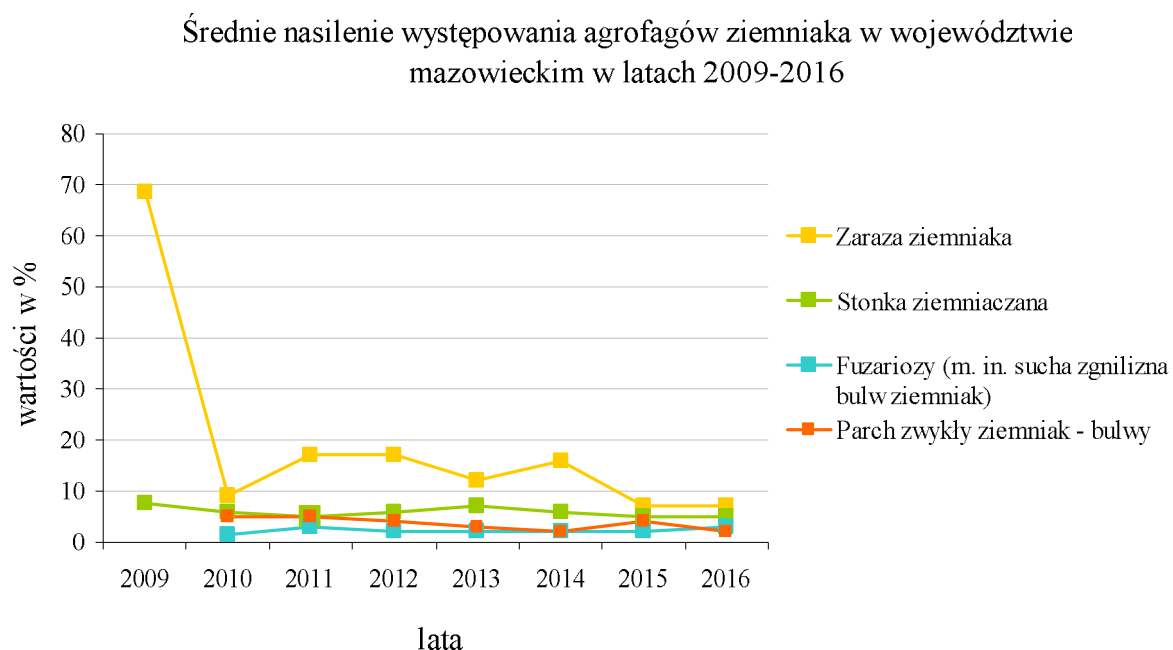
Wykres 1.3. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje pszenicy ozimej w latach 2009-2016.

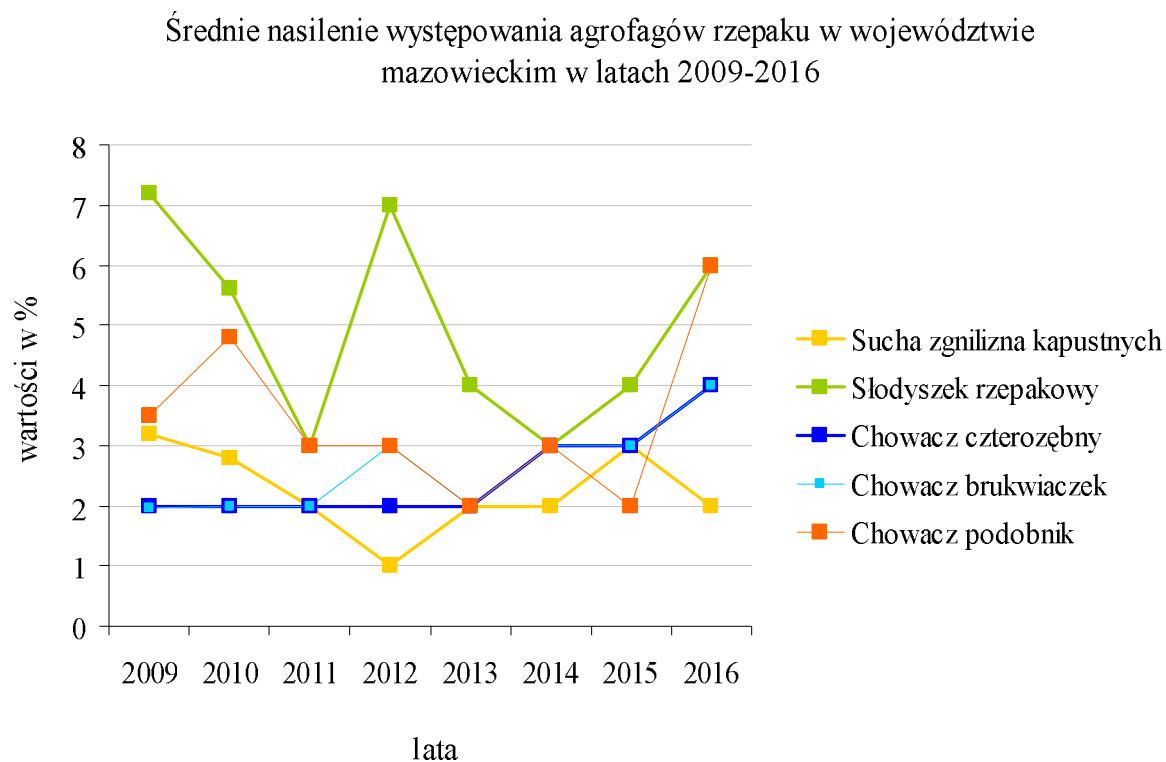
Wykres 1.4. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje kukurydzy w latach 2009-2016.

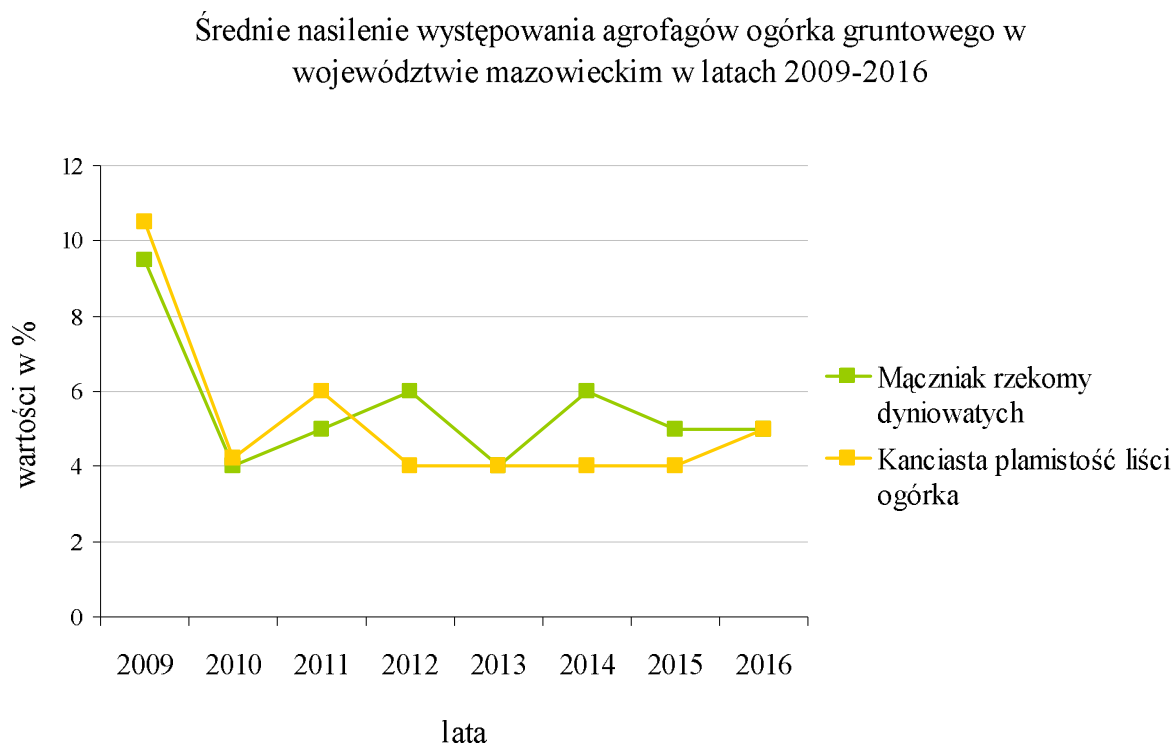
Wykres 1.5. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje ziemniaka w latach 2009-2016.

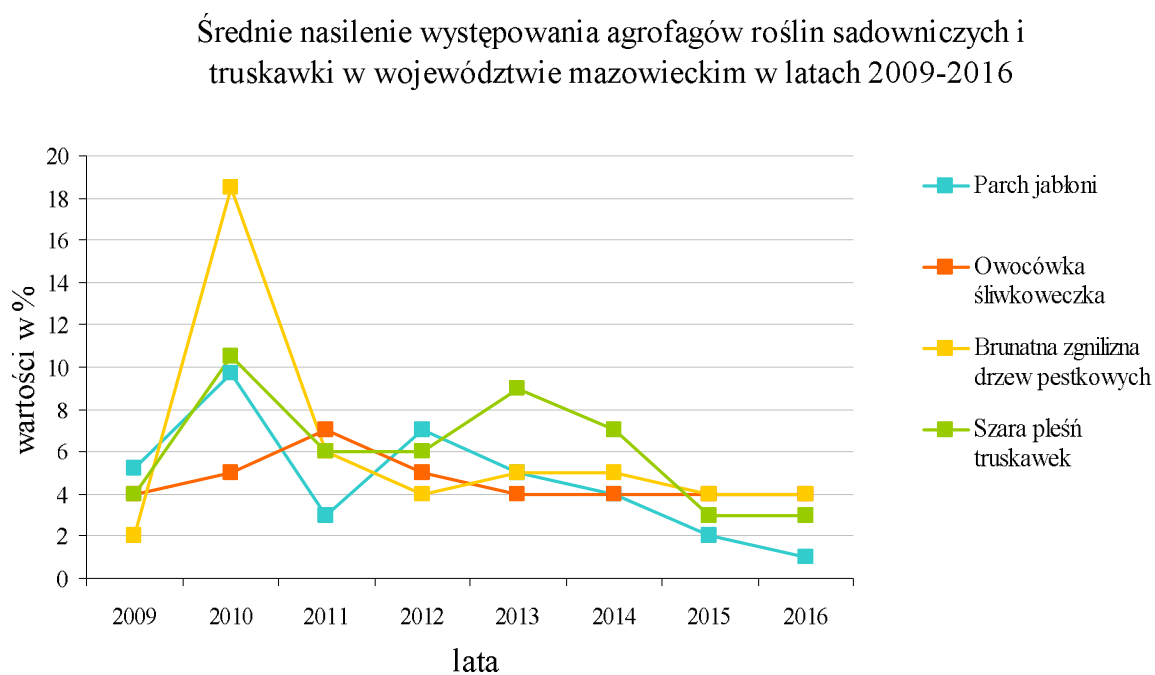
Wykres 1.6. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje rzepaku w latach 2009-2016.

Wykres 1.7. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje ogórka gruntowego w latach 2009-2016.

Wykres 1.8. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje roślin sadowniczych i truskawki w latach 2009-2016.

1.2.2. Działania podejmowane w ramach współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi w 2016 roku.

W 2016 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadził współpracę z dwiema placówkami naukowymi z uwagi na liczne zadania dodatkowe, które należało zrealizować. Zakres i rodzaj podejmowanych działań był przydzielany wybranym Oddziałom w sposób umożliwiający najefektywniejsze wykonanie prac w ramach współpracy, a jednocześnie niewpływający na wykonywanie zadań ustawowych Inspekcji.

W ramach współpracy z Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, Zakładem Nasiennictwa i Ochrony Ziemiaka w Boninie, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddziały: Nowy Dwór Mazowiecki, Ostrów Mazowiecka i Sokołów Podlaski opracowywały ankiety dotyczące podstawowych agrofagów w uprawie ziemniaka, prognozowania pojawu łądogowej i liściowej formy zarazy ziemniaka oraz monitoringu form grzyba *Phytophthora infestans* odpornych na fenylamidy. W ramach tej współpracy pobierano również i przesyłano próby porażonych roślin do Zakładu Nasiennictwa i Ochrony Ziemiaka w Boninie, jednostki IHAR-PIB.

Drugim z realizowanych działań była kontynuacja współpracy z Zakładem Ochrony i Biotechnologii Roślin, Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUM w Gdańsku w ramach pomocy przy prowadzeniu badań nad polską populacją bakterii z rodzaju *Pectobacterium* i *Dickeya*, przesyłano pobrane próby zgodnie z przesłanymi wytycznymi: rośliny ziemniaka z objawami czarnej nóżki (fragmenty łądogy), rośliny ziemniaka z objawami czarnej nóżki (korzenie z otaczającą je ziemią), bulwy z objawami mokrej zgnilizny oraz chwasty występujące na polu. Oddziałami, które zrealizowały zalecenie współpracy z uniwersytetem były Oddział Pułtusk i Oddział Mława.

1.3. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami z krajami trzecimi

1.3.1. Kontrola towarów eksportowanych na terenie województwa mazowieckiego

W roku 2016 w jednostkach organizacyjnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydano łącznie 39 439 sztuk świadectw fitosanitarnych, w tym: 39 191 sztuk dla eksportu i 248 sztuk dla reeksportu (czyli około 20% spadek ilości wystawionych świadectw fitosanitarnych dla reeksportu w porównaniu do roku 2015 - 314 szt.). W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano 41% wzrost ilości wydanych świadectw czego prawdopodobną przyczyną jest odbudowanie kontaktów handlowych na rynku białoruskim, głównym odbiorcą w bieżącym roku asortymentów produkowanych w województwie mazowieckim oraz rozbudowanie i poszerzenie nowych rynków zbytu. Zestawienie kierunków eksportu w 2016 roku prezentuje tabela 1.7.

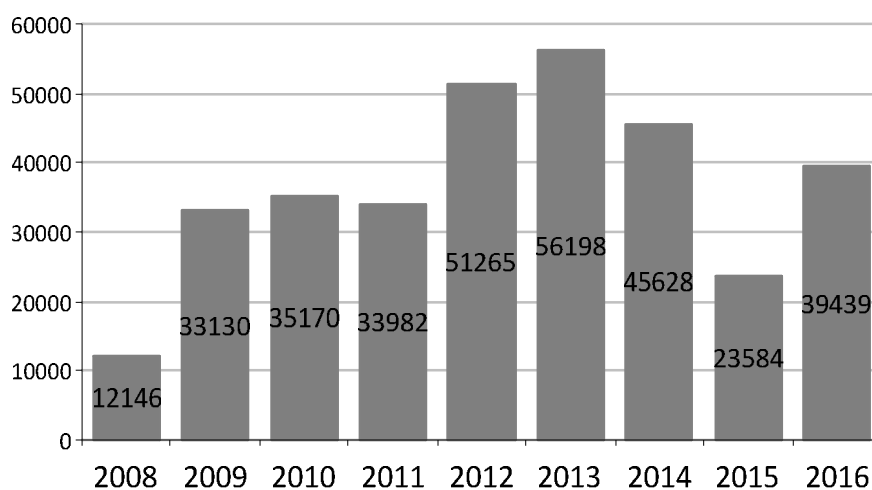
Działania podejmowane przez Główny Inspektorat we współpracy z WI w Warszawie pozwoliły na zakończenie z sukcesem procedury analizy ryzyka dotyczącej owoców jabłek świeżych dla rynku chińskiego.

Tabela 1.7 Zestawienie kierunków eksportu w 2016 roku

Kierunki eksportu w 2016 roku							
1	Algieria	18	Gruzja	35	Korea Południowa	52	Republika Dżibuti
2	Argentyna	19	Gwinea	36	Królestwo Arabii Saudyjskiej	53	RPA
3	Armenia	20	Honduras	37	Kuwejt	54	Senegal
4	Australia	21	Indie	38	Kosowo	55	Serbia
5	Azerbejdżan	22	Indonezja	39	Liban	56	Singapur
6	Bahrain	23	Irak	40	Liberia	57	Stany Zjednoczone
7	Bangladesz	24	Iran	41	Libia	58	Sudan
8	Białoruś	25	Izrael	42	Macedonia	59	Tadżykistan
9	Bośnia-Hercegowina	26	Japonia	43	Malezja	60	Tajlandia
10	Brazylia	27	Jordania	44	Mjanmar	61	Tajwan
11	Chile	28	Kambodża	45	Mongolia	62	Trinidad i Tobago
12	Chińska Republika Ludowa	29	Kanada	46	Moldawia	63	Tunezja
13	Egipt	30	Katar	47	Melilla	64	Turcja
14	Federacja Rosyjska	31	Kazachstan	48	Nigeria	65	Ukraina
15	Filipiny	32	Kenia	49	Norwegia	66	Uzbekistan
16	Gabon	33	Kirgistan	50	Nowa Zelandia	67	Wietnam
17	Ghana	34	Kolumbia	51	Oman	68	Zjednoczone Emiraty Arabskie

Liczbę wystawionych świadectw fitosanitarnych w latach 2008–2016 przedstawia wykres 1.9.

Wykres 1.9. Porównanie liczby wystawionych świadectw fitosanitarnych w latach 2008–2016 (w sztukach).

W 2016 roku największą liczbę świadectw fitosanitarnych tak jak w roku ubiegłym wystawiono w Oddziałach: w Grójcu (20 842 szt.), w Grodzisku Mazowieckim (2 386 szt.) i Garwolinie (2 2318 szt.). Porównanie udziału poszczególnych oddziałów w ogólnej liczbie wystawionych w województwie mazowieckim świadectw przedstawia tabela 1.8.

Tabela 1.8. Porównanie liczby wystawionych świadectw fitosanitarnych przez oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie.

Lp.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa Warszawie Oddział w	Ilość wydanych świadectw	
		Szt.	% udział w ogólnej liczbie wystawionych w WIORiN Warszawa świadectw
1	Grójcu	20842	52,85
2	Grodzisku Mazowieckim	2386	6,05
3	Garwolinie	2318	5,88
4	Białobrzegach	2206	5,59
5	Łosicach	2002	5,08
6	Płońsku	1974	5,01
7	Siedlcach	1481	3,76
8	Piasecznie	1232	3,12
9	Warszawie	968	2,45
10	Sochaczewie	966	2,45
11	Nowym Dworze Mazowieckim	836	2,12
12	Radomiu	771	1,95
13	Kozienicach	752	1,91
14	Lipsku	481	1,22
15	Przysusze	104	0,26
16	Płocku	37	0,09
17	Ciechanowie	36	0,09
18	Mińsku Mazowieckim	29	0,07
19	Ostrołęce	9	0,02
20	Sokołowie Podlaskim	5	0,01
21	DNF	2	0,01
22	Ostrowi Mazowieckiej	1	0,00
23	Mławie	1	0,00
24	Wyszakowie	0	0,00
25	Pultusku	0	0,00
26	Makowie Mazowieckim	0	0,00
Razem		39439	100%

Szczegółowe dane dotyczące ilości eksportowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, dla których wystawione zostały dokumenty fitosanitarne zawiera tabela 1.9 oraz tabela 1.10

Tabela 1.9. Szczegółowe dane z ilości eksportowanych i reeksportowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w 2016 roku, dla których wystawione zostały dokumenty fitosanitarne.

Towar	Towar skontrolowany		
	tony	ilość sztuk	metry sześciennie
inne rośliny / gałęzie z liśćmi, cięte kwiaty i inne / cięta zieleń	0	357	0
inne rośliny / gałęzie z liśćmi, cięte kwiaty i inne / cięte kwiaty	0	830687	0
inne rośliny / gałęzie z liśćmi, cięte kwiaty i inne / gał. z liśćmi	0	55	0
inne rośliny / inne / korzenie	1,2	0	0
inne rośliny / inne / porost	0,754	0	0
inne rośliny / inne / rosnące rośliny	20,992	19	0
inne rośliny / liście / liście	3,559	47	0
inne rośliny / owoce i warzywa / orzechy	27,526	0	0
inne rośliny / owoce i warzywa / ow. cytr. b. liści i szyp.	8037,48	0	0
inne rośliny / owoce i warzywa / owoc. pd. - inne	2858,993	0	0
inne rośliny / owoce i warzywa / owoce św.	606260,064	12332	0
inne rośliny / owoce i warzywa / warz. św.	38578,125	20419	0
inne rośliny / ziemniaki konsumpcyjne i przemysłowe / ziemniaki kons.	3015,815	0	0
inne rośliny / ścięte drzewa z liśćmi / ścięte drzewa z liśćmi i gałęziami i szyszkami	0	2881	0
produkty / drewno i kora / drewno r. igł. okor.	17,667	17248	1002,518
produkty / drewno i kora / drewno r. igł. z korą	3,002	0	0
produkty / drewno i kora / drewno r. liść. okor.	35,697	6	1462,233
produkty / drewno i kora / inne	7,495	0	0
produkty / drewno i kora / kora	102,21	0	0
produkty / inne / inne	5362,363	138992	1230,192
produkty / nasiona / nasiona	179,877	0	0
produkty / odpady pochodzenia roślinnego / pestki	0,029	0	0
produkty / odpady pochodzenia roślinnego / łupiny	0,004	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / liście susz.	2084,621	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / liście św.	0,096	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / otręby	65,641	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / siano	9,002	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / surowiec	44,5	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / słód	13969,92	0	0
produkty / pochodne produkty pochodzenia roślinnego / włókno	32,67	4815	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / grzyby św.	17614,873	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / kasza	24,947	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / mączka	5,903	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / mąka	40,331	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / owoce mroż.	1058,96	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / owoce susz.	197,232	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kiełkowania / płatki	49,919	0	0

Towar	Towar skontrolowany		
	tony	ilość sztuk	metry sześciennie
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kielkowania / susz	316,478	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kielkowania / warz. mroz.	0,677	0	0
produkty / produkty przechowywane niezdolne do kielkowania / warz. susz.	147,88	0	0
produkty / ziarno kons. / ziarno kons.	41,775	0	0
przedmioty / przedmioty / opakowania drewniane	218,79	59947	53,72
przedmioty / przedmioty / przedmioty	381,615	678	2,6
rośl. do sadzenia / inne / rośl. doniczkowe	0	158990	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / drzewka	0	591142	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / nasiona	12,981	10709	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / plantacja nasienna/rozmnoz.	0	1	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / podkładki wegetatywne	0	303155	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / rośl. w kult. tkan.	0	1329830	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / sadz. nieukorz.	0	21	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / sadz. ukorz. b. podl.	0	785132	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / sadz. ukorz. z podl.	6,33	2133616	0
rośl. do sadzenia / mat.rozmn. / wysadki	0,02	0	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / bulwocebule	0	197800	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / bulwy	0,652	73002	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / cebule	0,734	1331602	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / dymka	236,1	0	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / korzenie	0,001	1125	0
rośl. do sadzenia / organy podziemne / kłącza	0,261	53487	0
Razem	701075,763	8058095	3751,262

Tabela 1.10. Szczegółowe dane dotyczące ilości eksportowanych w 2016 roku owoców i warzyw

Towar	Ilość wyeksportowanych w 2016 roku owoców i warzyw	
	tony	sztuki
Owoce (bez cytrusowych) Razem	606260	12332
Jabłko	561488	12000
Gruszka	27740	0
Inne	17032	332
Warzywa Razem	38578	20419
Kapusta pekińska	16341	0
Pomidor	13375	0
Inne	8862	20419
Owoce (bez cytrusowych) i Warzywa Razem	644838	32751

1.3.2. Zakwestionowania towarów roślinnych eksportowanych z terenu województwa mazowieckiego

W 2016 r. wystawiono 20 notyfikacji w odniesieniu do przesyłek zaopatrzonych w świadectwa fitosanitarne wydane przez inspektorów WIORiN w Warszawie. Dane dotyczące przyczyn zakwestionowania rodzaju zakwestionowanych towarów roślinnych oraz państw, których służby fitosanitarne dokonały zatrzymania, podano w tabeli 1.11.

Tabela 1.11. Zestawienie zakwestionowanych przesyłek ze wskazaniem przyczyn.

Kraj kwestionujący (Kraj przeznaczenia)	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań
Białoruś (Białoruś)	warzywa świeże – rzodkiew biała owoce świeże - jabłka, kaki	błędy w oznakowaniu opakowań	5
Białoruś (Białoruś)	warzywa świeże – pomidor, rzodkiew biała, kapusta pekińska owoce świeże - kaki	wykrycie organizmu szkodliwego - <i>Tuta absoluta</i>	2
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - jabłka	błędy numer hologramu	3
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - jabłka	błędny numer środka transportu	1
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - pomarańcze	brak poświadczenia kopii świadectwa z kraju trzeciego (poświadczone przez unijny kraj wpuszczający towar)	1
Białoruś (Białoruś)	kwiaty cięte - róża, goździk, chryzantema, tulipan	błędny numer środka transportu	1
Białoruś (Białoruś)	kwiaty cięte - róża, goździk, chryzantema, tulipan	wykrycie organizmu szkodliwego - <i>Puccinia horiana</i>	1
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - nektarynki	wykrycie organizmu szkodliwego - <i>Grapholita molesta</i>	1
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - mandarynki	wykrycie organizmu szkodliwego - <i>Ceratitidis capitata</i>	1
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - jabłka	błędny numer środka transportu	1
Ukraina (Ukraina)	warzywa świeże – warzywa różne owoce świeże - owoce różne	wykrycie organizmu szkodliwego - <i>Frankliniella occidentalis</i>	3
Towar pochodzenia polskiego eksportowany ze Słowacji Federacja Rosyjska (Federacja Rosyjska)	rośliny ozdobne – różne gatunki	wykrycie organizmu szkodliwego - <i>Frankliniella occidentalis</i>	2

1.3.3. Graniczna kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, importowanych z krajów trzecich

W 2016 roku inspektorzy Oddziału Granicznego w Warszawie poddali kontroli 6 ton i 13 888 948 szt. roślin i produktów roślinnych lub przedmiotów, podlegających granicznej kontroli fitosanitarnej przy wprowadzaniu na terytorium Polski i innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Wydano:

- **642 decyzje administracyjne zezwalające** na wprowadzenie na terytorium Polski (i innych państw UE) przede wszystkim:
 - rośliny do sadzenia (sadzonki roślin ozdobnych, rośliny akwariowe, rośliny w kulturach tkankowych, nasiona, organy podziemne, cebule, kłącza),
 - kwiaty cięte,
 - owoce i warzywa południowe,
 - liście *Ocimum spec.*
- **4 decyzje administracyjne zakazujące** wprowadzenia na terytorium Polski (i innych państw UE) roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów z powodu:
 - braku świadectwa fitosanitarnego
 - braku dodatkowych deklaracji w świadectwie fitosanitarnym
- **brak decyzji administracyjnych nakazujących.**

Dodatkowo w 2016 roku ocenie poddano (monitoring) **92** przesyłek z roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami, które nie podlegają granicznej kontroli fitosanitarnej. Przesyłki te, zawierały m.in. warzywa i owoce południowe, kwiaty cięte, nasiona kwiatów, warzywa i drzew, zielen ciętą, liście, które nie należą do towarów regulowanych.

Tabela 1.11. Zestawienie ilości roślin, produktów roślinnych i przedmiotów wprowadzanych na terytorium UE, które zostały poddane granicznej kontroli fitosanitarnej w latach 2015 i 2016.

Jednostka miary	2015 rok	2016 rok	Stosunek wolumenu towarów roślinnych zaimportowanych w roku 2015 do roku 2016
tony	16,50	6	spadek o ok. 63,64 %
sztuki *)	12 804 209	13888948	wzrost o ok. 8,47 %
m ³	86,40	0	spadek o 100 %

*) bez opakowań drewnianych aktualnie używanych do transportu towarów

Tabela 1.12. Zestawienie liczby decyzji administracyjnych dotyczących postępowania z roślinami, produktami roślinnymi przedmiotami pochodzącymi z państw trzecich, wydanych w latach 2015 i 2016.

Rodzaj decyzji	2015 rok	2016 rok	Stosunek ilości decyzji granicznych, wydanych w roku 2015 do roku 2016
decyzje zezwalające na wprowadzenie na terytorium Polski (i państw UE)	609	642	wzrost o ok. 5.42 %
decyzje zakazujące wprowadzenia na terytorium Polski (i państw UE)	5	4	spadek o 20 %

Tabela 1.13. Asortyment i wolumen skontrolowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów.

Asortyment	Ilość towaru skontrolowana na granicy			W tym ilość towaru objęta decyzjami zezwalającymi			W tym ilość towaru objęta decyzjami zakazującymi		
	tony	sztuki	m ³	tony	sztuki	m ³	tony	sztuki	m ³
GAŁĘZIE Z LIŚCIAMI, CIĘTE KWIATY I INNE	4,42	1985134	0	4,42	1985134	0	0	0	0
CIĘTE KWIATY	0	1985134	0	0	1985134	0	0	0	0
LIŚCIE	2,07	0	0	2,07	0	0	0	0	0
LIŚCIE	2,07	0	0	2,07	0	0	0	0	0
OWOCE I WARZYWA	2,35	0	0	2,35	0	0	0	0	0
OW. CYTR. B. LIŚCII SZYP.	0,03	0	0	0,03	0	0	0	0	0
OWOC. PD. - INNE	0,82	0	0	0,82	0	0	0	0	0
OWOCE ŚW.	1,5	0	0	1,5	0	0	0	0	0
ROŚL. DO SADZENIA	1,58	11903814	0	1,58	11903304	0	0	510	0
INNE	0,01	1855711	0	0,01	1855211	0	0	500	0
ROŚL. AKWAR.	0,01	1855711	0	0,01	1855211	0	0	500	0
MAT.ROZMN.	1,57	10043136	0	1,57	10043126	0	0	10	0
NASIONA	1,47	0	0	1,47	0	0	0	0	0
ROŚL. W KULT. TKAN.	0,1	181591	0	0,1	181591	0	0	0	0
SADZ. NIEUKORZ.	0	8988058	0	0	8988058	0	0	0	0
SADZ. UKORZ. B. PODŁ.	0	29640	0	0	29640	0	0	0	0
SADZ. UKORZ. Z PODŁ.	0	841173	0	0	841163	0	0	10	0
ZRAZY	0	2580	0	0	2580	0	0	0	0
ZRZEZY	0	94	0	0	94	0	0	0	0
ORGANY PODZIEMNE	0	4967	0	0	4967	0	0	0	0
BULWY	0	197	0	0	197	0	0	0	0
CEBULE	0	121	0	0	121	0	0	0	0
KORZENIE	0	860	0	0	860	0	0	0	0
KŁĄCZA	0	3789	0	0	3789	0	0	0	0
RAZEM	6	13888948	0	6	13888438	0	0	510	0

1.4. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami w kraju oraz wewnątrz Unii Europejskiej

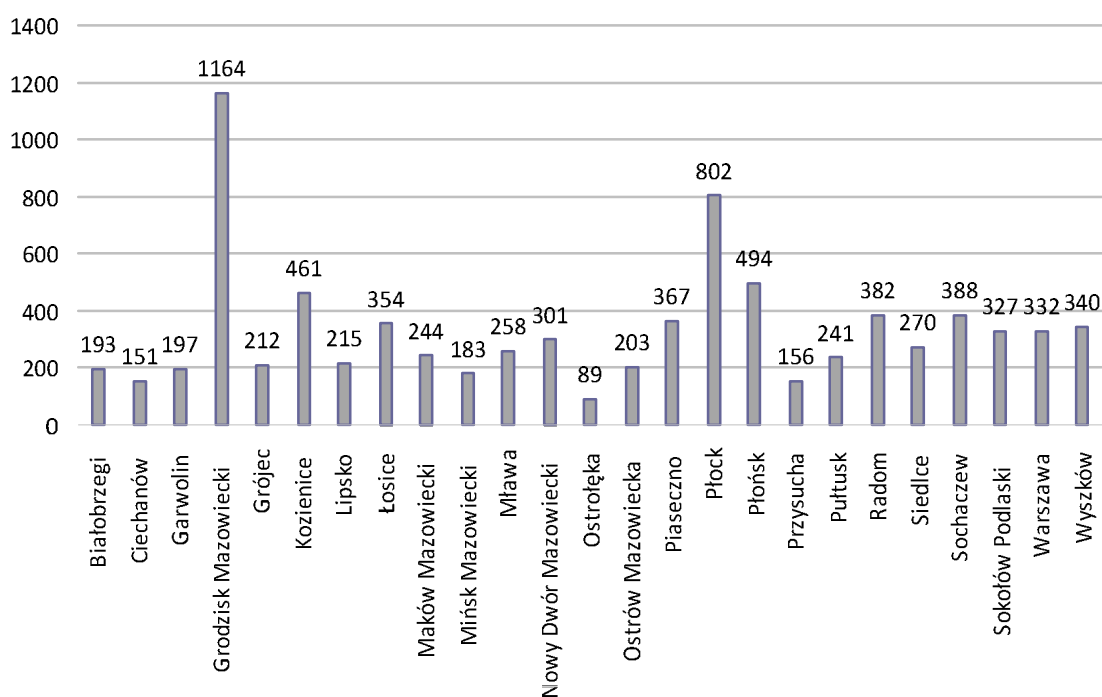
1.4.1. Urzędowa rejestracja przedsiębiorców oraz paszportowanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów

W rejestrze przedsiębiorców, prowadzonym przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, według stanu na koniec 2016 roku, zarejestrowanych było 8324 podmiotów. Ze względu na rolę fitosanitarną, (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.), zarejestrowanych było 7166 przedsiębiorców. Największa ilość zarejestrowanych przedsiębiorców znajduje się na terenach podległym następującym Oddziałom terenowym: Grodzisk Mazowiecki (1164), Płock (802), Płońsk (494), Kozienice (461). W porównaniu z rokiem ubiegłym, ogólna liczba zarejestrowanych podmiotów zmniejszyła się o 200 podmiotów. Główną przyczyną wyrejestrowania się podmiotów było zaprzestanie działalności, na którą zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2016 r. poz. 2041 ze zm.), wymagane było dokonanie wpisu do rejestru przedsiębiorców oraz wykreślenie z urzędu podmiotów, które nie przestrzegały wymagań określonych w art. 14 ust 1 ww. ustawy.

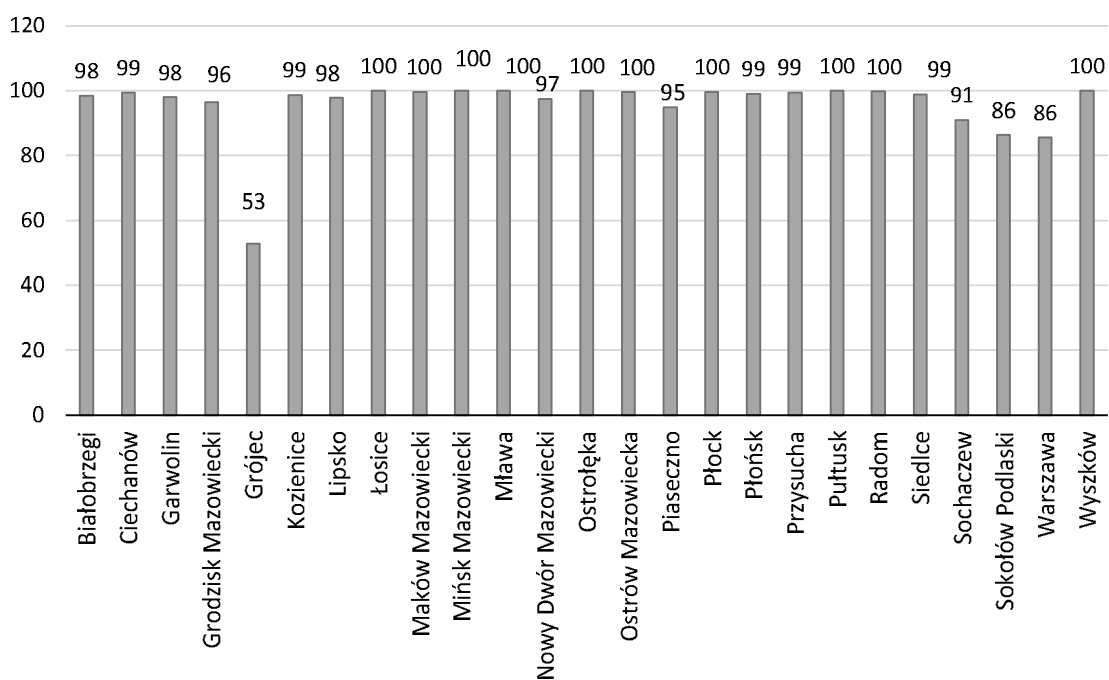
Liczbę podmiotów, wpisanych do urzędowego rejestru, prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, w podziale na poszczególne oddziały, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., przedstawia wykres nr 1.10.

Łącznie w okresie 01.01. – 31.12.2016 r. przeprowadzonych zostało 8249 kontroli urzędowych w zakresie spełnienia wymagań określonych w art. 14, ust. 1 ustawy o ochronie roślin, które przeprowadzone zostały u 7992 podmiotów. Ogólnie na terenie województwa mazowieckiego przedmiotowe kontrole zostały przeprowadzone na poziomie 96% wszystkich zarejestrowanych. Procent przeprowadzonych kontroli dokumentów w poszczególnych oddziałach WIORIN w Warszawie przedstawia wykres nr 1.11.

Wykres 1.10. Zestawienie liczby przedsiębiorców zarejestrowanych w poszczególnych oddziałach (według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.)

Wykres 1.11. Procent skontrolowanych podmiotów w rozbiciu na oddziały.

Zgodnie z zasadami systemu nadzoru nad zdrowotnością roślin, obowiązującego w państwach członkowskich UE, rośliny, produkty roślinne i przedmioty uznane za stwarzające ryzyko przeniesienia organizmów kwarantannowych, mogą znajdować się w obrocie na rynku wspólnotowym tylko po ich zaopatrzeniu w tzw. „paszport roślin”. Paszport roślin gwarantuje, że opatrzona nim partia towaru roślinnego spełnia ustalone przepisami specjalne wymagania fitosanitarne (jest wolna od organizmów kwarantannowych i tzw. regulowanych), a ponadto, że została wyprodukowana przez urzędowo zarejestrowanego producenta, którego miejsce produkcji było regularnie kontrolowane przez służbę ochrony roślin i nasiennictwa. W roku sprawozdawczym Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydał 269 038 sztuk paszportów roślin, w tym w podległych WIORiN oddziałach terenowych wystawiono 162 074 sztuk paszportów w tym Oddział Graniczny wystawił 5 232 sztuki paszportów roślin. Tabela nr 1.14 przedstawia liczbę wydanych paszportów w rozbiciu na oddziały.

Tabela 1.14. Liczba wydanych paszportów roślin (stan na 31.12.2016 r.) w rozbiciu na oddziały.

L.p.	Oddział	Liczba wydanych paszportów (malejąco)
1	WIORiN Warszawa	106964
2	Nowy Dwór Mazowiecki	38137
3	Płock	40082
4	Grodzisk Mazowiecki	25532
5	Warszawa	8678
6	Piaseczno	5858
7	Wyszków	6164
8	Przysucha	4875
9	Płońsk	6882
10	Oddział Graniczny	5232
11	Grójec	5581
12	Ciechanów	2334
13	Białobrzegi	1639
14	Ostrołęka	2684
15	Kozienice	1156
16	Sokołów Podlaski	1434
17	Pułtusk	1175
18	Mińsk Mazowiecki	1223
19	Garwolin	844
20	Lipsko	184
21	Radom	700
22	Maków Mazowiecki	501
23	Sochaczew	803
24	Ostrów Mazowiecka	137
25	Mława	94
26	Łosice	143
27	Siedlce	2
RAZEM		369038

1.4.2. Zakwestionowania przesyłek towarów roślinnych w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej

W 2016 roku nie było przypadków zakwestionowania przez służby fitosanitarne innych krajów członkowskich Unii Europejskiej, roślin, produktów roślinnych polskiego pochodzenia, przemieszczanych w ramach obrotu wspólnotowego.

Podczas przeprowadzania przez inspektorów Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, urzędowych kontroli, nie zostały stwierdzone nieprawidłowości dotyczące zasad przemieszczania roślin, produktów roślinnych i przedmiotów z innych krajów Unii Europejskiej do Polski.

1.4.3. Nadzór nad wykorzystaniem organizmów kwarantannowych lub porażonych/zakazanych materiałów roślinnych w pracach naukowo – badawczych lub pracach nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych

Prowadzenie prac naukowo-badawczych oraz prac nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych z wykorzystaniem organizmów kwarantannowych oraz materiałów roślinnych porażonych lub niespełniających ustalonych wymagań zdrowotnościowych lub też takich materiałów roślinnych, których nie wolno wprowadzać i przemieszczać na obszarze Wspólnoty, wymaga uzyskania pozwolenia Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa (art. 33 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 roku o ochronie roślin (Dz. U. z 2016 poz. 2041 z późn. zm.)). Podczas prowadzenia tego rodzaju prac wymagane jest spełnienie określonych warunków organizacyjno-technicznych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa fitosanitarnego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w 2016 roku prowadził nadzór nad pięcioma podmiotami prowadzącymi prace naukowo – badawcze.

Tabela 1.17. Wykaz jednostek prowadzących prace naukowo badawcze na terenie województwa mazowieckiego.

Lp.	Nazwa Podmiotu	Przedmiot pozwolenia	Data obowiązywania decyzji
1	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Rolnictwa i Biologii, Katedra Botaniki, ul. Nowoursynowska 159, bud. 37, 02-776 Warszawa	wykorzystanie nicieni <i>Globodera rostochiensis</i> , <i>Globodera pallida</i> ,	31.12.2020 r.
2	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie – Oddział w Młochowie	wykorzystanie bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	31.12.2017 r.
3	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie - Oddział w Jadwisinie	wykorzystanie bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	31.12.2020 r.
4	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie - Pracownia Chorób Ziemiaka w Radzikowie	wykorzystanie - do 300 szczepów bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> - do 100 izolatów grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i> - do 20 szczepów <i>Ralstonia solanacearum</i> - do 150 izolatów <i>Globodera rostochiensis</i> i <i>Globodera pallida</i>	31.12.2026 r.
5	Wydział Biologii Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych Uniwersytetu Warszawskiego ul. Żwirki i Wigury 101, 02-089 Warszawa (WF-411d-7/16)	wykorzystanie ziemi z Antarktyki	10.02.2017 r.

W 2016 roku Dział Nadzoru Fitosanitarnego przeprowadził kontrolę u każdego z wymienionych powyższej podmiotów, celem sprawdzenia bezpieczeństwa fitosanitarnego prowadzonych prac. W czasie kontroli nie stwierdzono uchybień.

1.4.4. Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zdrowia roślin, które skutkowały nałożeniem 18 mandatów na łączną kwotę 1 950 zł i 5 decyzji o opłacie sankcyjnej na łączną kwotę 11 350 zł. Zestawienie nałożonych mandatów i decyzji sankcyjnych zostało przedstawione w tabeli 1.18

Tabela 1.18. Zestawienie liczby wydanych decyzji sankcyjnych i mandatów.

Lp.	Oddziały	Liczba wydanych decyzji sankcyjnych	Liczba grzywien – mandaty
1	Białobrzegi		
2	Ciechanów		
3	Garwolin		
4	Grodzisk Mazowiecki	1	8
5	Grójec		
6	Kozienice		
7	Lipsko		
8	Łosice		
9	Maków Mazowiecki		2
10	Mińsk Mazowiecki		2
11	Mława		1
12	Nowy Dwór Mazowiecki	1	
13	Ostrołęka		
14	Ostrów Mazowiecka	1	1
15	Piaseczno		2
16	Płock	1	
17	Płońsk		
18	Przysucha		
19	Pułtusk		1
20	Radom		
21	Siedlce		
22	Sochaczew		
23	Sokolów Podlaski		
24	Warszawa	1	1
25	Wyszków		
	RAZEM	5	18

2. Nadzór nad ochroną roślin i techniką

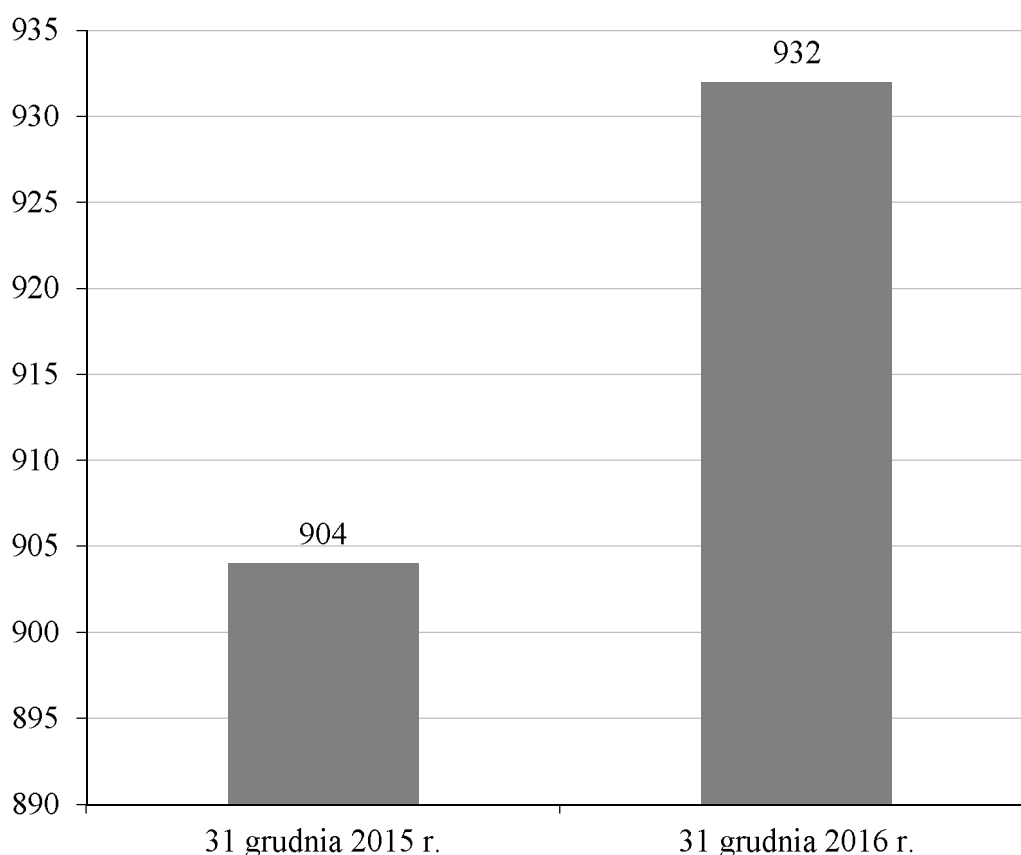
2.1. Obrót i stosowanie środków ochrony roślin

2.1.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków

Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin i ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Polega na wpisywaniu przedsiębiorców prowadzących przedmiotową działalność do rejestru działalności regulowanej, prowadzonego przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa.

W rejestrze przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków według stanu na 31.12.2016 r. znajdowało się 794 wpisów. Wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowanie tych środków na terenie woj. mazowieckiego prowadzone było w 932 punktach (w tym konfekcjonowanie 12 punktów).

Wykres. 2.1. Liczba punktów wprowadzających środki ochrony roślin do obrotu i konfekcjonujących te środki.

W 2016 roku liczba punktów wprowadzających środki ochrony roślin do obrotu wzrosła o 28 punktów natomiast miejsc konfekcjonowania środków ochrony roślin wzrosła o 3 punkty.

Szczegółowe zestawienie punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie prezentuje tabela 2.1.

Tabela 2.1. Punkty wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków zlokalizowane na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie (wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.)

L.p.	Oddział	Ogółem	W tym:			
			Konfekcjonowanie	Sprzedaż hurtowa	Sprzedaż detaliczna	
					dla użytkowników profesjonalnych i nieprofesjonalnych	wyłącznie dla użytkowników nieprofesjonalnych
1	Białobrzegi	15	0	0	15	0
2	Ciechanów	24	0	0	24	0
3	Garwolin	17	0	2	15	0
4	Grodzisk Maz.	85	4	28	48	5
5	Grójec	88	4	3	81	0
6	Kozienice	21	0	0	21	0
7	Lipsko	16	0	0	15	1
8	Łosice	14	1	0	12	1
9	Maków Maz.	41	0	0	41	0
10	Mińsk Maz.	17	0	0	17	0
11	Mława	24	0	0	24	0
12	Nowy Dwór Maz.	35	1	0	34	0
13	Ostrolęka	29	0	1	28	0
14	Ostrów Maz.	24	0	3	21	0
15	Piaseczno	31	0	1	30	0
16	Plock	78	0	1	77	0
17	Płońsk	28	0	1	27	0
18	Przysucha	22	0	0	22	0
19	Pułtusk	20	0	0	18	2
20	Radom	61	0	0	53	8
21	Siedlce	27	0	2	25	0
22	Sochaczew	42	0	1	40	1
23	Sokolów Podlaski	42	0	2	40	0
24	Warszawa	119	2	6	111	0
25	Wyszków	12	0	0	10	2
Razem		932	12	51	849	20

W stosunku do ogólnej liczby 932 punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonujących te środki, 51 z nich, tj. 5,47 % prowadzi sprzedaż hurtową. Najwięcej hurtowni znajduje się na terenie działania Oddziału w Grodzisku Mazowieckim (28 hurtowni). Punktów prowadzących sprzedaż detaliczną jest 869, najwięcej na terenie działania Oddziału w Warszawie (111 sklepów).

2.1.2. Kontrola wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów obowiązującego prawa w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin, pracownicy inspekcji wykonywali czynności kontrolne zgodnie z zasadami określonymi Zarządzeniu nr 6/2014 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 22 września 2014 r. w sprawie zasad kontroli z zakresu środków ochrony roślin.

Zgodnie z cytowanymi zarządzeniami wszystkie wykonywane kontrole zostały podzielone na rodzaje kontroli typu A, B, C, D, których szczegółowy zakres przedstawia poniższa tabela.

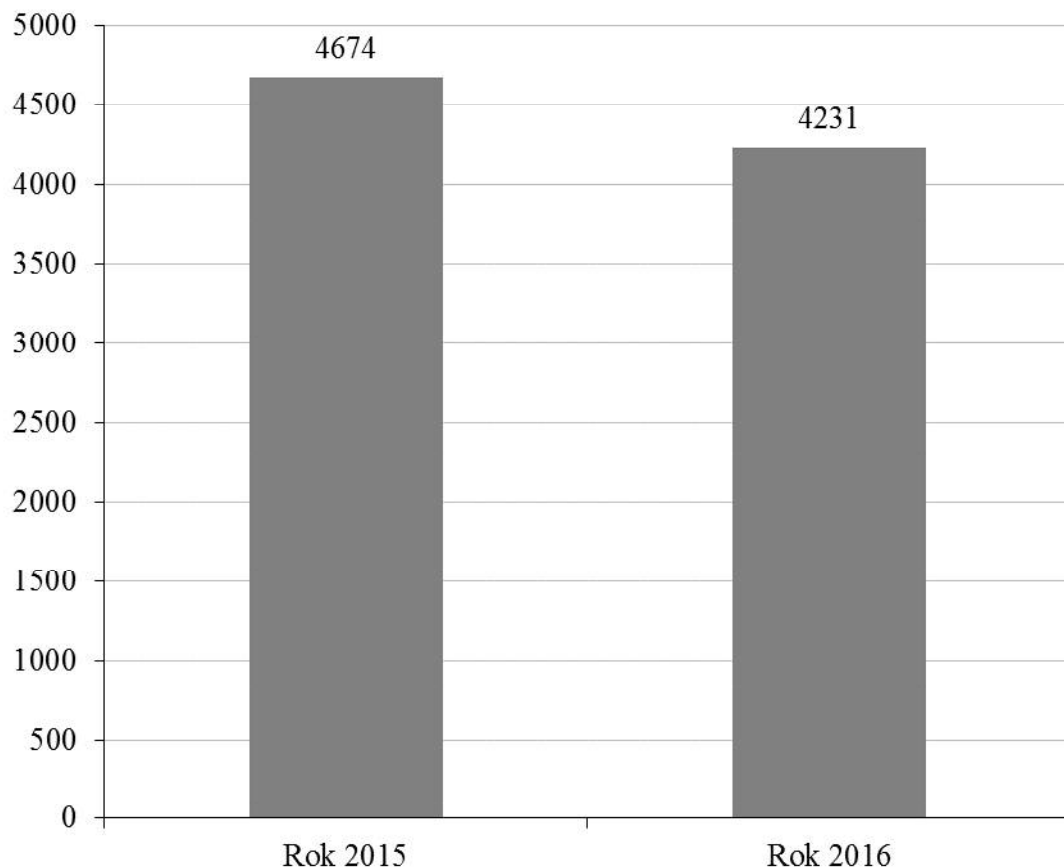
Tabela 2.2. Rodzaj i ilość przeprowadzonych kontroli i rekontroli w 2016 r.

Rodzaj kontroli	Kontrole	Rekontrole	Ogółem	%
A - w punktach konfekcjonowania środków ochrony roślin, w hurtowniach, magazynach, punktach obrotu detalicznego, na targowiskach i w innych miejscach gdzie są lub mogą być wprowadzane środkami ochrony roślin i zaprawiony materiał siewnym do obrotu	938	18	956	21,7
B - w gospodarstwach prowadzących towarową produkcję roślinną, w magazynach płodów rolnych, w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody, na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych i rezerwatów oraz w innych miejscach, gdzie stosowanie środków ochrony roślin może być ograniczone lub zabronione	3239	36	3275	74,2
C - w jednostkach upoważnionych przez wojewódzkiego inspektora do prowadzenia badań sprawności technicznej opryskiwaczy	115	3	118	2,7
D - w jednostkach upoważnionych przez wojewódzkiego inspektora do przeprowadzania szkoleń ustawowych	64	0	64	1,4
Razem	4356	57	4413	100,0

W okresie sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowaniem tych środków oraz stosowaniem środków ochrony roślin pracownicy inspekcji przeprowadzili **4413 kontrole**, w tym **57** kontroli sprawdzających. W odniesieniu do roku poprzedniego wykonano w tym zakresie o 9,8 % kontroli mniej.

Wśród wykonanych **4413** kontroli największy udział tj. **3239** stanowią kontrole przeprowadzone w miejscach stosowania środków ochrony roślin (kontrole typu B), natomiast kontrole w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków (kontrole typu A) stanowią 21,7 % ogólnej liczby przeprowadzonych kontroli. Pozostałe kontrole typu C, D stanowią odpowiednio 2,7 % i 1,4 %.

Wykres 2.2. Porównanie ogólnej liczby kontroli typu A i typu B w 2015 r. i 2016 r.

Wykonanie mniejszej liczby kontroli w okresie sprawozdawczym 2016 r. w odniesieniu do roku 2015 wynika stąd, iż zintensyfikowano kontrole w zakresie prawidłowości wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin u posiadaczy zezwoleń/pozwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin, podmiotów prowadzących reklamę środków ochrony roślin oraz kontrole w związku z podejrzeniem wprowadzenia do obrotu środków ochrony roślin niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Przedmiotowe kontrole charakteryzują się zwiększoną czasochłonnością a ich głównym nadrzędnym celem jest zapobieganie zagrożeniom związanym z niewłaściwym obrotem środkami ochrony roślin.

Tabela 2.3. Szczegółowe zestawienie liczby kontroli typu A, B, C, D przeprowadzonych w 2016 roku oraz ich wyniki w układzie jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie oraz DORiT

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Odpowiedzialność karna		
				wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
1	Białobrzegi	101	5	-	9	0
2	Ciechanów	190	0	-	1	0
3	Garwolin	164	3	-	2	1
4	Grodzisk Maz.	197	5	-	25	0
5	Grójec	287	0	-	15	0
6	Kozienice	150	0	-	7	0
7	Lipisko	169	1	-	13	0
8	Łosice	65	1	-	2	0
9	Maków Maz.	159	12	-	5	0
10	Mińsk Maz.	128	6	-	9	0
11	Mława	142	5	-	5	0
12	Nowy Dwór Maz.	106	0	-	5	0
13	Ostrolęka	163	0	-	1	0
14	Ostrów Maz.	133	2	-	3	1
15	Piaseczno	160	0	-	5	0
16	Plock	299	6	-	8	1
17	Płońsk	132	1	-	2	0
18	Przysucha	204	1	-	1	0
19	Pultusk	114	0	-	1	0
20	Radom	273	3	-	6	0
21	Siedlce	252	0	-	2	0
22	Sochaczew	189	6	-	18	0
23	Sokolów Podl.	132	0	-	2	0
24	Warszawa	368	0	-	14	0
25	Wyszki	124	0	-	1	0
26	DORiT*	-	-	5	-	0
Razem:		4401	57	5	162	3

*Dział Ochrony Roślin i Techniki Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie

W poszczególnych oddziałach istnieje duże zróżnicowanie, co do ilości kontroli przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym. Jak wynika z zaprezentowanych danych najczęściej kontroli przeprowadzono w oddziałach: Warszawa (368), Płock (305), Grójec (287), oraz Radom (276), natomiast najmniej odnotowano w oddziałach: Łosice (66), Nowy Dwór Mazowiecki (106) i Białobrzegi (106).

Zestawienie poszczególnych rodzajów kontroli i nałożonych sankcji karnych przedstawia się następująco:

Tabela 2.4. Szczegółowe zestawienie wydanych w okresie sprawozdawczym sankcji karnych w rozbiciu na poszczególne rodzaje kontroli.

Typ kontroli	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Odpowiedzialność karna		
			wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
A	938	18	5	34	3
B	3239	36	0	128	0
C	115	3	0	0	0
D	64	0	0	0	0
Razem	4356	57	5	162	3

Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono podczas przeprowadzania kontroli typu B mających na celu sprawdzenie prawidłowości stosowania środków ochrony roślin. Realizacja zaleceń pokontrolnych została sprawdzona w trakcie 57 rekontroli. Najwięcej rekontroli (36) przeprowadzono z zakresu kontroli typu B, co stanowi 63,15 % wszystkich kontroli sprawdzających. Mandaty za nieprawidłowe stosowanie środków ochrony roślin stanowią 79 % wszystkich nałożonych mandatów.

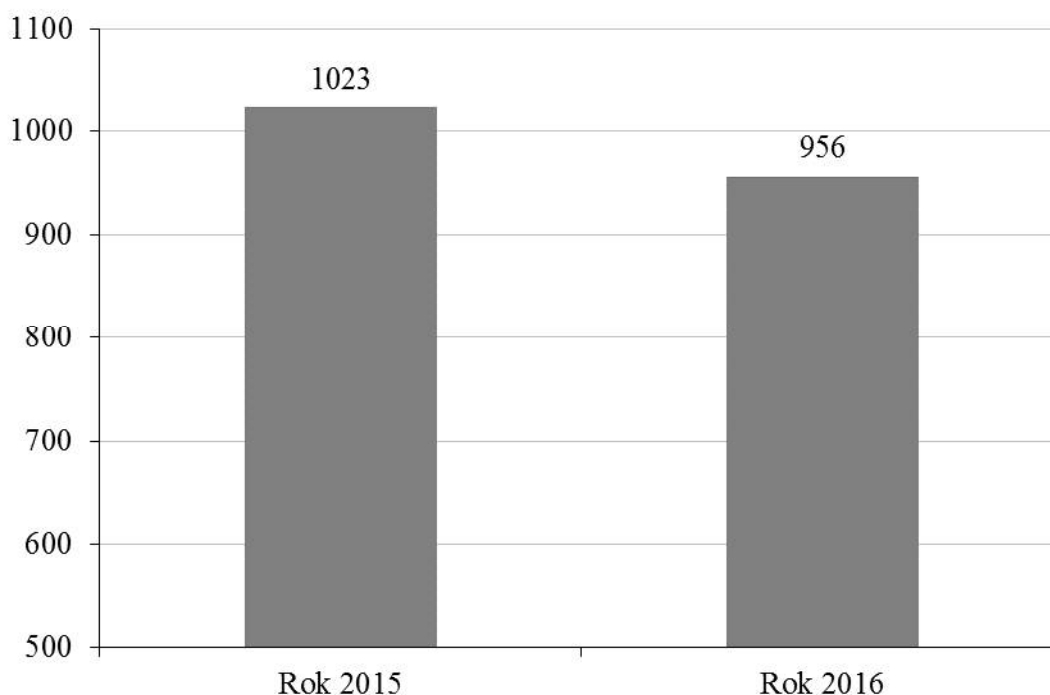
Kontrole typu A

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin oraz ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin inspekcja objęła czynnościami kontrolnymi miejsca, w których jest lub mogła być prowadzona działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków.

W 2016 r. przeprowadzono 938 takich kontroli oraz 18 kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Ogólna liczba kontroli typu A w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego spadła o 6,5 %.

Wykres 2.3. Liczba kontroli i rekontroli w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem środków ochrony roślin do obrotu, przemieszczaniem, składowaniem, konfekcjonowaniem, reklamą tych środków w 2015 r. i 2016 r.

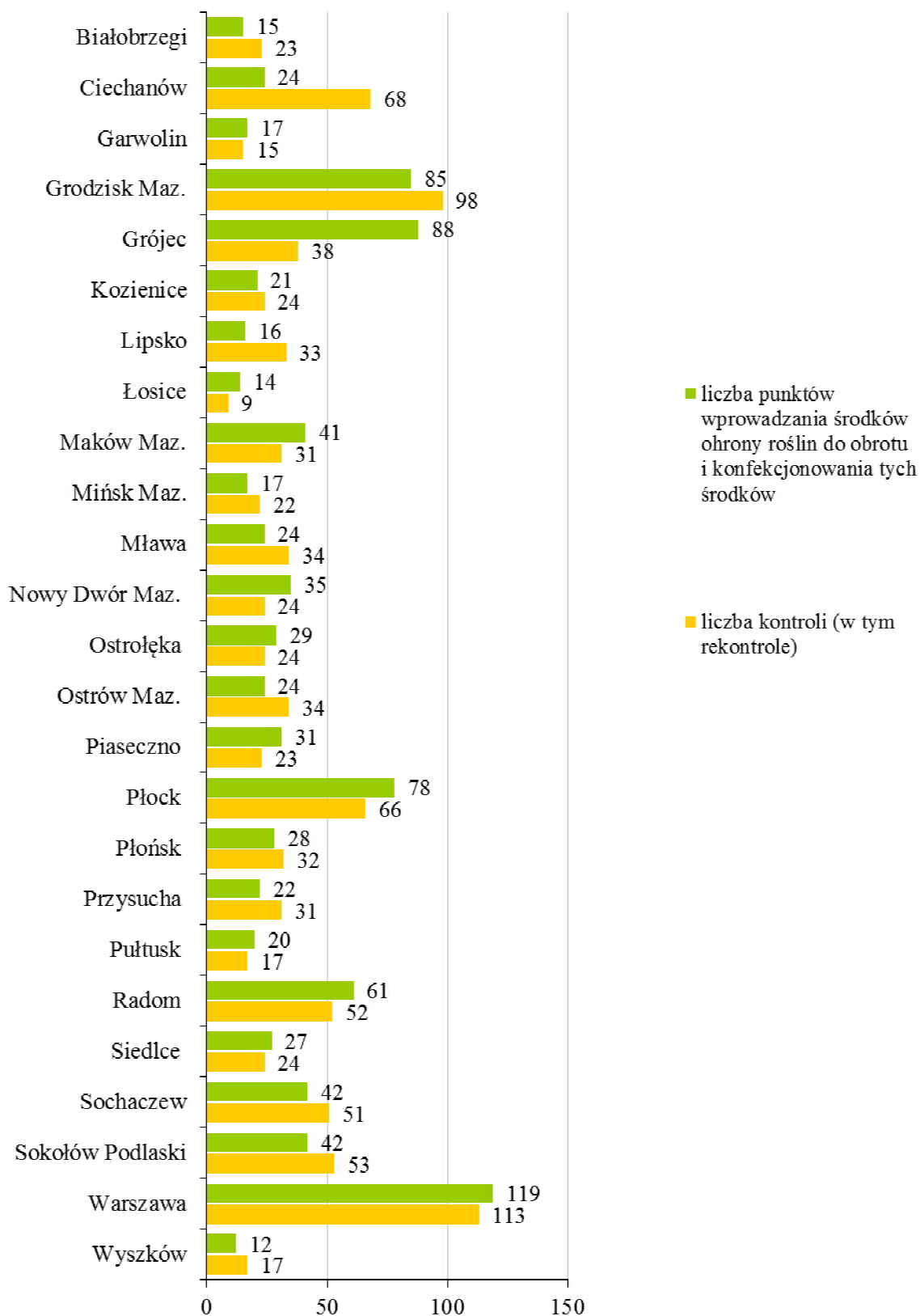
Szczegółowe zestawienie wykonanych w 2016 r. kontroli typu A z podziałem na miejsca prowadzenia kontroli przedstawiono w poniższej tabeli.

Kontrole te były przeprowadzane głównie u zarówno u zarejestrowanych przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków tj. w hurtowniach, punktach obrotu detalicznego oraz u posiadaczy zezwoleń/pozwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin, podmiotów wprowadzających środki ochrony roślin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, składujących i magazynujących takie środki, podmiotów prowadzących reklamę środków ochrony roślin jak również w innych miejscach, gdzie jest lub mógł być prowadzony obrót środkami ochrony roślin i zaprawionym materiałem siewnym.

Tabela 2.5. Szczegółowe zestawienie wykonanych w 2016 r. kontroli typu A z podziałem na miejsca prowadzenia kontroli.

Typ kontroli	Liczba kontroli planowanych	Liczba kontroli interwencyjnych/ problemowych	Liczba rekontroli	Odpowiedzialność karna		
				wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
hurtownie śór	49	22	3	0	8	2
punkty detaliczne śór	403	313	14	5	22	1
punkty konfekcjonowania śór	5	1	0	0	0	0
miejsca produkcji śór	0	0	0	0	0	0
miejsca potencjalnej sprzedaży śór	65	8	0	0	0	0
punkty obrotu zaprawionymi nasionami	30	0	0	0	0	0
posiadacze zezwoleń/ pozwoleń MRiRW	10	21	0	0	1	0
Firmy logistyczne, transportowe, przewoźnicy	0	5	0	0	1	0
inne	1	5	1	0	2	0
Ogółem	563	375	18	5	34	3

Wykres 2.4. Liczba przeprowadzonych kontroli typu A w okresie sprawozdawczym w stosunku do ogólnej liczby punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu (hurtowych i detalicznych) oraz konfekcjonowania tych środków

W wyniku przeprowadzenia 956 kontroli typu A stwierdzono 61 nieprawidłowości. Dotyczyły one przede wszystkim: wprowadzania do obrotu środka ochrony roślin w opakowaniu jednostkowym niezgodnie z art. 25 ust. 5 ustawy o środkach ochrony roślin, w opakowaniu niezgodnym z wymaganiami zezwolenia/pozwolenia, niezatwierdzonej etykiety, brak szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin.

Tabela 2.6. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości na terenie województwa mazowieckiego wykazane podczas kontroli typu A w 2016 r.

Rodzaj nieprawidłowości w odniesieniu do	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości
w zakresie etykiety*	17
niedopuszczenie środka ochrony roślin do obrotu*	9
brak szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego śor	8
przeterminowany środek ochrony roślin*	7
w zakresie dokumentacji dotyczącej śor (nieprowadzenie, nieprawidłowe prowadzenie, nieprzechowywanie dokumentacji przez 5 lat)	5
brak wpisu do rejestru	5
podawanie informacji niezgodnych z podanymi w etykiecie wymaganiami	3
nieprawidłowe prowadzenie reklamy śor	3
sprzedaż śor poza punktem stałej lokalizacji, zastosowanie automatu, samoobsługi	1
niezamieszczanie wymaganych informacji w ofercie zawarcia umowy śor na odległość	1
niespełnienie warunków przechowywania śor przeterminowanych lub z innych powodów nieprzeznaczonych do zbycia (art. 25 ust. 3 pkt 3)	1
wprowadzanie do obrotu śor w opakowaniu jednostkowym niezgodnie z (art. 25 ust. 5 ustawy o śor)*	1
Razem	61

* 1 nieprawidłowość = 1 środek ochrony roślin

W 2016 r. wydano 47 zaleceń pokontrolnych, nałożono 34 mandaty karne, wydano 8 decyzji dotyczących wycofania środków ochrony roślin z obrotu, 6 decyzji o opłacie sanacyjnej, 3 decyzje zakazu wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu, 2 decyzje w sprawie określenia opłaty dotyczącej kosztów przeprowadzenia analiz laboratoryjnych, 1 decyzję w sprawie reklamy środków ochrony roślin, 1 decyzję w sprawie unieszkodliwienia środka ochrony roślin.

Tabela 2.7. Zestawienie liczby kontroli typu A i wykazanych nieprawidłowości w poszczególnych jednostkach organizacyjnych WIORiN.

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Odpowiedzialność karna		
				wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
1	Białobrzegi	23	0	0	0	0
2	Ciechanów	68	0	0	1	0
3	Garwolin	14	1	0	1	1
4	Grodzisk Maz.	94	4	0	10	0
5	Grójec	38	0	0	0	0
6	Kozienice	24	0	0	0	0
7	Lipsko	33	0	0	0	0
8	Łosice	9	0	0	0	0
9	Maków Maz.	30	1	0	2	0
10	Mińsk Maz.	20	2	0	1	0
11	Mława	34	0	0	0	0
12	Nowy Dwór Maz.	24	0	0	0	0
13	Ostrolęka	24	0	0	0	0
14	Ostrów Maz.	32	2	0	3	1
15	Piaseczno	23	0	0	3	0
16	Płock	65	1	0	1	1
17	Płońsk	32	0	0	1	0
18	Przysucha	31	0	0	0	0
19	Pultusk	17	0	0	0	0
20	Radom	50	2	0	3	0
21	Siedlce	24	0	0	0	0
22	Sochaczew	46	5	0	4	0
23	Sokolów Podl.	53	0	0	1	0
24	Warszawa	113	0	0	1	0
25	Wyszków	17	0	0	0	0
26	DORiT	0	0	5	0	0
Razem:		938	18	5	32	3

Tabela 2.8. Decyzje o opłacie sankcyjnej w związku ze sprzedażą środków ochrony roślin nie posiadających zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa nałożone w 2016 r. na podstawie ustawy o ośrodkach ochrony roślin zostały wydane przez:

Jednostka organizacyjna WIORiN w Warszawie	Liczba decyzji o opłacie sankcyjnej	Wartość naliczonej opłaty sankcyjnej [zł]	Przyczyny nałożenia opłaty sankcyjnej
DORiT	3	2016,00	Sprzedaż środków ochrony roślin nie posiadających zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa
Oddział w Garwolinie	1	24,00	Sprzedaż środka ochrony roślin nie posiadającego zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa
Oddział w Ostrowi Mazowieckiej	1	1448,70	Sprzedaż środków ochrony roślin nie posiadających zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa
Oddział w Płocku	1	1301,98	Sprzedaż środków ochrony roślin nie posiadających zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa
Razem	6	4790,68	-

Ponadto wartość naliczonej opłaty sankcyjnej w 2016 r., na podstawie wydanych decyzji w zakresie prowadzenia reklamy środków ochrony roślin niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wyniosła **5000,00 zł**, natomiast wartość określonych opłat na podstawie wydanych decyzji dotyczących kosztów przeprowadzenia analiz laboratoryjnych wyniosła **5526,00 zł**.

2.1.3. Wycofywanie środków ochrony roślin z obrotu

Środki ochrony roślin niespełniające określonych ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin wymogów, np. z nieaktualnym terminem ważności, nieoryginalne, nie odpowiadające ustalonym wymaganiom jakościowym lub niedopuszczone do obrotu podlegają wycofaniu na mocy decyzji administracyjnej.

W 2016 r. na mocy 5 decyzji administracyjnych wycofano z obrotu 381,065 kg/l środków ochrony roślin (w tym 3 decyzje wydano w związku z kontrolą przeprowadzoną w punktach obrotu zlokalizowanych poza województwem mazowieckim, należących do przedsiębiorców mających siedzibę na terenie woj. mazowieckiego).

Tabela 2.9. Powody wycofywania środków ochrony roślin z obrotu

Przyczyna wycofania środka ochrony roślin	Masa środków ochrony roślin objętych wycofywaniem z obrotu (kg/l)	% udział wycofanych środków ochrony roślin
Środki ochrony roślin niedopuszczone do obrotu	41,8	1,736
Środki ochrony roślin w opakowaniach niespełniających wymagań zezwolenia / pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa	695	28,858
Środki ochrony roślin niewłaściwie zaetykietowane	1671,495	69,406

Główną przyczyną wycofywania środków ochrony roślin z obrotu w 2015 r., było wykazanie w środkach ochrony roślin w opakowaniach niespełniających wymagań zezwolenia / pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Kontrole typu B

W ramach sprawowanego przez Inspekcję nadzoru nad prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin państwowi inspektorzy ochrony roślin i nasiennictwa przeprowadzali kontrole w miejscach stosowania środków ochrony roślin. W 2016 roku przeprowadzono **3239** takich kontroli (w tym **36** rekontrole).

Głównym przedmiotem przeprowadzanych kontroli było sprawdzenie czy w gospodarstwie stosowane są zasady integrowanej ochrony roślin, czy prowadzona jest ewidencja wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin, czy w gospodarstwie znajduje się sprawny technicznie opryskiwacz oraz czy rolnik ukończył szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy i wykonuje zabiegi zgodnie z zaleceniami etykiety oraz z zarządzeniem: nr 6/2014 GIORiN z dnia 22 września 2014 r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ochrony roślin i techniki.

Wnikliwemu sprawdzeniu podlegały zapisy zawarte w prowadzonej przez rolników ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin. Zestawienie danych nt. przeprowadzonych kontroli w układzie jednostek organizacyjnych WIORiN prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2.10. Wykaz kontroli przeprowadzonych w zakresie stosowania środków ochrony roślin w jednostkach organizacyjnych WIORiN w 2016 r.

L.p.	Oddziały	Liczba kontroli planowanych	Liczba kontroli interwencyjnych/ problemowych	Liczba rekontroli	Łączna liczba kontroli	Mandaty
1	Białobrzegi	70	0	5	75	9
2	Ciechanów	119	1	0	120	0
3	Garwolin	109	30	2	141	1
4	Grodzisk Maz.	76	16	1	93	15
5	Grójec	220	17	0	237	15
6	Kozienice	117	5	0	122	7
7	Lipsko	122	7	1	130	13
8	Łosice	50	2	1	53	2
9	Maków Maz.	111	2	11	124	3
10	Mińsk Maz.	87	17	4	108	8
11	Mława	91	7	2	100	5
12	Nowy Dwór Maz.	75	6	0	81	5
13	Ostrolęka	117	13	0	130	1
14	Ostrów Maz.	96	0	0	96	0
15	Piaseczno	115	18	0	133	2
16	Płock	149	43	5	197	7
17	Płońsk	66	24	1	91	1
18	Przysucha	168	1	1	170	1
19	Pułtusk	82	11	0	93	1
20	Radom	205	11	1	217	3
21	Siedlce	191	23	0	214	2
22	Sochaczew	116	15	1	132	14
23	Sokolów Podl.	63	3	0	66	1
24	Warszawa	180	68	0	248	13
25	Wyszków	103	1	0	104	1
Ogółem:		2898	341	36	3275	130

Kontrole typu B przeprowadzane były w gospodarstwach konwencjonalnych, w miejscach prowadzenia fumigacji środkami ochrony roślin, w miejscach zaprawiania materiału siewnego, na terenach kolejowych, terenach zieleni miejskiej, w firmach usługowego wykonywania zabiegów DDD przy zastosowaniu środków ochrony roślin oraz pod kątem prawidłowości przeprowadzania kontroli przestrzegania wymagań integrowanej produkcji roślin prowadzonej przez podmiot certyfikujący.

Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela 2.11.

Tabela 2.11. Zestawienie liczby kontroli w zakresie stosowania środków ochrony roślin

Miejsce przeprowadzania kontroli	Liczba kontroli planowanych	Liczba kontroli interwencyjnych/ problemowych	Liczba rekontroli	Łączna liczba kontroli	Mandaty
produkcja rolna - użytkownicy profesjonalni	2713	320	35	3068	125
produkcja rolna - użytkownicy nieprofesjonalni		3		3	
produkcja leśna	4			4	
zaprawianie materiały siewnego	8			8	
miejsca fumigacji	11	1	1	13	1
tereny kolejowe				0	
tereny zieleni miejskiej	3			3	
użytkownicy profesjonalni świadczący usługi w zakresie wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków	3			3	
miejsca wyszczególnionych w art. 36 ust. 1 ustawy o środkach ochrony roślin	124			124	
inne miejsca stosowania środków	22	15		37	2
kontrole jednostek certyfikujących integrowaną produkcję roślin	4			4	
inne kontrole	6	2	0	8	2
Ogółem	2898	341	36	3275	130

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim użycia środków ochrony roślin niezgodnie z zakresem stosowania (3221 kontroli – 90 nieprawidłowości), braku badania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do wykonywania zabiegów (3085 kontroli – 26 nieprawidłowości), braku prowadzenia dokumentacji stosowanych środków ochrony roślin (3159 kontroli – 25 nieprawidłowości), braku posiadania aktualnego zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia (3110 kontroli – 22 nieprawidłowości), warunków bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin (2803 kontroli – 12 nieprawidłowości), użycia środka ochrony roślin niedopuszczonego do obrotu (3164 kontroli – 6 nieprawidłowości), warunków przechowywania środków ochrony roślin (3106 kontroli – 1 nieprawidłowość).

Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2.12. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B

Rodzaj nieprawidłowości w odniesieniu do:	Ogólna liczba kontroli	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	%
Uniemożliwianie lub utrudnianie Inspekcji wykonywania czynności urzędowych	59	0	0,0%
Dokumentacja dot. stosowanych środków	3159	25	13,7%
Użycie środków niedopuszczonego do obrotu	3164	6	3,3%
Użycie środków niezgodnie z zakresem stosowania	3221	90	49,5%
Użycie środków przeterminowanego	2965	0	0,0%
Warunki bezpiecznego stosowania środków	2803	12	6,6%
Warunków przechowywania	3106	1	0,5%
Posiadanie aktualnego zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia	3110	22	12,1%
Badania sprawności technicznej sprzętu do wykonywania zabiegów	3085	26	14,3%
Razem		182	100%

Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B w rozbiciu na jednostki organizacyjne inspekcji przedstawiono w tabeli 2.13.

Tabela 2.13. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B w rozbiściu na poszczególne jednostki organizacyjne WIORIN w Warszawie i DORIIT w odniesieniu do:

L.p.	Oddział	Uniemożliwienie lub utrudnianie Inspekcji wykonywania czynności urzędowych		Dokumentacja dot. stosowanych śór		Użycie śór niedopuszczonego do obrotu		Użycie śór niezgodnie z zakresem stosowania		Użycie śór przeterminowanego		Warunki bezpiecznego stosowania śór		Warunków przechowywania		Posiadanie aktualnego zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia		Badań sprawności technicznej sprzętu do wykonywania zabiegów	
		liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości
1	Białobrzegi	0	0	75	0	78	7	75	0	75	0	77	0	75	0	77	6	75	3
2	Ciechanów	0	0	120	0	120	0	120	0	120	0	120	0	120	0	120	0	120	0
3	Garwolin	2	0	138	0	138	1	138	0	138	1	138	0	138	0	138	0	138	0
4	Grodzisk Maz.	0	0	83	1	84	7	67	0	67	0	67	0	67	0	67	1	67	6
5	Grójec	0	0	237	3	237	11	237	0	237	4	237	0	237	0	237	1	237	1
6	Kozienice	0	0	156	1	160	5	156	0	157	0	156	0	156	0	156	0	156	1
7	Lipisko	0	0	130	2	138	8	130	0	130	0	130	0	130	0	130	5	130	4
8	Łosice	0	0	67	1	70	2	67	0	67	0	67	0	67	0	67	0	67	0
9	Maków Maz.	0	0	122	0	124	2	122	0	122	0	122	0	122	0	122	0	122	0
10	Mińsk Maz.	11	0	97	5	97	5	97	0	97	1	97	0	97	0	97	1	97	2
11	Mława	0	0	97	1	96	0	96	2	96	2	96	0	96	0	96	0	97	1
12	Nowy Dwór Maz.	0	0	70	0	84	7	69	0	69	0	69	0	69	0	70	0	69	0
13	Ostrołęka	0	0	103	0	104	1	103	0	103	0	103	0	103	0	102	0	90	0
14	Ostrów Maz.	0	0	96	0	96	0	96	0	96	0	96	0	96	0	96	0	96	0
15	Piaseczno	0	0	133	0	130	0	119	0	119	1	118	0	118	0	118	0	118	0
16	Płock	46	0	195	0	195	5	195	0	195	1	176	0	188	2	188	2	188	0
17	Płońsk	0	0	88	0	113	7	88	0	0	0	77	0	77	0	77	0	77	0
18	Przysucha	0	0	166	0	167	1	166	0	166	0	166	0	166	0	166	0	166	0
19	Pułtusk	0	0	93	0	93	1	93	0	0	0	93	0	93	0	93	0	82	0
20	Radom	0	0	210	2	211	3	210	0	210	0	210	1	210	1	210	1	210	2
21	Siedlce	0	0	174	0	175	2	173	0	173	0	173	0	173	0	173	0	173	0
22	Sochaczew	0	0	139	1	138	7	138	0	138	0	138	0	138	0	128	3	128	3
23	Sokołów Podl.	0	0	56	0	53	0	53	0	0	0	53	0	53	0	53	0	53	1
24	Warszawa	0	0	228	5	228	5	228	0	228	2	228	0	228	0	228	2	228	2
25	Wyszków	0	0	101	0	102	1	101	0	0	0	101	0	101	0	101	0	101	0
Ogółem:		59	0	3159	25	3221	90	2965	0	280	12	3110	1	3106	1	3110	22	3085	26

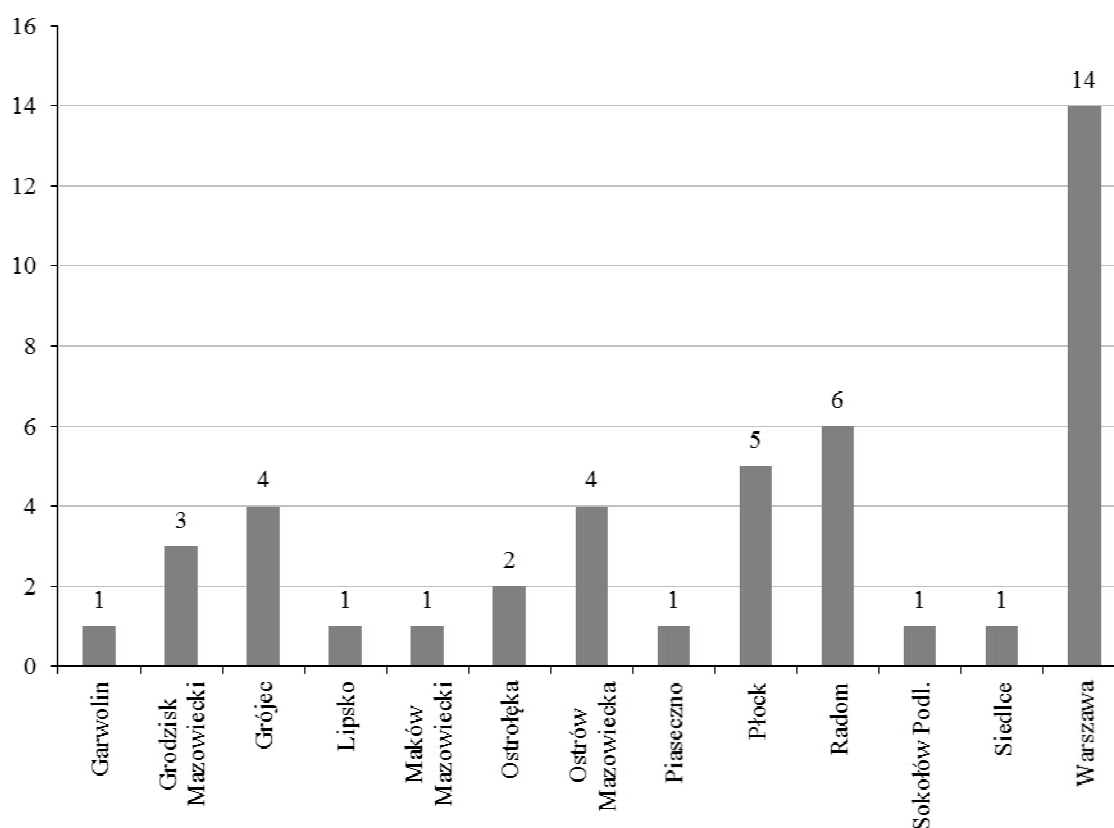
2.1.4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony

Działalność polegająca na prowadzeniu szkoleń w zakresie środków ochrony roślin jest działalnością regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin.

Podmiot niebędący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin może prowadzić szkolenia w zakresie środków ochrony roślin po uzyskaniu wpisu do rejestrów podmiotów niebędących przedsiębiorcami, prowadzących szkolenia w zakresie środków ochrony roślin.

Na terenie działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, według stanu na dzień 31.12.2016 r. wpis do rejestru posiada 32 przedsiębiorców oraz 12 podmiotów. Wykres poniżej przedstawia ich liczbę w poszczególnych oddziałach inspekcji.

Wykres 2.5. Liczba wpisów do rejestru przedsiębiorców/podmiotów prowadzących szkolenia w zakresie środków ochrony roślin.

W 2016 r. przeprowadzono 36 szkoleń w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, które ukończyło 489 osób, 280 szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin, które ukończyło 7118 osób, 69 szkoleń w zakresie integrowanej produkcji roślin na których przeszkolono 1884 osoby oraz 2 szkolenia w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin na których przeszkolono 21 osób. Szczegółowe dane nt. liczby przeprowadzonych szkoleń w 2016 r. zawiera tabela. 2.14.

Tabela 2.14. Szczegółowe informacje nt. liczby przeprowadzonych szkoleń

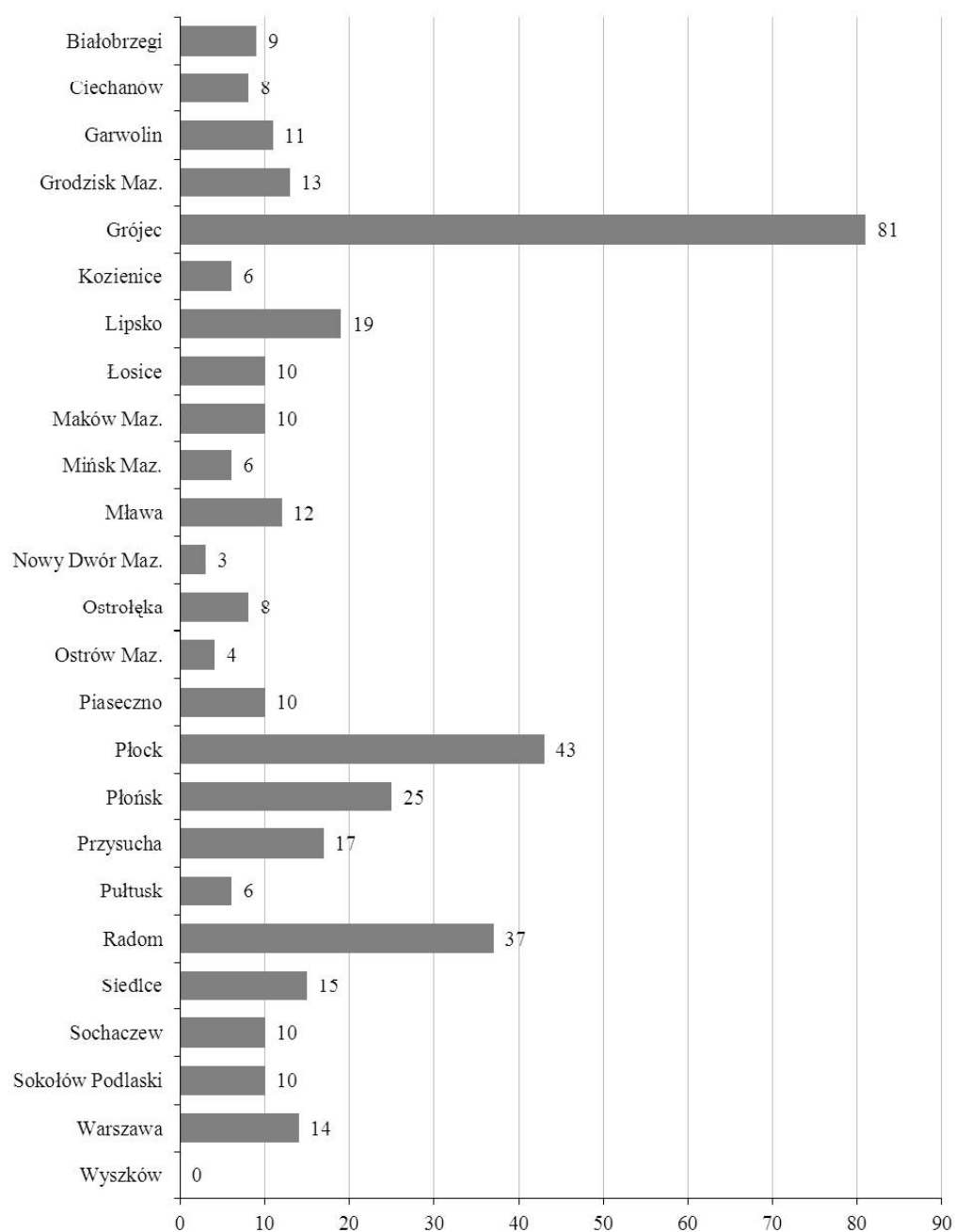
Nazwa jednostki		Doradztwo dotyczące środków ochrony roślin	Stosowanie środków ochrony roślin	Integrowana produkcja roślin	Badania sprawności technicznej sprzętu naziemnego
		ilość szkoleń	ilość szkoleń	ilość szkoleń	ilość szkoleń
1	Adam Bukowski, ABG Przedsiębiorstwo Prywatne Adam Bukowski	1			
2	Mateusz Marzec AGRO-CHEM Mateusz Marzec		1		
3	AGROSIMEX Sp. z o. o.	1			
4	Andrzej Czerkas, Centrum Szkoleniowe ACZE Andrzej Czerkas		1		
5	Anna Bonisławska Doradztwo Rolnicze Anna Bonisławska		1		
6	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Bohaterów Ziemi Ilżeckiej w Chwałowicach		2		
7	FreshMazovia Consulting Sp. z o. o.	1		31	
8	Federacja Stowarzyszeń Naukowo – Technicznych NOT Rada Regionalna w Ostrołęce	1			
9	Jan Wiaderny „AGROEKSPERT” Jan Wiaderny		2		
10	Instytut Praktycznego Sadownictwa Sp. J. Remigiusz Olszak i wspólnicy	1	1	5	
11	Michał Sotkiewicz IP AGRO Michał Sotkiewicz	4	10	1	
12	Leszek Kędzia Ośrodek Szkolenia Kursowego „ROLEX” Leszek Kędzia		5		
13	Profesja Sp. z o. o.	1	3		
14	Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo – Technicznych NOT w Siedlcach	1	1		
15	Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa Oddział w Radomiu	2	19	7	
16	Daniel Sochacki, Daniel Sochacki Szkoltex Centrum Usług BHP i Kadr		59		
17	Tarbonus Sp. z o. o.	1	9		
18	Łukasz Brożeniuk VESPA Łukasz Brożeniuk	4			
19	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Warszawie	10	17		
20	Zespół Szkół Rolniczo – Technicznych w Żwoleniu		1		
21	Zespół Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej w Radomiu				2
22	Zakład Zaopatrzenia Ogrodniczego Warka Sp. z o. o.	2	2		
23	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie	6	145	25	
24	Marcin Piotrowski, Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Szkoleniowe KMP Marcin Piotrowski		1		
SUMA		36	280	69	2

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie szkolenia w zakresie środków ochrony roślin organizował i przeprowadzał poprzez swoje oddziały w Bielicach, Ostrołęce, Płocku, Płońsku, Radomiu i Siedlcach.

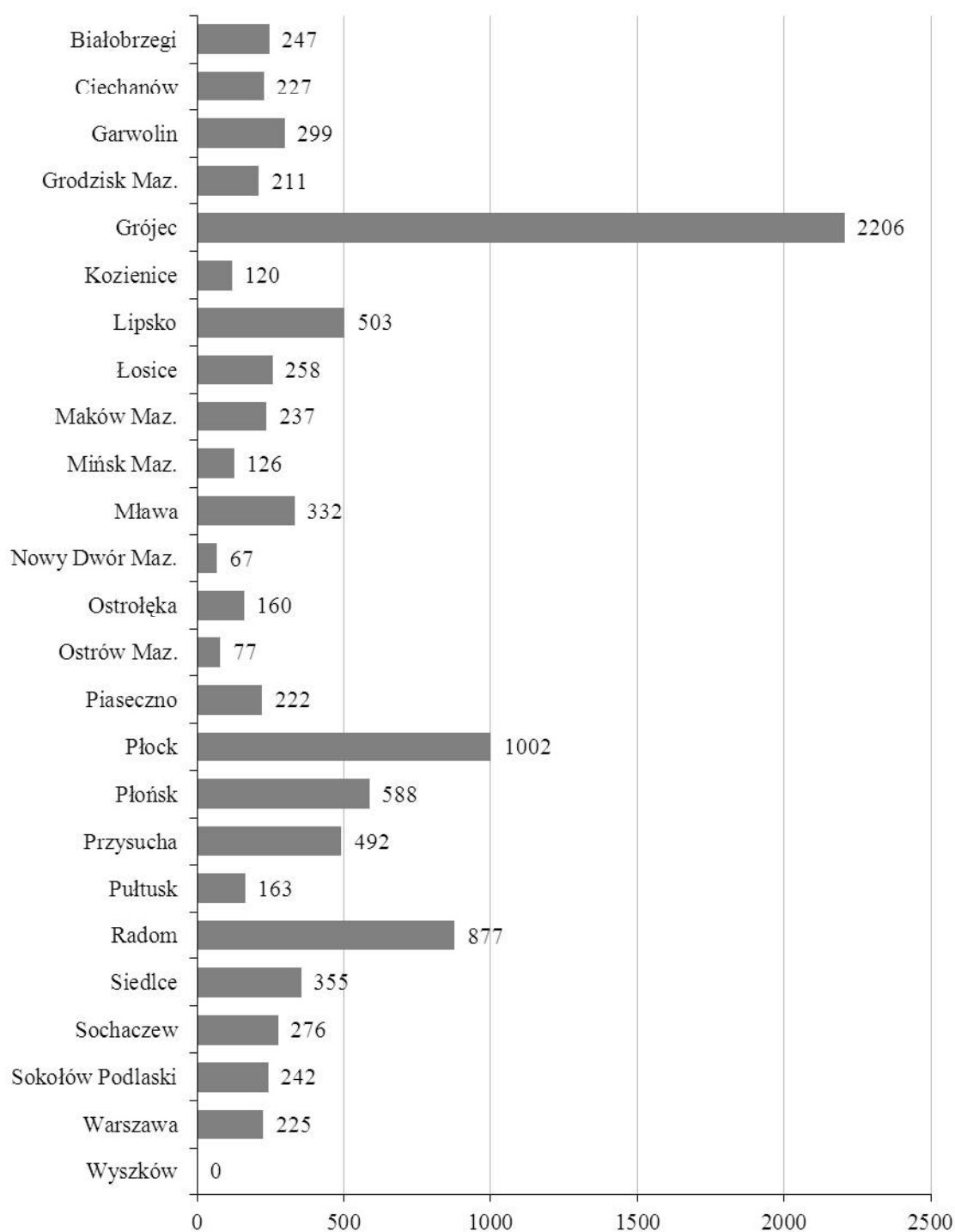
Jak wynika z powyższego zestawienia, na terenie województwa mazowieckiego w 2016 roku przeprowadzono łącznie 387 szkoleń. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba szkoleń w zakresie ochrony roślin zmniejszyła się o 15,1 %.

Szczegółowe dane nt. liczby przeprowadzonych szkoleń w 2016 r. oraz ilości osób przeszkolonych na terenie działania poszczególnych Oddziałów zawierają wykresy 2.6. i 2.7.

Wykres 2.6. Liczba przeprowadzonych szkoleń w 2016 r. na terenie działania poszczególnych Oddziałów

Wykres 2.7. Liczba osób przeszkolonych w 2016 r. na terenie działania poszczególnych Oddziałów

2.1.5. Kontrola jakości i pozostałości środków ochrony roślin

2.1.5.1. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin

W związku ze sprawowaną przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontrolą prawidłowości stosowania środków ochrony roślin w 2016 roku, podobnie jak w latach poprzednich, upoważnieni inspektorzy pobierali próbki płodów rolnych w celu poddania ich analizie na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Próbki płodów rolnych pobierane były zgodnie z harmonogramami otrzymanymi z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa i wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie pobierania próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin (Dz. U. poz. 1549).

Badania kontrolne pozostałości środków ochrony roślin prowadzone były w GIORiN Centralnym Laboratorium w Toruniu, Instytucie Ochrony Roślin – Państwowym Instytucie Badawczym w Poznaniu w ramach programu wieloletniego pod nazwą "Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska na lata 2016-2020" oraz Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego” na lata 2015-2020.

Celem badań było sprawdzenie przestrzegania przez producentów rolnych zasad prawidłowości stosowania środków ochrony roślin zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zapobieganie wprowadzaniu do obrotu płodów rolnych stwarzających zagrożenie dla zdrowia człowieka, zwierząt i środowiska.

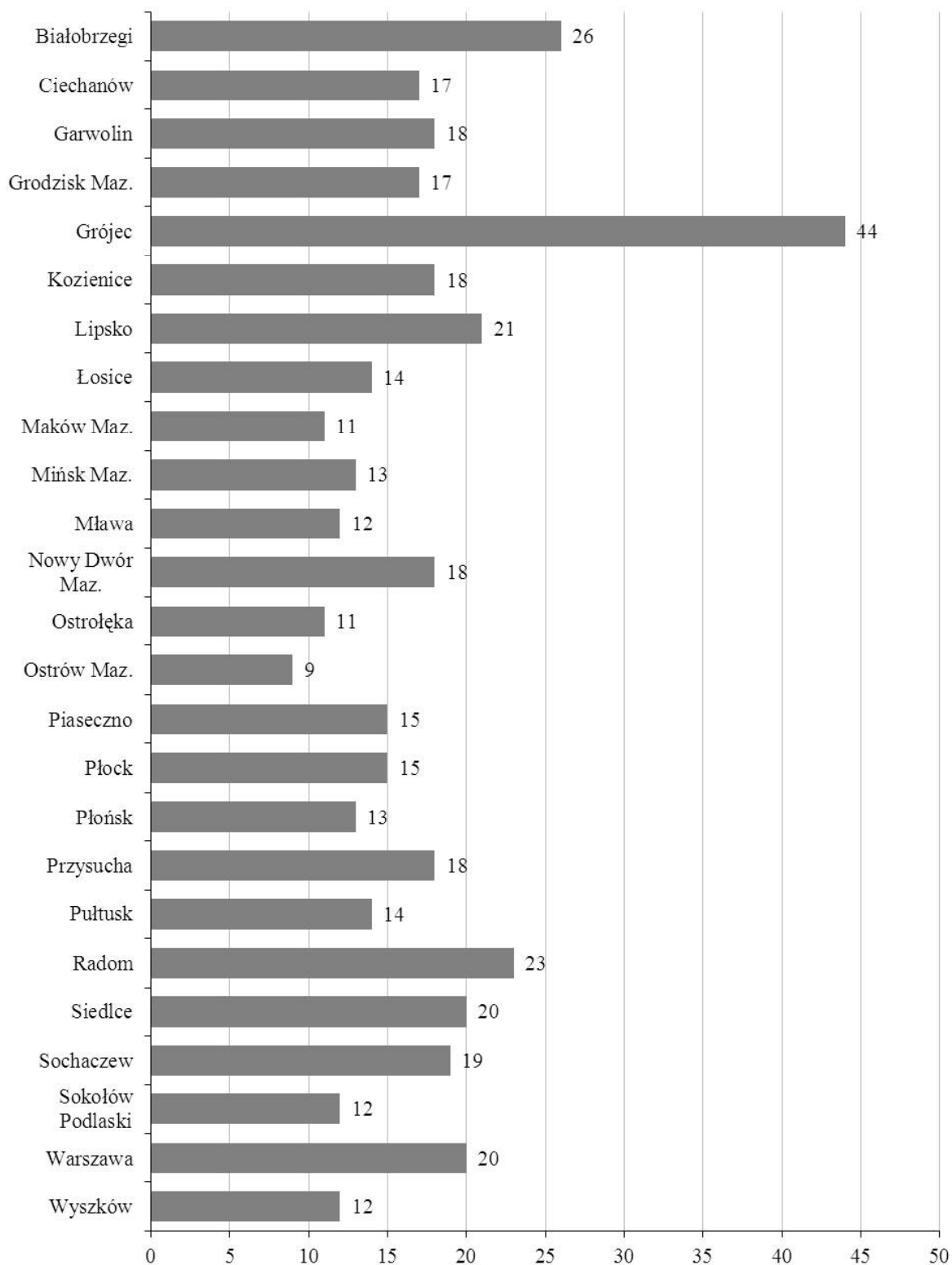
W roku 2016 badania obejmowały 52 upraw w tym: 25 upraw warzywniczych, 12 upraw sadowniczych, 12 upraw rolniczych, 2 uprawy zielarskie oraz pieczarki. Ogółem w ramach urzędowej kontroli przebadano 430 próbek płodów rolnych w ramach monitoringu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych, tj.:

- GIORiN Centralne Laboratorium w Toruniu przebadano 122 próbki
- Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu 38 próbek, w tym między innymi:
 - 2 w ramach badań pozostałości środków ochrony roślin w produktach wytworzonych w gospodarstwach ekologicznych,
 - 8 w ramach kontroli produkcji owoców przeznaczonych na eksport do Chin,
 - 1 w ramach kontroli interwencyjnej,
- Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach przebadano 270 próbek, w tym między innymi:
 - 59 w ramach kontroli produkcji owoców przeznaczonych na eksport do Chin.

W porównaniu do 2015 r. liczba pobranych i przebadanych próbek płodów rolnych zmniejszyła się o 10,1 %.

Szczegółowe dane nt. liczby próbek płodów rolnych pobranych zgodnie z harmonogramami przez poszczególne Oddziały w 2016 r. zawiera wykres 2.8.

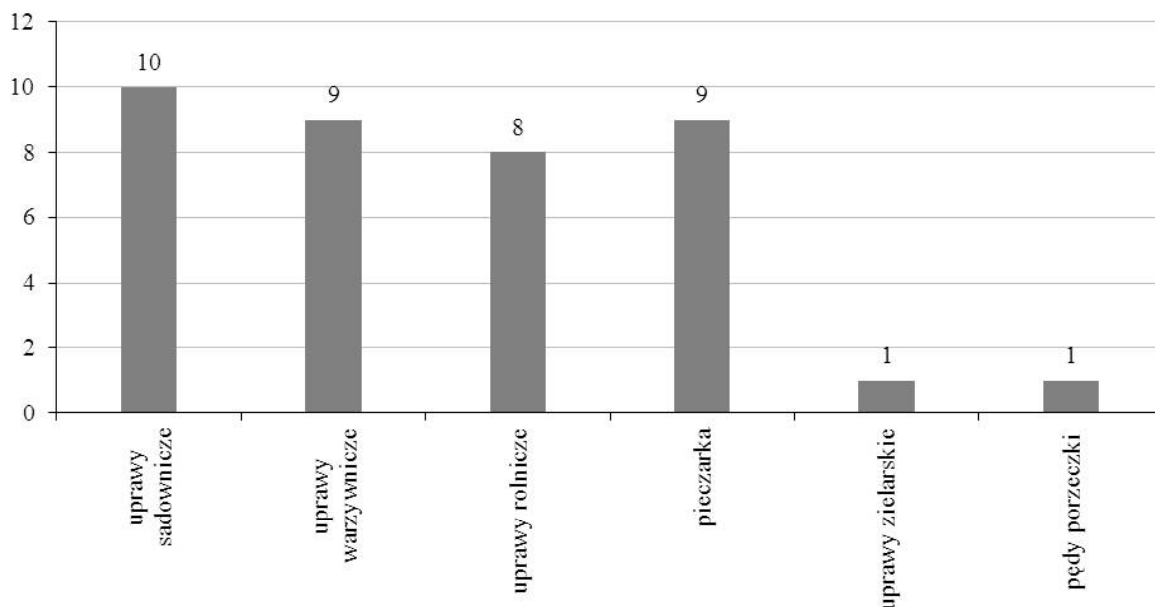
Wykres 2.8. Liczba próbek płodów rolnych pobranych przez Oddziały

Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu

Badania prowadzone były przez IOR-PIB w Poznaniu oraz podległą TSD w Białymstoku. Badaniami objęto 38 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 10 próbek z upraw sadowniczych, 9 próbek z upraw warzywniczych, 8 próbek z upraw rolniczych, 9 próbek pieczarki, 1 próbka z upraw zielarskich oraz 1 próbkę pędów czarnej porzeczki (kontrola interwencyjna).

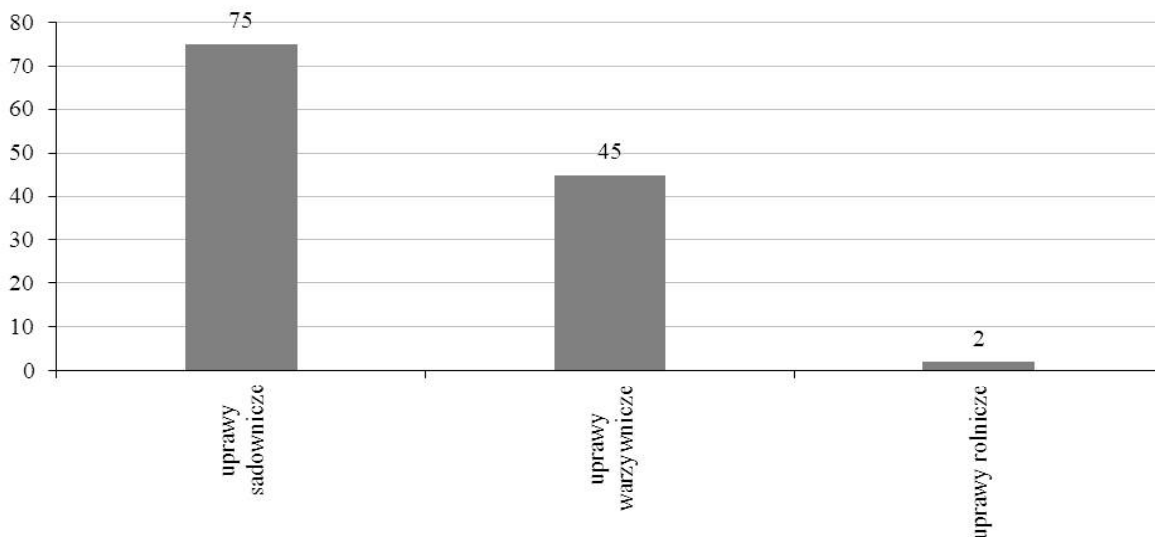
Wykres 2.9. Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do laboratorium Instytutu Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu

GIORiN Centralne Laboratorium w Toruniu

Badaniami objęto 122 próbki, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 75 próbek z upraw sadowniczych, 45 próbek z upraw warzywniczych i 2 próbki z upraw rolniczych.

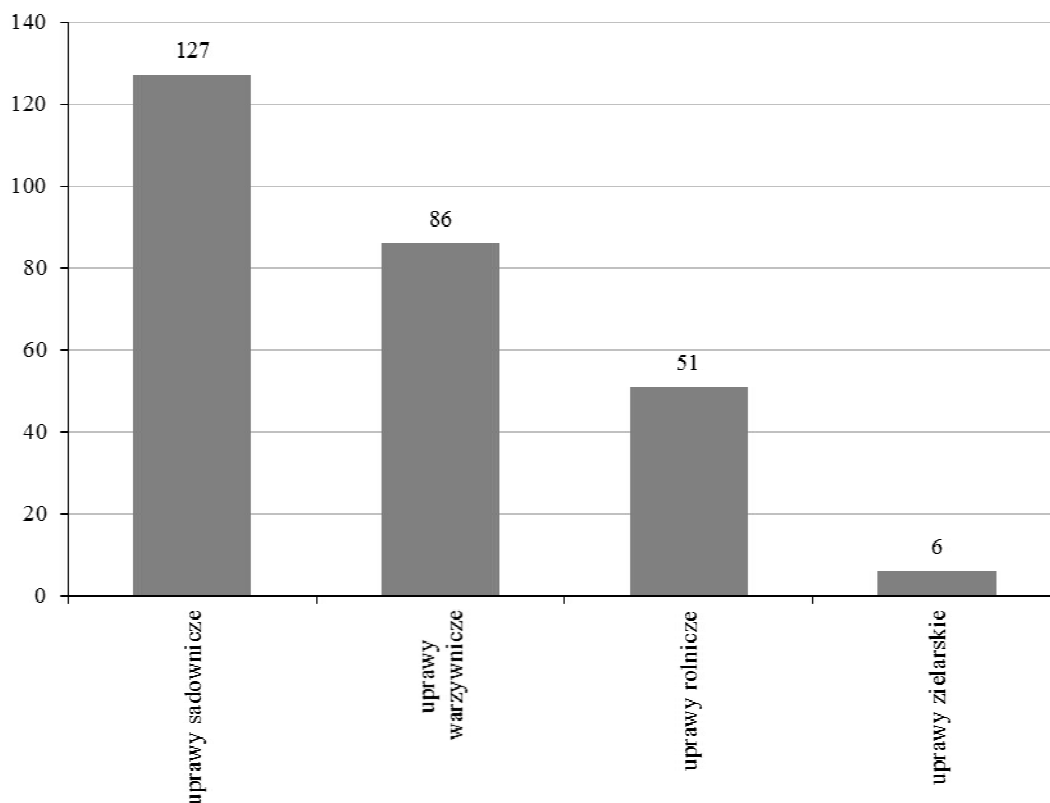
Wykres 2.10. Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do GIORiN Centralnego Laboratorium w Toruniu

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach

Badaniami objęto 270 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 127 próbek z upraw sadowniczych, 86 próbek z upraw warzywniczych, 51 próbek z upraw rolniczych oraz 6 próbek z upraw zielarskich.

Wykres 2.11. Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach

W odniesieniu do 430 próbek pobranych w 2016 r. w ramach kontroli urzędowej analizy laboratoryjne wykazały w 135 próbkach poziom pozostałości środków ochrony roślin poniżej granicy oznaczalności, 223 próbki zawierały pozostałości środków ochrony roślin dopuszczone do danej uprawy, 64 próbki zawierały pozostałości środków ochrony roślin niedopuszczonych do danej uprawy oraz 8 próbek w których stwierdzono przekroczenie NDP (w tym 7 dotyczyło równocześnie substancji niezalecanej).

Najczęściej wykrywane nieprawidłowości odnotowano w uprawie jabłoni, czereśni, śliwy, gruszy, porzeczki, kapusty pekińskiej oraz kopru.

Formularz powiadamiania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF) wypełniany był w związku z nieprawidłowościami w uprawach: jabłek (Oddział w Grójcu), truskawki (Oddział w Białobrzegach), kapusty pekińskiej (Oddział w Kozienicach), kapusty brukselskiej (Oddział w Sochaczewie), marchwi (Oddział w Pułtusku), prosa (Oddział w Lipsku) i sałaty (Oddział w Nowym Dworze Mazowieckim).

2.1.5.2. Badania kontrolne jakości środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu.

W związku ze sprawowaną przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontrolą nad jakością środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu, wzorem lat ubiegłych, w 2016 roku kontrola składu i właściwości fizyko-chemicznych środków ochrony roślin prowadzona była w powiązaniu z realizowanymi przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu Oddział w Sośnicowicach zadaniami 1.7 i 1.8 programu wieloletniego pod nazwą „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”.

Zgodnie z opracowanymi w ramach zadania 1.7 ww. programu przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu Oddział w Sośnicowicach wytycznymi dla Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, laboratoryjną kontrolą zostało objętych łącznie 37 próbek, tj. 33 próbki pobrane w oparciu o harmonogram otrzymany z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz 4 próbki środków ochrony roślin w ramach kontroli interwencyjnej.

Próbki pobierano zgodnie z rozporządzeniem MRiRW z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie pobierania próbek środków ochrony roślin do badań laboratoryjnych (Dz. U. poz. 1512) oraz zarządzeniem nr 4/2016 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 9 lutego 2016 r. w sprawie zasad przeprowadzania kontroli składu lub właściwości fizycznych lub właściwości chemicznych środków ochrony roślin.

Celem badań było stwierdzenie, czy środki ochrony roślin wprowadzane do obrotu handlowego w Polsce są odpowiedniej jakości i czy ich skuteczność jest dobra – to znaczy, czy spełniają wymagania specyfikacji technicznych ustalonych w procesie rejestracji. Analizy laboratoryjne przeprowadzane były przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu Oddział w Sośnicowicach.

W ramach kontroli interwencyjnej pobrano: Navigator 360 SL, Ephon Top i AKTAPA BДГ.

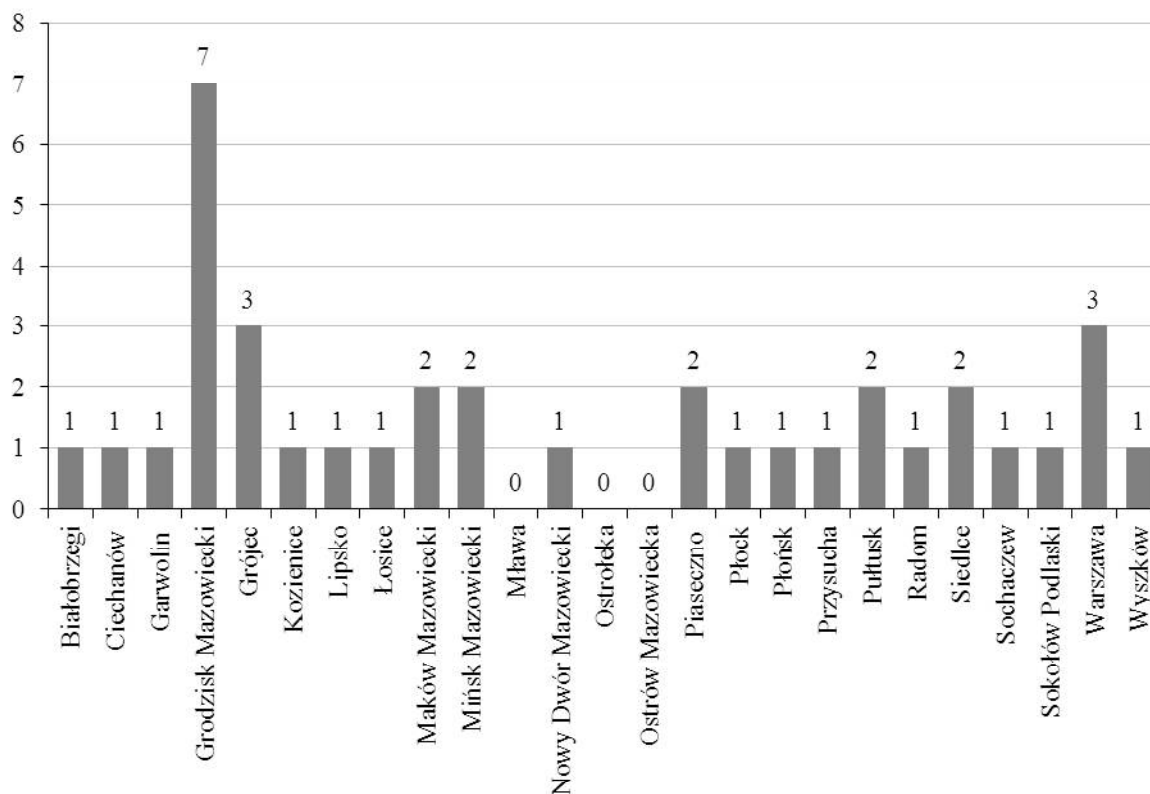
Tabela 2.15. Zestawienie pobranych do analiz środków ochrony roślin w ramach kontroli podstawowej

Antywylegacz Płynny 725 SL	regulator wzrostu
Beetup Trio 180 SC	chwastobójczy
Cerone 480 SL	regulator wzrostu
Chwastox D 179 SL	chwastobójczy
Dicoherb Turbo 750 SL	chwastobójczy
DicuRex Flo 500 SC	chwastobójczy
Dithane NeoTec 75 WG	grzybobójczy
EphonTop	regulator wzrostu
Fontelis 200 SC	grzybobójczy
Gallup 360 SL	chwastobójczy
Gwarant 500 SC	grzybobójczy
Helios 480 EC	owadobójczy
Kaptan Zawieszinowy 50 WP	grzybobójczy
Kendo 50 EW	grzybobójczy
Klinik 360 SL	chwastobójczy
Klinik DUO 360 SL	chwastobójczy

Lentipur Flo 500 S.C.	chwastobójczy
Miedzian Extra 350 SC	grzybobójczy
Mondatak 450 EC	grzybobójczy
Mythos 300 SC	grzybobójczy
Nuflon 450 SC	chwastobójczy
Orius Extra 250 EW	grzybobójczy
Pendigan 330 EC	chwastobójczy
Polyram 70 WG	grzybobójczy
Proteus 110 OD	owadobójczy
Sherpa 100 EC	owadobójczy
Sparviero	owadobójczy
Starami 250 SC	grzybobójczy
Steward 30 WG	owadobójczy
Tern Premium 575 EC	grzybobójczy
Venzar 500 SC	chwastobójczy
Vondozeb 75 WG	grzybobójczy

Szczegółowe dane nt. liczby próbek środków ochrony roślin pobranych zgodnie z harmonogramami przez poszczególne jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie w 2016 r. zawiera wykres 2.12.

Wykres 2.12. Liczba próbek środków ochrony roślin pobranych przez Oddziały

2.2. Monitoring zużycia środków ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego

Realizacja zadania dotyczącego monitoringu zużycia środków ochrony roślin wykonywana jest w ramach programu wieloletniego Instytutu Ochrony Roślin PIB, pt.: „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska na lata 2016-2020”, jako zadanie 1.9 „Opracowanie i analiza danych uzyskanych podczas monitorowania sprzedaży i zużycia środków ochrony roślin”.

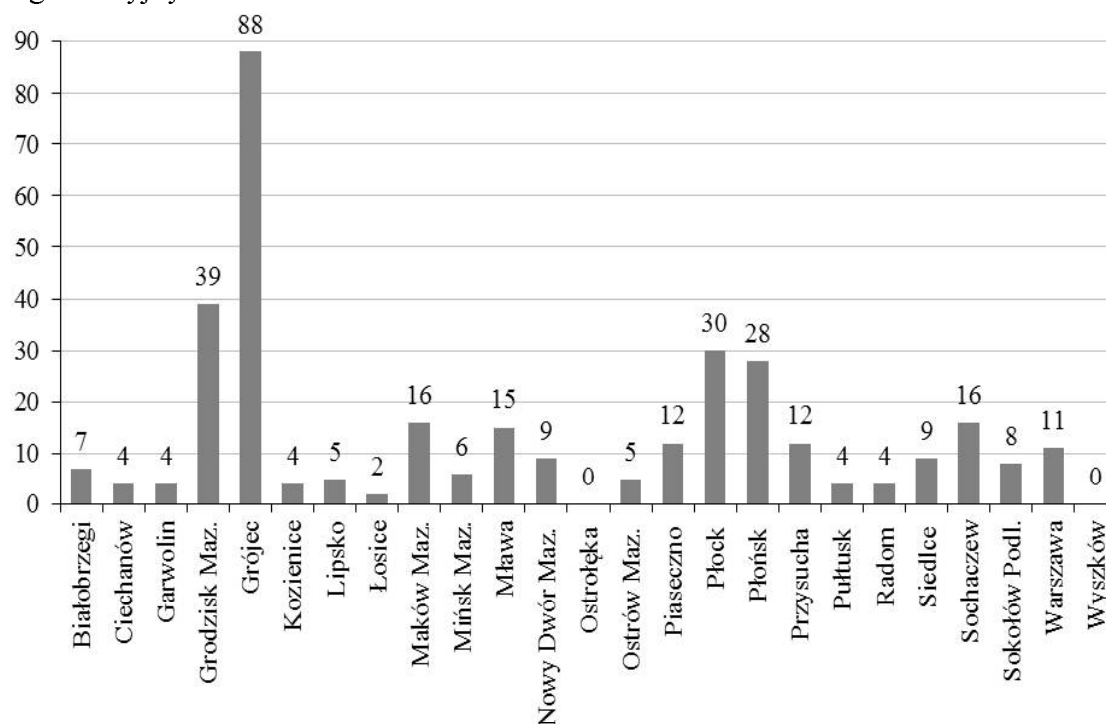
Od roku 2007 stosuje się losowy wybór ankietowanych gospodarstw. Za losowanie odpowiedzialny jest Główny Urząd Statystyczny. Przekazywanie informacji do bazy danych odbywa się w systemie www.piorin-ankiety.pl. Dane dotyczące zużycia środków ochrony roślin w uprawach o największym znaczeniu gospodarczym służą do opracowania metod zmierzających do ograniczania szkodliwego oddziaływania środków ochrony roślin na środowisko.

Na potrzeby badań zużycia środków ochrony roślin w 2016 roku wytypowano następujące uprawy: burak cukrowy, cebula, grusza, kukurydza, marchew, pszenżyto ozime.

Główny Urząd Statystyczny wylosował dla województwa mazowieckiego gospodarstwa do przeprowadzenia ankiet. Na terenie działania WIORiN w Warszawie przeprowadzono 338 ankiet, w tym dla:

- 1) buraka cukrowego – 26 ankiet
- 2) cebuli – 37 ankiet
- 3) gruszy – 149 ankiet
- 4) kukurydzy – 46 ankiet
- 5) marchwi – 34 ankiet
- 6) pszenżyta ozimego – 46 ankiet.

Wykres 2.13. Liczba ankietowanych gospodarstw na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie.

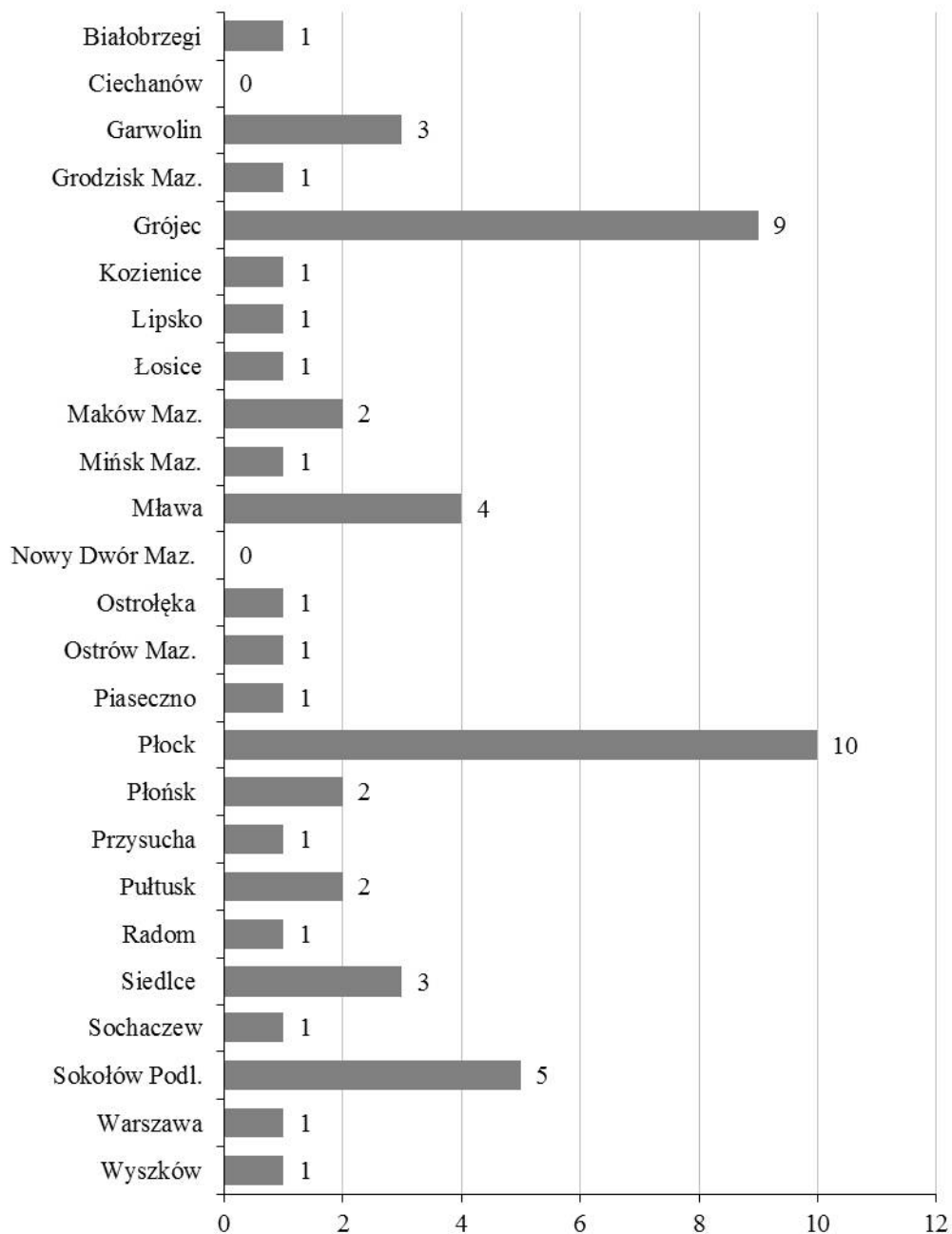

2.3. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy

2.3.1. Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań

Zgodnie z ewidencją na 31 grudnia 2016 r. upoważnienia do prowadzenia badań sprawności technicznej opryskiwaczy posiadało 54 jednostki.

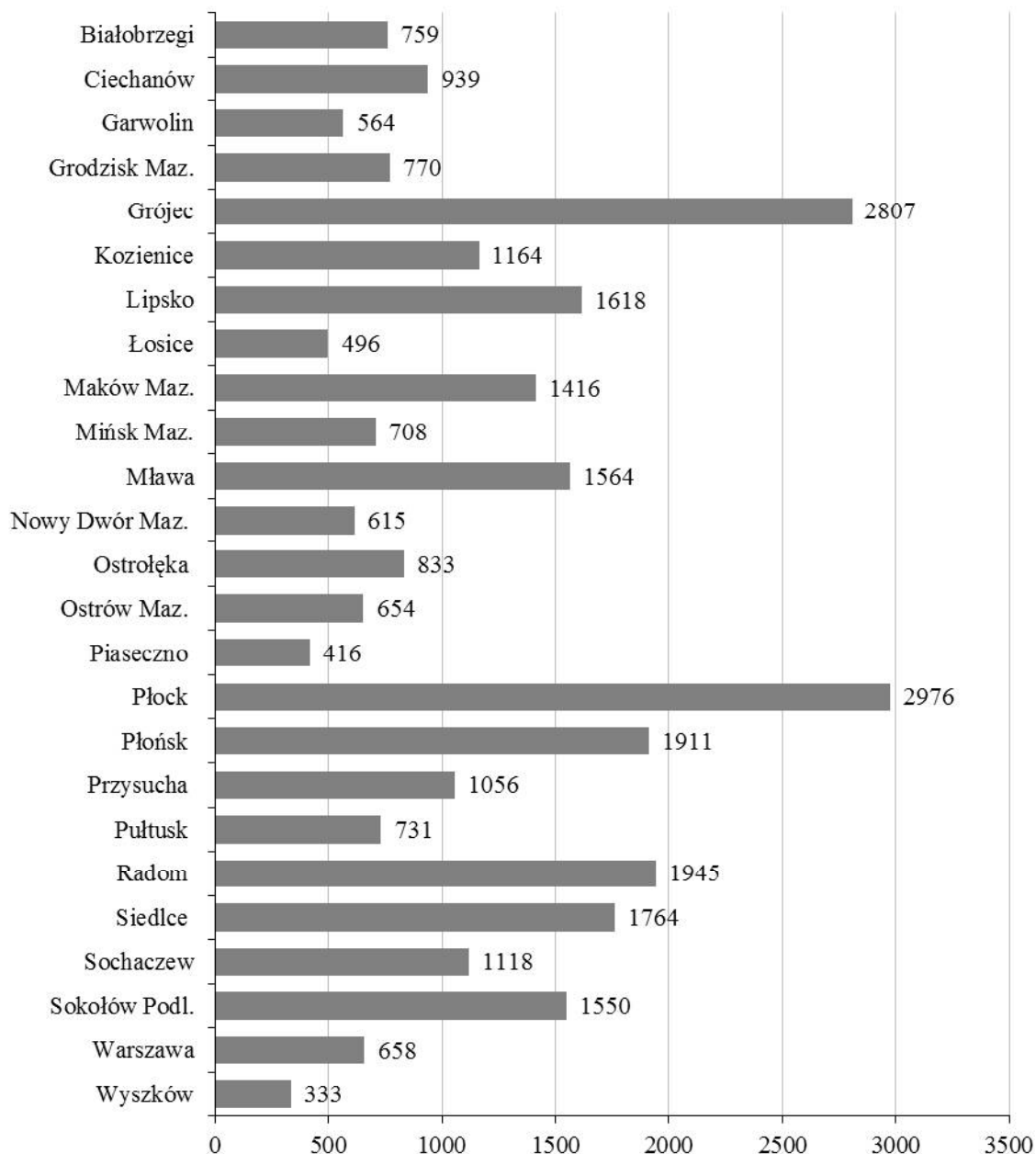
Wykres. 2.14. Liczba jednostek upoważnionych do przeprowadzania badań stanu technicznego opryskiwaczy na terenie jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie (wg stanu na 31.12.2016 r.)

2.3.2. Badania opryskiwaczy

Na dzień 31.12.2016 r. liczba opryskiwaczy z aktualnymi badaniami wynosiła 29365.

Wykres 2.15. Liczba opryskiwaczy z aktualnymi badaniami na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie na dzień 31.12.2016 r.

Analizując liczbę opryskiwaczy z aktualnymi badaniami na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie na dzień 31.12.2016 r. stwierdza się, że najczęściej opryskiwaczy z aktualnymi badaniami znajduje się na terenie działania Oddziałów: Płock, Grójec, Radom. Najmniej opryskiwaczy z aktualnymi badaniami znajduje się na terenie

2.4. Nadzór nad podmiotami upoważnionymi przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin

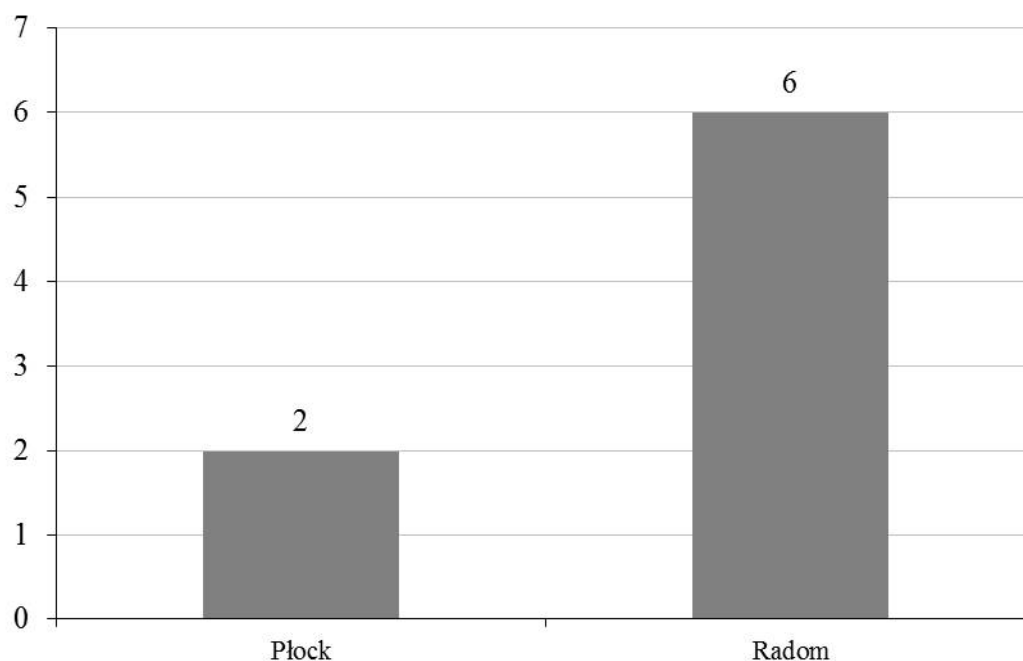
Na podstawie art. 91 ust. 1 w związku z art. 80 pkt. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin i art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin w 2015 r. przeprowadzono 8 kontroli w zakresie spełnienia wymagań dobrej praktyki doświadczalnej w rozumieniu art. 3 pkt 20 rozporządzenia 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.).

Wykonano:

- 2 kontrole badań skuteczności działania środków ochrony roślin w trakcie wegetacji w 2016 r. w miejscu prowadzenia doświadczenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 6 kontroli sprawozdań z zakończonych doświadczeń prowadzonych w 2015 r. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole zostały przeprowadzone zgodnie z harmonogramem otrzymanym z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz zarządzeniem Nr 9/2013 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 17 czerwca 2013 r. „W sprawie zasad upoważniania podmiotów do prowadzenia badań skuteczności działania środka ochrony roślin oraz wytycznych dotyczących sprawowania nadzoru nad tymi badaniami oraz Zarządzeniem nr 5/2014 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 11 lipca 2014 r. „W sprawie zasad dotyczących upoważniania podmiotów do prowadzenia badań skuteczności działania środka ochrony roślin oraz wytycznych, dotyczących nadzoru nad tymi badaniami”.

Wykres 2.16. Liczba kontroli badań skuteczności działania środków ochrony roślin przeprowadzonych w 2016 r.

2.5. Nadzór nad jednostkami certyfikującymi integrowaną produkcję roślin.

Na terenie województwa mazowieckiego działają cztery upoważnione przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie jednostki do certyfikacji w Integrowanej Produkcji Roślin:

- SGS Polska Sp. z o.o., ul. Bema 83, 01-233 Warszawa,
- Centrum Jakości AGRO-EKO Sp. z o.o., ul. Modlińska 6 lok. 207, 03-216 Warszawa,
- Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o., ul. Modzelewskiego 27, 02-679 Warszawa,
- TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o., ul. 17 Stycznia 56, 02-146 Warszawa.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w dwóch jednostkach tj. SGS Polska Sp. z o.o., ul. Bema 83, 01-233 Warszawa oraz Centrum Jakości AGRO-EKO Sp. z o.o., ul. Modlińska 6 lok. 207, 03-216 Warszawa nie stwierdzono nieprawidłowości. Natomiast w pozostałych jednostkach stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o., ul. Modzelewskiego 27, 02-679 Warszawa
 - naruszenie art. 55 ust. 2 ustawy o środkach ochrony roślin z dnia 8 marca 2013 r.
 - naruszenie art. 57 ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin.
 - naruszenie art. 57 ust. 3 pkt 2 oraz ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin
- 2) TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o., ul. 17 Stycznia 56, 02-146 Warszawa
 - naruszenie art. 57 ust 2 pkt 7 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie w ramach nadzoru nad jednostkami prowadzącymi działalność w zakresie certyfikacji integrowanej produkcji roślin z terenu woj. mazowieckiego pod kątem sprawdzenia prawidłowości przeprowadzania kontroli przestrzegania wymagań integrowanej produkcji roślin prowadzonej przez podmiot certyfikujący przeprowadził:

- 8 kontrole u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą Centrum Jakości AGRO-EKO Sp z o.o., ul. Modlińska 6 lok. 207, 03-216 Warszawa,
- 41 kontroli u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą SGS Polska Sp. z o.o., ul. Bema 83, 01-233 Warszawa,
- 24 kontroli u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o., ul. 17 Stycznia 56, 02-146 Warszawa.
- 8 kontroli u producentów IP w ramach kontroli sprawdzającej jednostkę certyfikującą Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o., ul. Modzelewskiego 27, 02-679 Warszawa.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono 3 nieprawidłowości, które dotyczyły stosowania środków ochrony roślin w sposób niewłaściwy, niezgodnie z zawartymi w etykiecie wymaganiami.

Poniższe zestawienia tabelaryczne przedstawiają liczbę gospodarstw które zgłosiły podmiotowi certyfikującemu zamiar stosowania Integrowanej Produkcji roślin, liczbę wydanych certyfikatów, powierzchnię upraw na które udzielono certyfikacji (ha), wielkość certyfikowanego plonu (t), zgłoszoną powierzchnia upraw prowadzonych w systemie Integrowanej Produkcji roślin (ha).

Tabela 2.16. Dane jednostki certyfikującej SGS POLSKA Sp. z o.o.

Liczba gospodarstw które zgłosiły podmiotowi certyfikującemu zamiar stosowania Integrowanej Produkcji roślin					258
	Liczba wydanych certyfikatów	Powierzchnia upraw na które udzielono certyfikacji (ha)	Wielkość certyfikowanego plonu (t)	Zgłoszona powierzchnia upraw prowadzonych w systemie Integrowanej Produkcji roślin (ha)	
	2	4,94	2	9,34	
	3	4,1	19,5	4,1	
	0	0	0	4,5	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
OWOCE	10	37,34	1105,5	37,34	
	165	908,16	29160,3	917,01	
	26	51,97	491,8	54,76	
	41	137,88	827,182	138,94	
	5	10,43	133,13	12,53	
	9	10,73	172,2	17,25	
	32	40,32	406,48	41,45	
OWOCE - SUMA	293	1205,87	32318,092	1237,22	
	3	53,94	329	53,94	
ROŚLINY ROLNICZE	3	2,75	11,5	40,74	
	0	0	0	5,74	
	3	30,3	170	30,3	
ROŚLINY ROLNICZE - SUMA	9	86,99	510,5	130,72	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	4,03	
	0	0	0	0	
	1	3	200	3	
	0	0	0	0	
	1	0,01	0,137	0,01	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	8	36,09	13971	36,09	
	2	0,7	13,2	0,7	
	1	0,84	5	0,84	
	0	0	0	0	
WARZYWA - SUMA	13	40,64	14189,337	44,67	
RAZEM - SUMA	315	1333,5	47017,929	1412,61	

Tabela 2.18. Dane jednostki certyfikującej Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.

Liczba gospodarstw które zgłosiły podmiotowi certyfikującemu zamiar stosowania Integrowanej Produkcji roślin				24	
	Liczba wydanych certyfikatów	Powierzchnia upraw na które udzielono certyfikacji (ha)	Wielkość certyfikowanego plonu (t)	Zgłoszona powierzchnia upraw prowadzonych w systemie Integrowanej Produkcji roślin (ha)	
OWOCE	agrest	0	0	0	
	aronia	0	0	0	
	borówki wysokie	0	0	0	
	brzoskwinie i morele	0	0	0	
	czereśnia	0	0	0	
	gruszki	0	0	0	
	jabłka	0	0	0	
	maliny	1	0,12	0,66	0,12
	porzeczki czarne i czerwone	0	0	0	0
	śliwki	0	0	0	0
	truskawki	0	0	0	0
	wiśnie	0	0	0	0
	OWOCE - SUMA	1	0,12	0,66	0,12
	ROŚLINY ROLNICZE	kukurydza	3	3,73	33,7
pszenica		11	24,04	101	
rzepak		1	1,73	4,4	
ziemiaki		0	0	0	
ROŚLINY ROLNICZE - SUMA	15	29,5	139,1	42,33	
WARZYWA	brokuł	0	0	0	
	buraki ćwikłowe	0	0	0,82	
	cebula	0	0	0	
	zosnek	0	0	0	
	kalafior	0	0	0	
	kapusta głowiasta	1	1,35	11	
	kapusta pekińska	1	0,96	1	
	marichew	0	0	0	
	ogórki gruntowe	0	0	0	
	ogórki pod osłonami	0	0	0	
	papryka pod osłonami	0	0	0	
	pomidory gruntowe	0	0	0	
	pomidory pod osłonami	0	0	0	
	sałata	0	0	0	
	szparagi	0	0	0	
	szpinak	0	0	0	
WARZYWA - SUMA	2	2,31	12	3,13	
RAZEM - SUMA	18	31,93	151,76	45,58	

Tabela 2.19. Dane jednostki certyfikującej TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.

Liczba gospodarstw które zgłosiły podmiotowi certyfikującemu zamiar stosowania Integrowanej Produkcji roślin					420
	Liczba wydanych certyfikatów	Powierzchnia upraw na które udzielono certyfikacji (ha)	Wielkość certyfikowanego plonu (t)	Zgłoszona powierzchnia upraw prowadzonych w systemie Integrowanej Produkcji roślin (ha)	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	4	7,3	7,6495	10,3	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
OWOCE	23	41,99	1498,5	47,2	
	157	1710,467	71027,27	1881,235	
	0	0	0	0	
	1	0,03	0,1	130,11	
	2	2,58	25,5	6,08	
	4	11,29	151,8	12,04	
	9	12,93	155,2	20,13	
OWOCE - SUMA	200	1786,587	72866,0195	2107,095	
	1	2	20	49,19	
ROŚLINY ROLNICZE	1	570,71	2570,98	317,32	
	1	1097,35	2778,03	121,01	
	2	2,2	83	9,7	
ROŚLINY ROLNICZE - SUMA	5	1672,26	5452,01	497,22	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	2	25	1500	32	
	3	3,651	170	5,14	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
WARZYWA - SUMA	5	28,651	1670	37,14	
RAZEM - SUMA	210	3487,498	79988,0295	2641,455	

2.6. Nadzór nad stosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego.

W 2016 r. Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydał jedną decyzję w sprawie zatwierdzenia planu zabiegów agrolotniczych. W ramach nadzoru nad stosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego pracownik Oddziału w Mińsku Mazowieckim wraz z pracownikiem Działu Ochrony Roślin i Techniki przeprowadzili 1 kontrolę. W wyniku przeprowadzonej kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Tabela 2.20. Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego.

Lokalizacja zabiegu (powiat)	Data zabiegu (dzień i miesiąc)	Powierzchnia na której zastosowano środek ochrony roślin (ha)	Nazwa zastosowanego środka ochrony roślin	Ilość zastosowanych środka ochrony roślin		Nazwa rośliny chronionej	Zwalczany organizm
				litry	kg		
powiat wyszkowski (Nadleśnictwo Wyszaków)	13.05, 14.05, 16.05, 18.05, 19.05, 20.05	5011,44	Mospilan 20 SP Ikar 95 EC	5011	2004,56	drzewostany mieszane	chrabąszcz majowy, chrabąszcz kasztanowiec

3. Ocena polowa i laboratoryjna materiału siewnego oraz kontrola obrotu tym materiałem

3.1. Ocena polowa materiału siewnego

Ocena polowa plantacji nasiennych jest urzędową czynnością mającą na celu stwierdzenie, czy podczas wegetacji roślin istniały warunki właściwe do wyprodukowania materiału siewnego wysokiej jakości oraz czy stan plantacji nasiennej odpowiadał ustalonym wymaganiom.

3.1.1. Rośliny rolnicze i warzywne

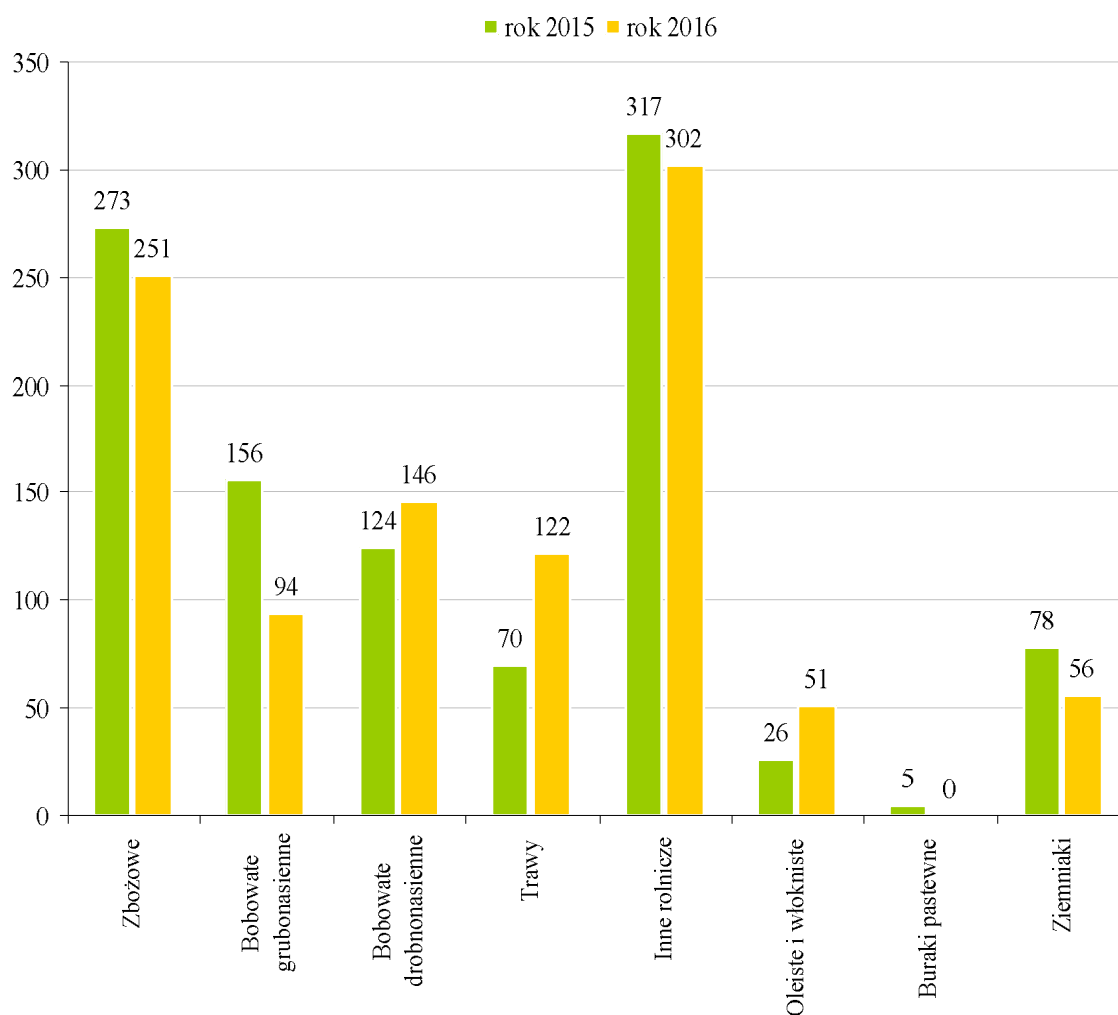
Tab. 3.1. Plantacje nasienne objęte oceną polową w latach 2015 - 2016

Grupa roślin	2015 rok		2016 rok		wzrost (+) spadek (-)	
	sztuk plantacji	pow. ha	sztuk plantacji	pow. ha	szt. plantacji	pow. ha
Zbożowe	273	2297,65	251	1917,23	- 22	- 380,42
Bobowate grubonasienne	156	657,08	94	422,34	- 62	- 234,74
Bobowate drobnonasienne	124	365,32	146	426,25	+ 22	+ 60,93
Trawy	70	196,86	122	391,55	+ 52	+ 194,69
Inne rolnicze	317	806,65	302	1000,32	- 15	+ 193,67
Oleiste i włók.	26	210,45	51	189,43	+ 25	- 21,02
Buraki pastewne	5	4,40	0	0	- 5	- 4,40
Ziemniaki	78	127,98	56	116,22	- 22	- 11,76
Ogółem	1049	4666,39	1022	4463,34	- 27	- 203,05

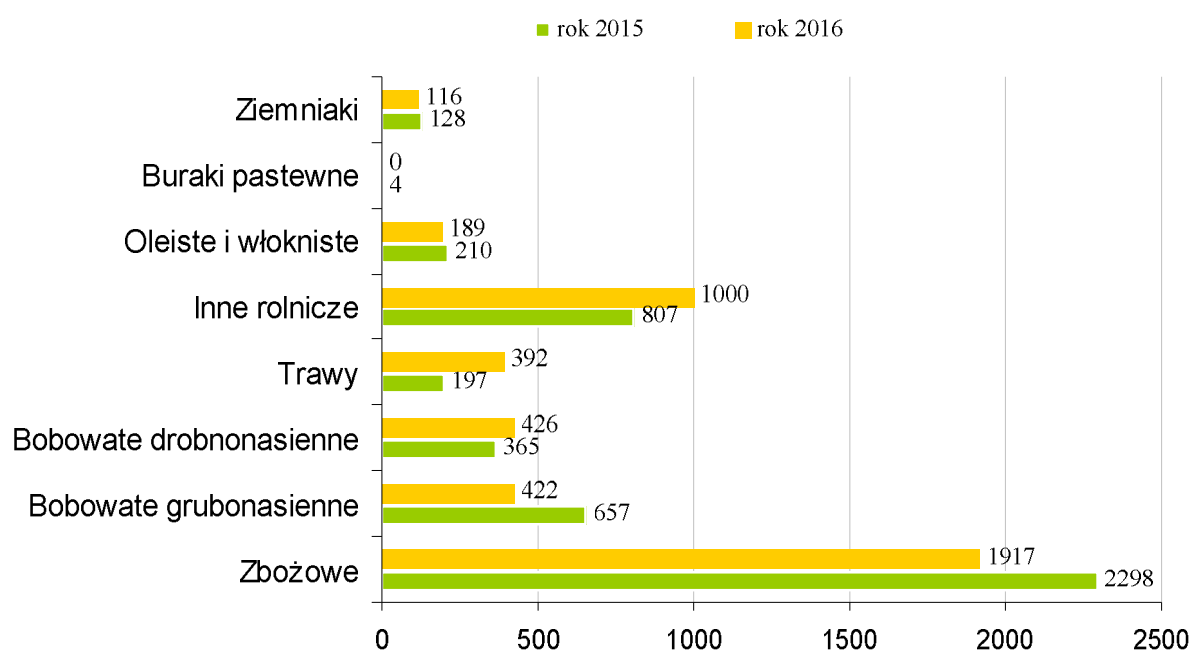
W porównaniu do roku ubiegłego zmalała zarówno ogólna ilość ocenianych plantacji jak również powierzchnia objęta oceną. Wzrost ilości ocenianych plantacji jest w grupie traw, oleistych i włóknistych oraz bobowatych drobnonasiennych. Zmalała zaś ilość plantacji w grupie bobowatych grubonasiennych i zbóż przy jednoczesnym spadku powierzchni w tych grupach. Co roku maleje ilość ocenianych plantacji sadzeniaków ziemniaka i jego powierzchnia.

Nie zgłaszane są do urzędowej oceny polowej plantacje nasienne roślin warzywnych. Oceny tego materiału dokonują sami hodowcy w kategorii standard.

Wykres 3.1. Liczba plantacji nasiennych objętych oceną polową w latach 2015-2016

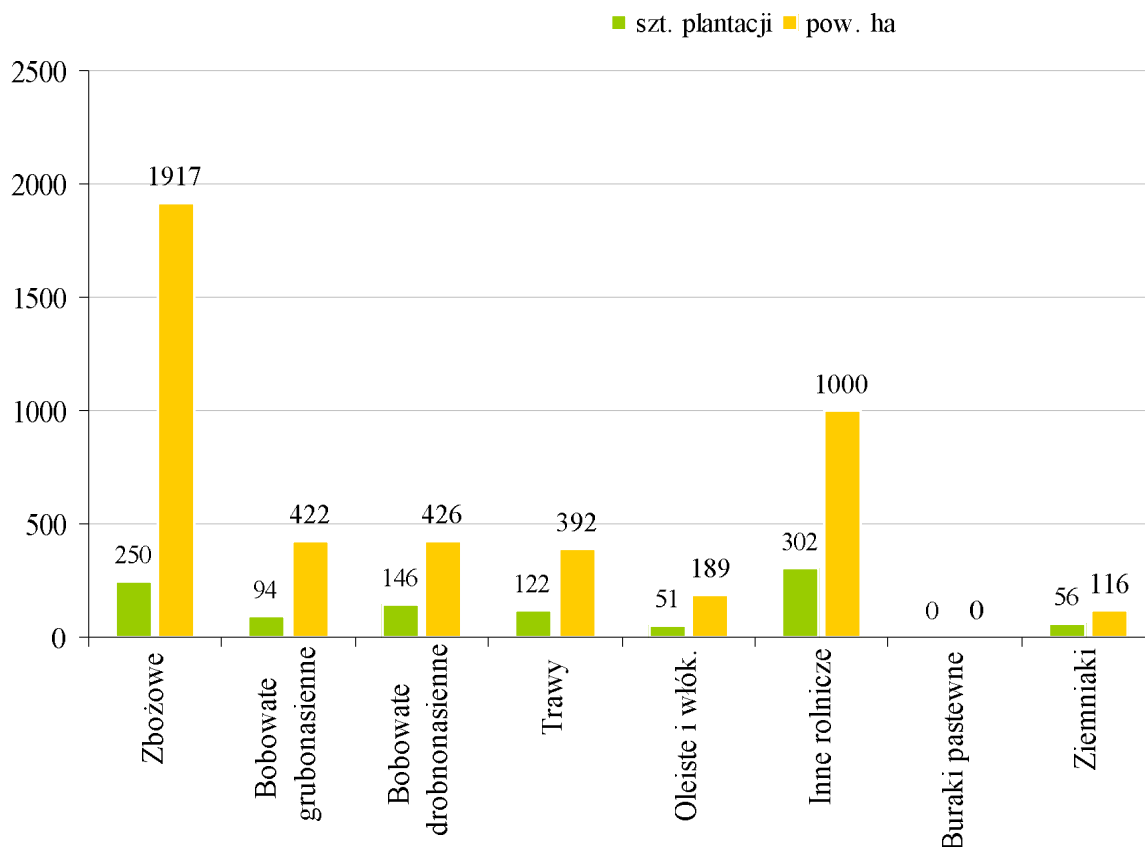
Wykres 3.2 Powierzchnia objęta oceną polową w latach 2015-2016

Tab. 3.2. Wyniki oceny polowej plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2016 r.

Lp.	Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano	
		szt. plantacji	ha	szt. plantacji	ha	szt. plantacji	ha
1	Ogółem zboża, w tym:	251	1917,23	242	1859,25	9	57,98
	pszenica ozima	51	406,97	49	390,97	2	16,00
	pszenica jara	34	252,32	33	249,74	1	2,58
	pszenica twarda	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	jęczmień ozimy	2	13,00	2	11,00	0	2,00
	jęczmień jary	21	183,40	20	173,40	1	10,00
	żyto ozime	18	118,50	17	113,00	1	5,50
	pszenżyto ozime	49	574,43	46	554,73	3	19,70
	pszenżyto jare	7	39,00	7	39,00	0	0,00
	owies	54	263,51	53	261,31	1	2,20
	kukurydza	15	66,10	15	66,10	0	0,00
2	Bobowate grub. w tym:	94	422,34	94	422,34	0	0,00
	groch siewny	31	144,70	31	144,70	0	0,00
	lubin wąskolistny	33	128,16	33	128,16	0	0,00
	lubin żółty	28	139,48	28	139,48	0	0,00
	bobik	1	8,00	1	8,00	0	0,00
	wyka	1	2,00	1	2,00	0	0,00
3	Bobowate drobn., w tym:	146	426,25	120	325,42	26	100,83
	koniczyna łąkowa	145	420,25	119	319,42	26	100,83
	lucerna mieszańcowa	1	6,00	1	6,00	0	0,00
4	Trawy, w tym:	122	391,55	105	341,05	17	50,50
	kupkówka pospolita	59	136,53	50	118,75	9	17,78
	kostrzewa czerwona	5	17,50	5	17,50	0	0,00
	kostrzewa trzcinowa	2	3,06	2	3,06	0	0,00
	kostrzewa łąkowa	7	42,60	6	37,60	1	5,00
	tymotka łąkowa.	2	4,00	2	4,00	0	0,00
	życica trwała	19	62,90	17	58,67	2	4,23
	życica wielokw.	3	14,49	0	0,00	3	14,49
	życica wiel. wester.	25	110,47	23	101,47	2	9,00
5	Oleiste i włókniste, w tym:	51	189,43	50	185,83	1	3,60
	soja	17	61,41	17	59,31	0	2,10
	gorczyca biała	33	126,52	33	126,52	0	0,00
	konopie	1	1,50	0	0,00	1	1,50
6	Inne rolnicze, w tym:	302	1000,32	287	953,50	15	46,82
	facelia błękitna	258	828,89	243	782,07	15	46,82
	rzodkiew oleista	44	171,43	44	171,43	0	0,00
7	Buraki pastewne	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8	Ziemniaki	56	116,22	56	115,72	0	0,50
	Ogółem	1022	4463,34	954	4203,11	68	260,23

Wykres 3.3. Plantacje oceniane w 2016 roku w poszczególnych grupach roślin rolniczych

Największą powierzchnię wśród ocenianych jak i zakwalifikowanych plantacji nasiennych roślin rolniczych w grupie roślin zbożowych zajmuje pszenżyto ozime, w dalszej kolejności pszenica ozima oraz owies i pszenica jara.

Nastąpił znaczny wzrost ilości plantacji i powierzchni w grupie traw, oleistych i włóknistych, bobowatych drobnonasiennych. W grupie roślin oleistych i włóknistych dominuje w tym roku gorczyca.

3.1.2. Dyskwalifikacje w ocenie polowej roślin rolniczych

W 2016 roku zdyskwalifikowano ogółem **68 plantacji** roślin rolniczych o łącznej powierzchni **260,23 ha**, co stanowi 5,83 % w stosunku do powierzchni objętej oceną.

Dyskwalifikacja ilości i powierzchni ha plantacji w roku 2016 była wyższa niż w roku 2015.

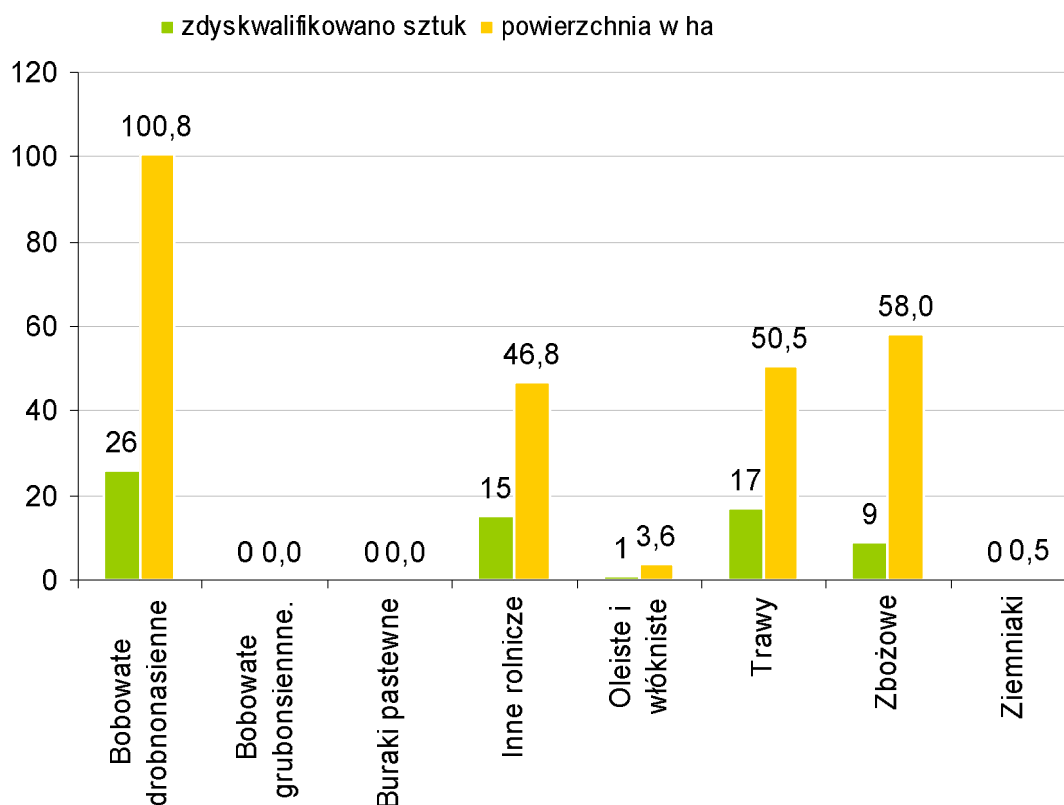
Najwyższy procent dyskwalifikacji powierzchni odnotowano w grupach bobowatych drobnonasiennych, trawach, i innych rolniczych.

Głównym powodem dyskwalifikacji było: zachwaszczenie plantacji, nie zachowanie izolacji przestrzennej oraz plantacje nieistniejące.

Tab. 3.3. Ilość i powierzchnia zdyskwalifikowanych plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2016 r.

Lp.	Grupa roślin	Zdyskwalifikowano		
		sztuk plantacji	powierzchnia w ha	% powierzchni w ha
1	Zbożowe	9	57,98	297,00
2	Bobowate grubonasienne.	0	0,00	0,00
3	Bobowate drobnonasienne	26	100,83	23,60
4	Trawy	17	50,50	13,00
5	Inne rolnicze	15	46,82	4,70
6	Oleiste i włókniste	1	3,60	2,00
7	Buraki pastewne	0	0,00	0,00
8	Ziemniaki	0	0,50	0,43
	Razem rolnicze	68	260,23	5,83

Wykres 3.4. Liczba i powierzchnia zdyskwalifikowanych plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2016 r.

3.1.2.1. Ocena polowa plantacji roślin rolniczych wykonana przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych

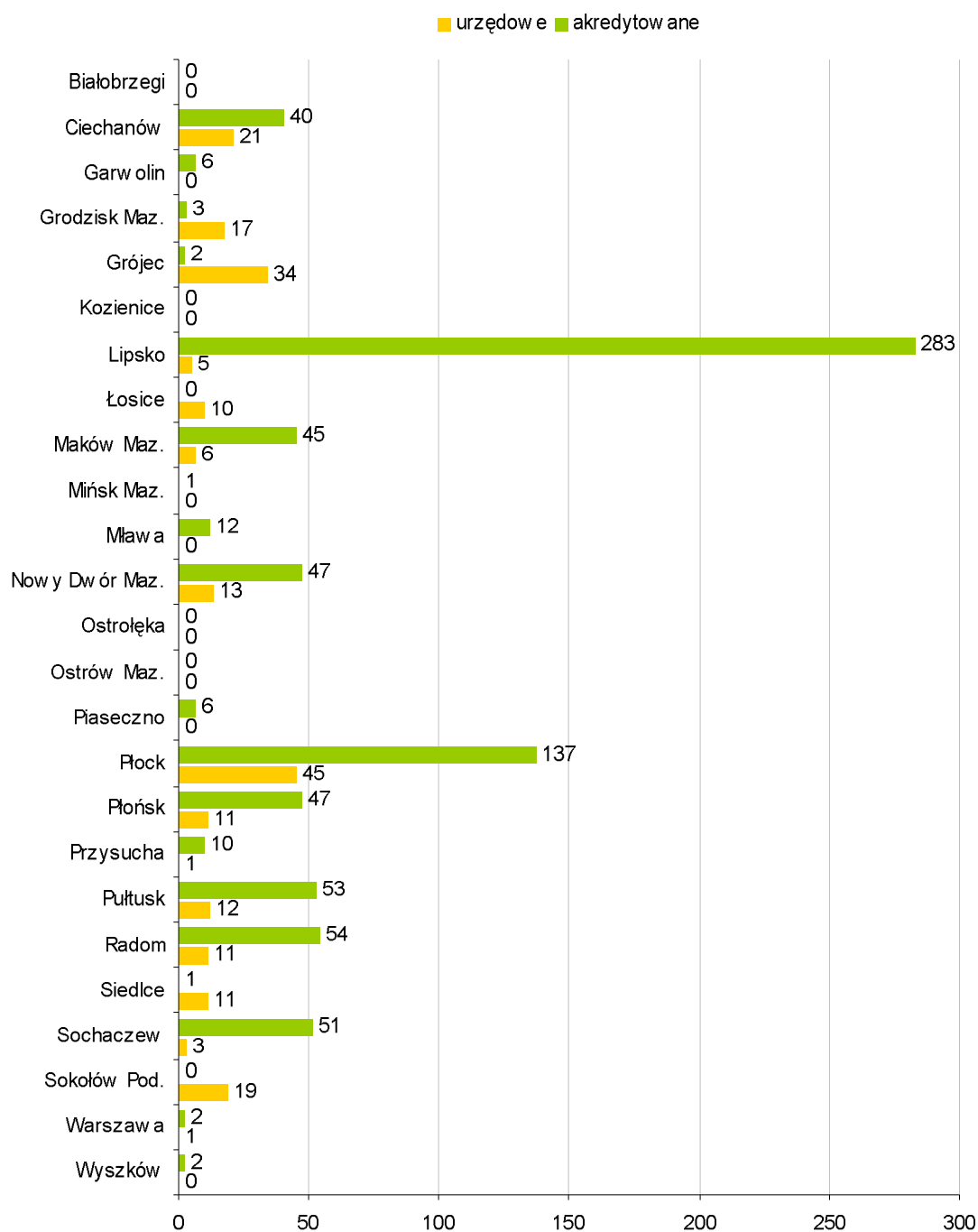
Ocena polowa plantacji nasiennych roślin rolniczych w roku 2015 przeprowadzana była przez 17 kwalifikatorów urzędowych oraz 36 akredytowanych. Kwalifikatorzy akredytowani ocenili ogółem 802 plantacje o powierzchni 3353,67 ha, a urzędowi 220 plantacji o powierzchni 1109,67 ha.

Tab. 3.4. Liczba ocenianych plantacji w 2016 roku z podziałem na kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w poszczególnych oddziałach.

Lp.	Oddziały	Objęto oceną ogółem		Ocena przez urzędowego kwalifikatora		Ocena przez akredytowanego kwalifikatora	
		szt. plant.	pow. ha	szt. plant.	pow. ha	szt. plant.	pow. ha
1	Białobrzegi	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2	Ciechanów	61	288,65	21	108,65	40	180,00
3	Garwolin	6	91,00	0	0,00	6	91,00
4	Grodzisk Maz.	20	170,19	17	156,19	3	14,00
5	Grójec	36	254,26	34	230,26	2	24,00
6	Kozienice	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7	Lipsko	288	751,09	5	14,40	283	736,69
8	Łosice	10	13,50	10	13,50	0	0,00
9	Maków Maz.	51	228,77	6	23,50	45	205,27
10	Mińsk Maz.	1	5,00	0	0,00	1	5,00
11	Mława	12	57,72	0	0,00	12	57,72
12	Nowy Dwór Maz.	60	393,92	13	52,82	47	341,10
13	Ostrolęka	0	0,00	0	0,00	0	0,00
14	Ostrów Maz.	0	0,00	0	0,00	0	0,00
15	Piaseczno	6	66,10	0	0,00	6	66,10
16	Płock	182	891,05	45	214,02	137	677,03
17	Płońsk	58	289,93	11	41,40	47	248,53
18	Przysucha	11	35,00	1	4,00	10	31,00
19	Pultusk	65	418,00	12	97,50	53	320,50
20	Radom	65	183,88	11	28,90	54	154,98
21	Siedlce	12	18,30	11	14,30	1	4,00
22	Sochaczew	54	196,25	3	8,50	51	187,75
23	Sokolów Pod.	19	100,23	19	100,23	0	0,00
24	Warszawa	3	5,50	1	1,50	2	4,00
25	Wyszaków	2	5,00	0	0,00	2	5,00
	Ogółem	1022	4463,34	220	1109,67	802	3353,67

W ramach nadzoru nad pracą kwalifikatorów skontrolowano 8 urzędowych kwalifikatorów na 12 plantacjach roślin rolniczych oraz 29 kwalifikatorów akredytowanych na 206 plantacjach.

Wykres 3.5. Ocena polowa plantacji nasiennych przeprowadzona przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w 2016 roku.

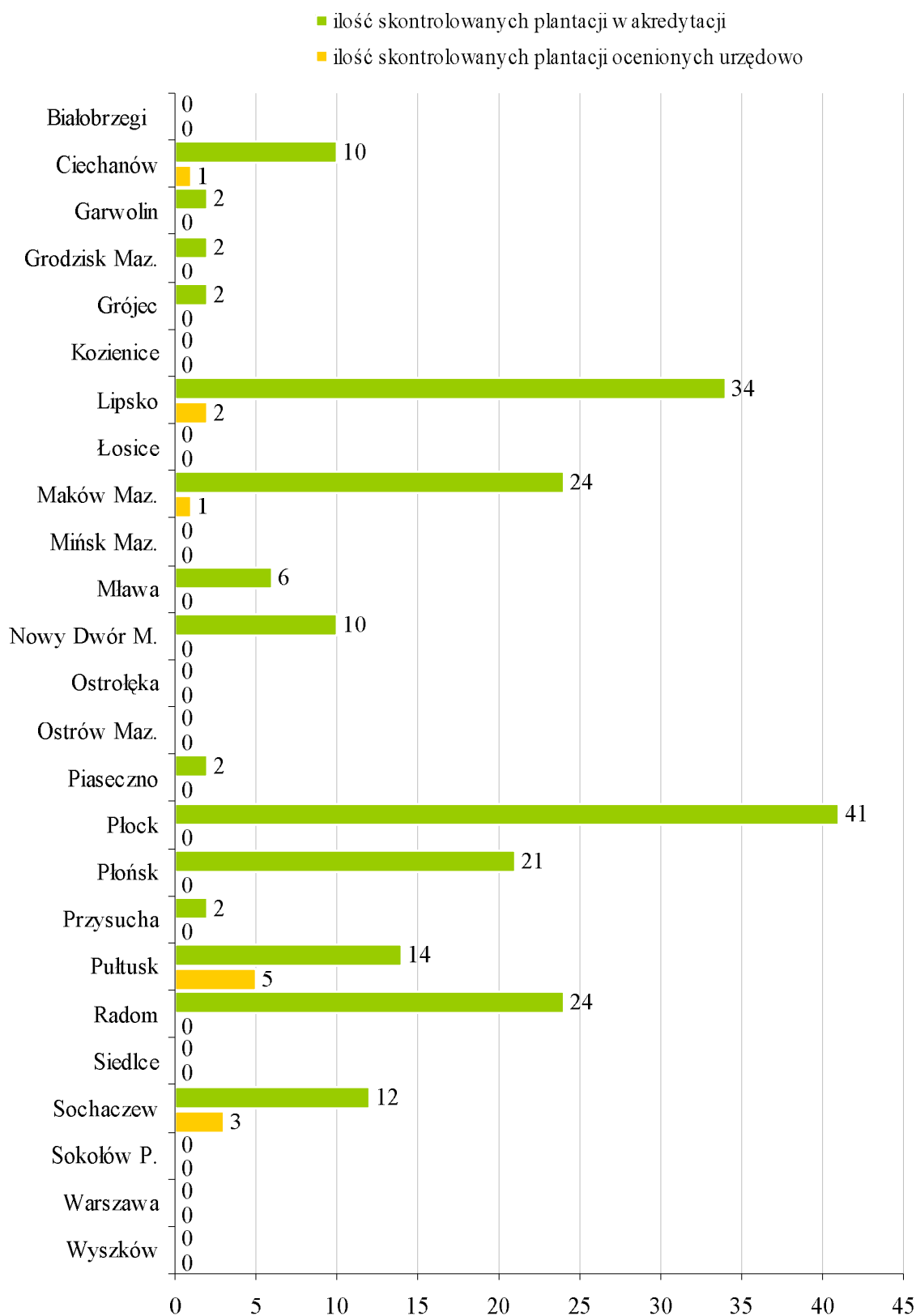

Duża ilość plantacji ocenianych przez kwalifikatorów akredytowanych w stosunku do ogólnej ilości ocenianych plantacji była w Oddziale Lipsko, Płock, Radom, Pułtusk, Sochaczew, Płońsk. Przez urzędowych kwalifikatorów najczęściej oceniono plantacji w Oddziale Płock, Grójec, Ciechanów. Ta proporcja wynika ze specyfiki produkcji poszczególnych grup roślin.

Tab.3.5. Kontrola pracy kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w poszczególnych oddziałach WIORiN w 2016 roku.

Oddziały	Objęto oceną ogółem sztuk plantacji	Ocena urzędowa		Ocena w akredytacji	
		sztuk plantacji	sztuk plantacji objętych kontrolą	sztuk plantacji	sztuk plantacji objętych kontrolą
Białobrzegi	0	0	0	0	0
Ciechanów	61	21	1	40	10
Garwolin	6	0	0	6	2
Grodzisk Maz.	20	17	0	3	2
Grójec	36	34	0	2	2
Kozienice	0	0	0	0	0
Lipsko	288	5	2	283	34
Łosice	10	10	0	0	0
Maków Maz.	51	6	1	45	24
Mińsk Maz.	1	0	0	1	0
Mława	12	0	0	12	6
Nowy Dwór Maz.	60	13	0	47	10
Ostrolęka	0	0	0	0	0
Ostrów Maz.	0	0	0	0	0
Piaseczno	6	0	0	6	2
Płock	182	45	0	137	41
Płońsk	58	11	0	47	21
Przysucha	11	1	0	10	2
Pułtusk	65	12	5	53	14
Radom	65	11	0	54	24
Siedlce	12	11	0	1	0
Sochaczew	54	3	3	51	12
Sokolów Pod.	19	19	0	0	0
Warszawa	3	1	0	2	0
Wyszków	2	0	0	2	0
Zmieniono decyzjęOgółem	1022	220	12	802	206

Wykres 3.6. Ilość plantacji nasiennych skontrolowanych w ocenie urzędowej i w akredytacji na terenie oddziałów w 2016 roku.

W roku bieżącym stwierdzono mniej nieprawidłowości w trakcie kontroli pracy kwalifikatorów na plantacjach nasiennych. Zmieniono decyzje 3 akredytowanych kwalifikatorów, na 5 plantacjach. Nadal występowały błędy w złożonej przez kwalifikatorów akredytowanych dokumentacji po ocenie polowej.

3.1.3. Ocena połowa materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych

Na terenie woj. mazowieckiego produkcją materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych zajmuje się 198 dostawców na powierzchni 503,35 ha.

W 2016 roku ocenę połową materiału szkółkarskiego przeprowadzono u 69 dostawców w kategorii elitarny i kwalifikowany na 212 plantacjach o powierzchni. 224,37 ha.

Produkcją materiału szkółkarskiego CAC zajmowało się 129 dostawców na 452 plantacjach o pow. 278,98 ha.

U 54 dostawców występuje jednocześnie materiał szkółkarski w kategorii elitarny, kwalifikowany i CAC.

W porównaniu do roku ubiegłego powierzchnia materiału kwalifikowanego zwiększyła się o 29,41 ha, a materiału szkółkarskiego CAC o 11,73 ha.

Oceny plantacji materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii elitarny, kwalifikowany dokonywało 12 kwalifikatorów.

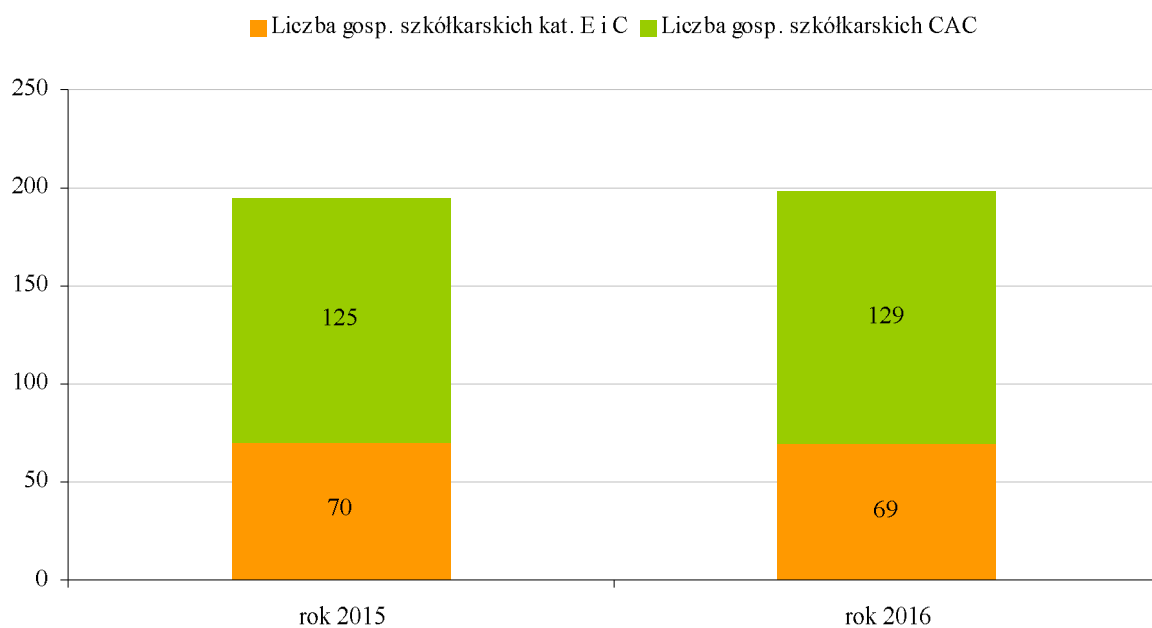
Materiał szkółkarski CAC wytwarza i ocenia sam dostawca, spełniając wymagania w zakresie wytwarzania i jakości określone dla tego materiału.

Tabela 3.6. Liczba gospodarstw szkółkarskich oraz powierzchnia elitarnych (E), kwalifikowanych (C) i CAC upraw roślin sadowniczych (ha) w latach 2015- 2016.

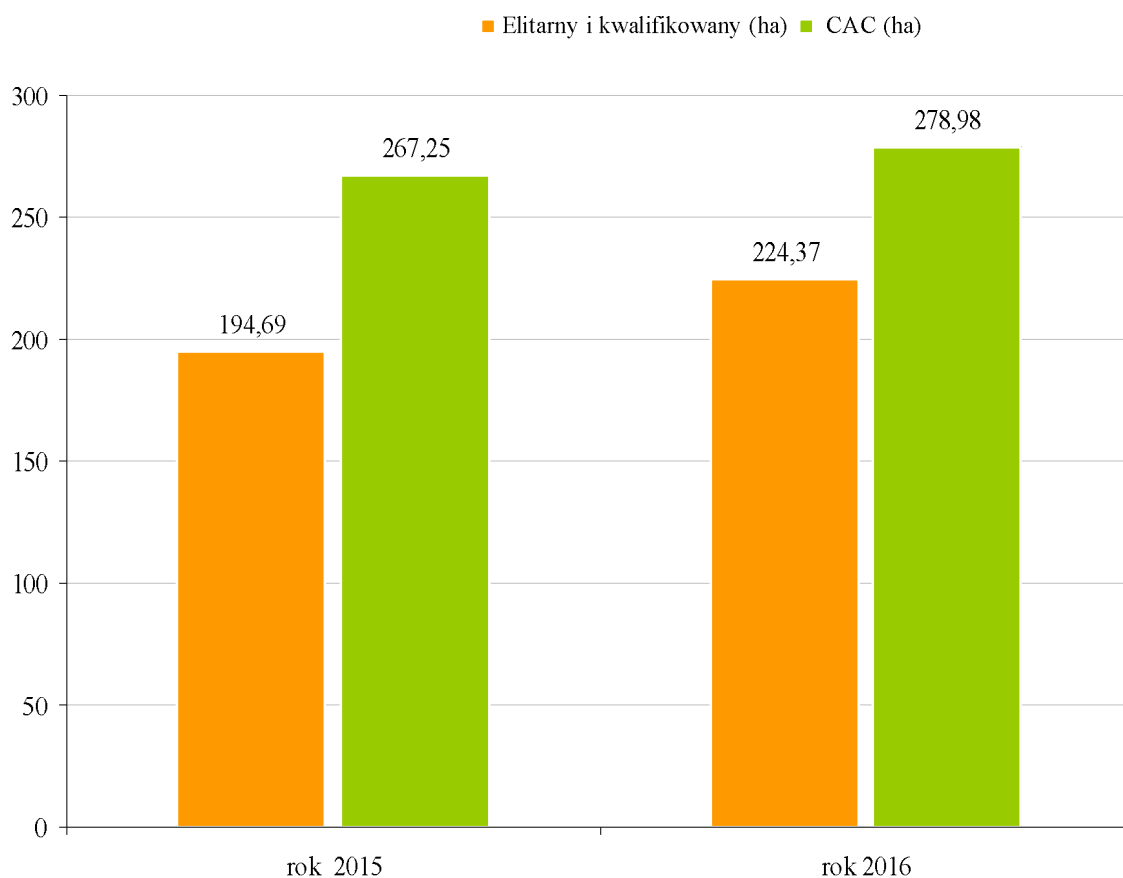
Rok	Liczba gospodarstw produkujących materiał szkółkarski roślin sadowniczych			Powierzchnia materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych (ha)		
	Elitarny i kwalifikowany	CAC	Ogółem	Elitarny i kwalifikowany	CAC	Ogółem
2015	70	125	195	194,96	267,25	462,21
2016	69	129	198	224,37	278,98	503,35

Najwięcej dostawców materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii elitarny (E), kwalifikowany (C) i CAC jest w oddziałach: Wyszaków (51), Grójec (30), Płock (22), Przysucha (16), Garwolin (10).

Wykres 3.7. Liczba gospodarstw szkółkarskich roślin sadowniczych z podziałem na kategorię elitarny (E), kwalifikowany (C) i CAC.

Wykres 3.8. Powierzchnia elitarnych (E), kwalifikowanych (C) i CAC upraw szkółkarskich roślin sadowniczych (ha) w latach 2015 - 2016.

Największa powierzchnia ocenionych upraw szkółkarskich w kategorii elitarny i kwalifikowany i CAC jest w oddziałach Płock, Grójec, Wyszaków, Białobrzegi, Sochaczew, Piaseczno.

Tab. 3.7. Powierzchnia ocenianych rodzajów materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w latach 2015-2016 w kategorii elitarny (E), kwalifikowany (C) i CAC.

Lp.	Rodzaj materiału szkółkarskiego	Powierzchnia materiału szkółkarskiego (ha) w 2015 roku			Powierzchnia materiału szkółkarskiego (ha) w 2016 roku		
		Elitarny (E) Kwalifikowany (C)	CAC	Razem kat. E, C i CAC	Elitarny (E) Kwalifikowany (C)	CAC	Razem kat. E, C i CAC
1	Szkółka drzew owocowych	99,84	128,89	228,73	120,42	143,64	264,06
2	Szkółka krzewów jagodowych	17,37	33,01	50,38	19,56	34,77	54,33
3	Plantacja krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	4,40	22,03	26,43	4,74	21,76	26,50
4	Plantacja sadzonek truskawek	6,67	25,55	32,22	9,13	21,51	30,64
5	Plantacja podkładek generatywnych	2,81	0,62	3,43	2,00	0,48	2,48
6	Plantacja podkładek wegetatywnych	54,42	51,83	106,25	57,27	51,43	108,70
7	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów	7,45	5,21	12,66	8,20	5,35	13,55
8	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	2,00	0,11	2,11	2,00	0,04	2,04
9	Plantacja sadzonek malin	0,00	0,00	0,00	1,05	0,00	1,05
	Razem	194,96	267,25	462,21	224,37	278,98	503,35

Zmniejszyła się powierzchnia ocenianych drzew matecznych do pozyskiwania nasion oraz podkładek generatywnych na korzyść plantacji podkładek wegetatywnych.

Duże szkody na plantacjach materiału szkółkarskiego wyrządziła zwierzyna dzika.

Ponadto na lekkich glebach w styczniu wymarły drzewka wysadzone na podkładce wegetatywnej pigwy.

Największym problemem w produkcji drzew owocowych są szkółki, w których nie było nawadniania. Latem ucierpiały na niedobór wody, a jesienią na jej nadmiar.

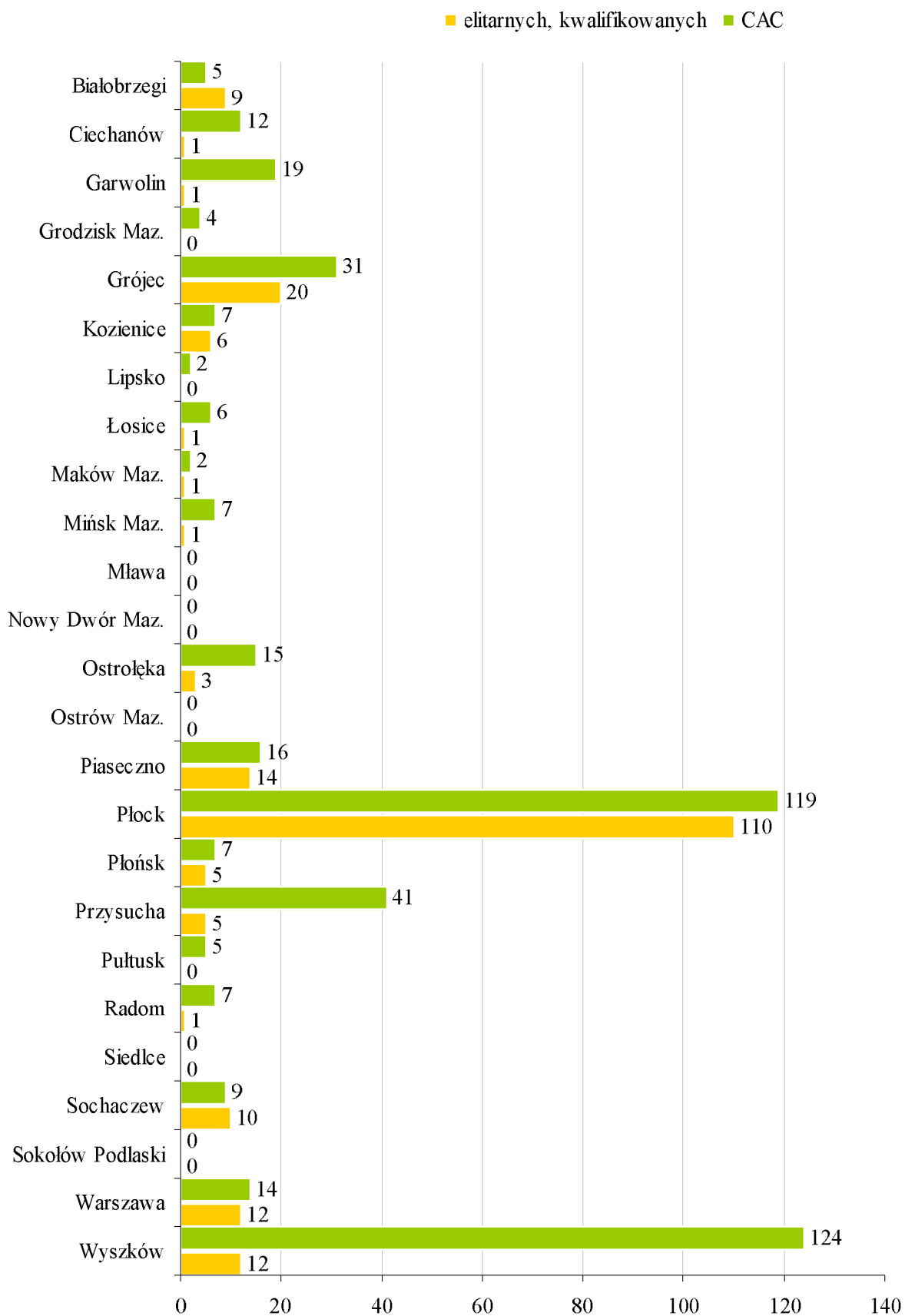
W bieżącym roku przebieg warunków atmosferycznych był niekorzystny dla wzrostu i rozwoju materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych. Długotrwała susza stanowiła duży problem we wszystkich uprawach szkółkarskich. W br. na terenie powiatu ciechanowskiego, płońskiego przeszły gradobicia, które spowodowały straty.

Tabela 3.8. Liczba plantacji oraz powierzchnia materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w kategorii elitarny, kwalifikowany i CAC w 2016 r. w poszczególnych oddziałach WIORiN Warszawa

Lp	WIORiN Warszawa	Liczba plantacji materiału szkółkarskiego w 2016 r			Powierzchnia plantacji materiału szkółkarskiego w 2016 r.		
		kat. E i C	CAC	Razem	kat. E i C (ha)	CAC (ha)	Razem
	Oddział	1	2	3	4	5	6
1	Białobrzegi	9	5	14	20,39	26,8	47,19
2	Ciechanów	1	12	13	0,96	9,75	10,71
3	Garwolin	1	19	20	1	8,41	9,41
4	Grodzisk Maz.	0	4	4	0	2,25	2,25
5	Grójec	20	31	51	71,87	14,55	86,42
6	Kozienice	6	7	13	1,97	6,7	8,67
7	Lipsko	0	2	2	0	2,05	2,05
8	Łosice	1	6	7	1,5	8,07	9,57
9	Maków Maz.	1	2	3	0,15	0,43	0,58
10	Mińsk Maz	1	7	8	0,1	0,88	0,98
11	Mława	0	0	0	0	0	0,00
12	Nowy Dwór Maz.	0	0	0	0	0	0,00
13	Ostrołęka	3	15	18	3,02	9,05	12,07
14	Ostrów Maz.	0	0	0	0	0	0,00
15	Piaseczno	14	16	30	10,63	8,51	19,14
16	Płock	110	119	229	82,16	74,35	156,51
17	Płońsk	5	7	12	1,12	0,89	2,01
18	Przysucha	5	41	46	2,12	24,58	26,70
19	Pułtusk	0	5	5	0	2,75	2,75
20	Radom	1	7	8	0,4	2,26	2,66
21	Siedlce	0	0	0	0	0	0,00
22	Sochaczew	10	9	19	11,81	7,79	19,60
23	Sokołów Podlaski	0	0	0	0	0	0,00
24	Warszawa	12	14	26	7,11	5,10	12,21
25	Wyszków	12	124	136	8,06	63,81	71,87
	Razem	212	452	664	224,37	278,98	503,35

Największa liczba plantacji materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w kategorii elitarny i kwalifikowany oraz CAC jest na terenie oddziału Płock (229), Wyszków (136) Grójec (51), Przysucha (46).

Wykres 3.9. Liczba plantacji materiału szkółkarskiego w kategorii elitarny, kwalifikowany i CAC w 2016 r. według oddziałów WIORiN Warszawa.

Korelacje pomiędzy materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych zakwalifikowanym urzędowo, a zgłoszonym CAC przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3.10. Produkcja materiału szkółkarskiego sadowniczego według rodzajów w kategorii elitarny (E), kwalifikowany (C) i CAC w 2016 roku

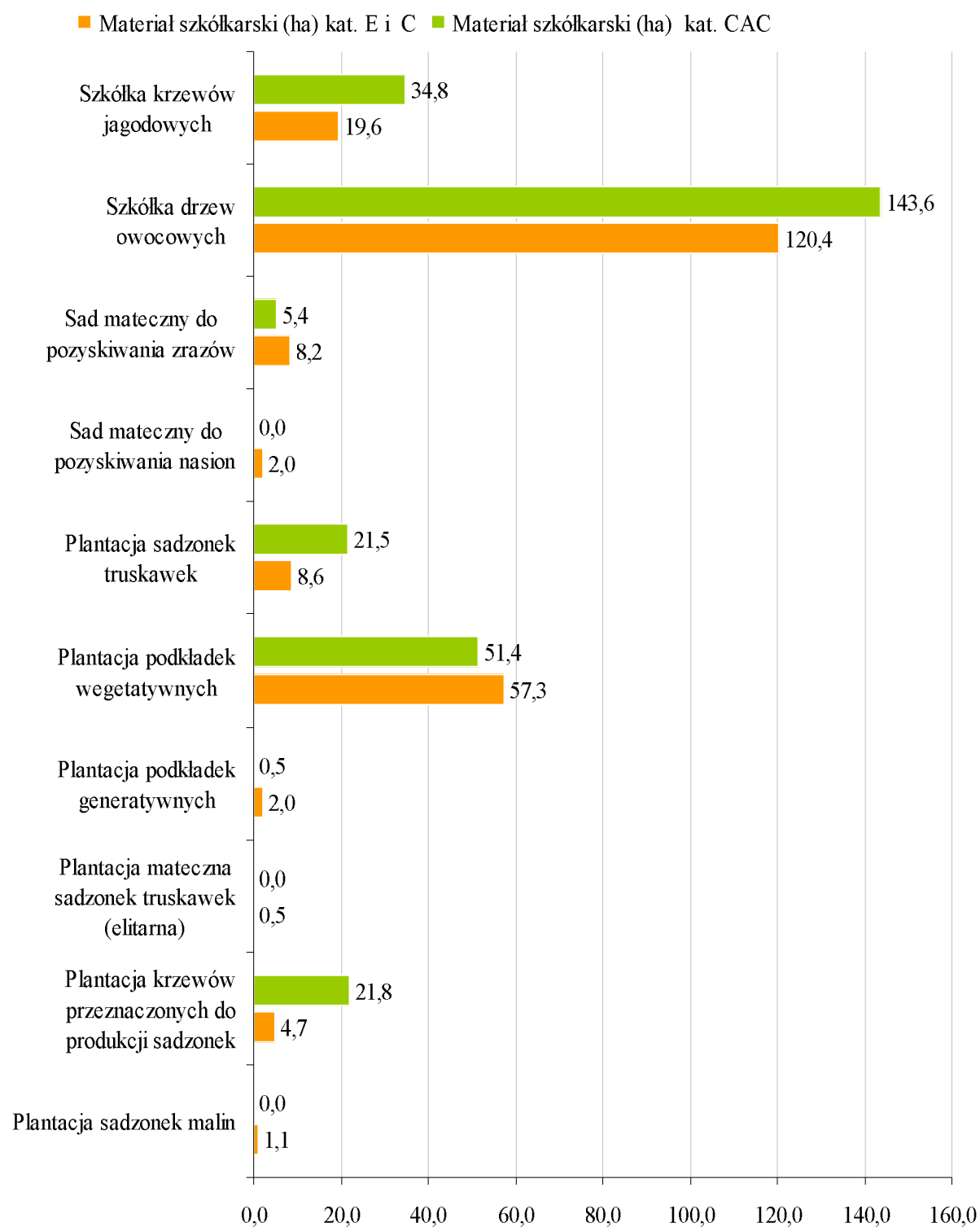

Tabela 3.9. Ilość materiału szkółkarskiego zakwalifikowanego w poszczególnych gatunkach i rodzajach materiału szkółkarskiego elitarnego (E) i kwalifikowanego (C) w latach 2015 - 2016.

Lp.	Gatunek/	Ilość zakwalifikowanych roślin /sztuk/	
	Rodzaj materiału szkółkarskiego	Rok 2015	Rok 2016
1.	Brzoskwinia	x	x
	Plantacja podkładek generatywnych	13500	15050
	Szkółka drzew owocowych	6819	4740
2.	Czereśnia	x	x
	Plantacja podkładek wegetatywnych	528360	552485
	Szkółka drzew owocowych	67057	50965
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów (oczek)	734600	775260
3.	Czereśnia ptasia	x	x
	Plantacja podkładek generatywnych	74500	51300
	Plantacja podkładek wegetatywnych	31000	32000
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	80 kg	50 kg
4.	Grusza domowa	x	x
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów (oczek)	313350	384950
	Szkółka drzew owocowych	113575	160820
5.	Grusza kaukaska	x	x
	Plantacja podkładek generatywnych	25000	16600
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	1kg	1 kg
6.	Jabłoń domowa	x	x
	Plantacja podkładek generatywnych	0	0
	Plantacja podkładek wegetatywnych	9695340	10511220
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	25 kg	29 kg
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów (oczek)	9812950	13526410
	Szkółka drzew owocowych	2814720	3404770
	Szkółka drzew owocowych przeznaczonych na sady zraźnikowe i nasienne	3050	5000
7.	Morela	x	x
	Szkółka drzew owocowych	12445	11267
8.	Malina właściwa	x	x
	Plantacja mateczna sadzonek malin (elitarna)	0	113050

Lp.	Gatunek/	Ilość zakwalifikowanych roślin /sztuk/	
	Rodzaj materiału szkółkarskiego	Rok 2015	Rok 2016
9.	Pigwa pospolita	x	x
	Plantacja podkładek wegetatywnych	510990	495550
10.	Porzeczka czarna	x	x
	Plantacja elitarna krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	184500	142500
	Plantacja krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	1341260	1555330
	Szkółka krzewów jagodowych	1119500	1160750
11.	Porzeczka czerwona	x	x
	Plantacja krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	213060	238000
	Szkółka krzewów jagodowych	237000	267500
12.	Truskawka	x	x
	Plantacja mateczna sadzonek truskawek (elitarna)	271500	209000
	Plantacja sadzonek truskawek	2613850	3542000
13.	Wiśnia	x	x
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów(oczek)	476090	768500
	Szkółka drzew owocowych	225875	265935
14.	Śliwa domowa	x	x
	Plantacja podkładek generatywnych	404000	283000
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	150 kg	40 kg
	Sad mateczny do pozyskiwania zrazów(oczek)	0	0
	Szkółka drzew owocowych	92525	32678
15.	Agrest	x	x
	Plantacja elitarna krzewów jagodowych przeznaczonych do produkcji sadzonek	14000	0
	Plantacja krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek	85350	208925
	Szkółka krzewów jagodowych	77350	265350
16.	Antypka	x	x
	Plantacja podkładek generatywnych	531500	293000
	Sad mateczny do pozyskiwania nasion	30 kg	30 kg
17.	Ałycza	x	x
	Plantacja podkładek generatywnych	149000	149000

W zakresie produkcji materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych w kategorii kwalifikowany w 2016 roku jak i w latach ubiegłych zaobserwowano brak produkcji zrazów (oczek) do okulizacji i szczepienia z rodzaju *Prunus* – śliwa domowa oraz drastyczny spadek produkcji nasion w sadach matecznych do ich pozyskiwania.

Obserwuje się w dalszym ciągu zmniejszoną produkcję drzewek owocowych z rodzaju *Prunus*: brzoskwini, czereśni, moreli i śliwy domowej. Natomiast wzrosła produkcja drzewek owocowych z rodzaju *Malus* – jabłoni domowej w stosunku do produkcji w 2015 roku. Zaobserwowano również w kategorii kwalifikowany zwiększoną produkcję sadzonek z rodzaju *Fragaria* - truskawki (nawadnianie) oraz krzewów jagodowych z rodzaju *Ribes* - agrest i porzeczka czerwona.

Po raz pierwszy w woj. mazowieckim zakwalifikowano sadzonki z rodzaju *Rubus* – malina właściwa, która rozmnażana jest na stołach w podłożu kokosowym.

Na terenie woj. mazowieckiego znajdują się dostawcy posiadający gospodarstwa o dużej powierzchni upraw szkółkarskich 10 - 20 ha, którzy decydują się na wytwarzanie materiału szkółkarskiego kategorii elitarny i kwalifikowany.

Dostawcy materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych są otwarci na nową wiedzę z zakresu produkcji szkółkarskiej i starają się produkować materiał coraz lepszej jakości.

W latach 2015-2016 produkcja materiału szkółkarskiego sadowniczego w kategorii Elitarny (E) i Kwalifikowany (C) wzrasta. Zwiększenie produkcji drzew owocowych, szczególnie jabłoni spowodowane jest perspektywą przyszłego eksportu owoców do Chin.

Coraz większym zainteresowaniem, zwłaszcza do dużych nasadzeń towarowych, cieszą się drzewka dwuletnie z zimowego szczepienia w rękę.

Zmienia się technika zakładania szkótek oraz plantacji matecznych, dostawcy zagęszczają sadzenie drzew i krzewów.

W obrocie materiałem szkółkarskim pochodzącym z produkcji w 2016 roku największym zainteresowaniem cieszą się odmiany jabłoni: Idared, Gloster, Reno 2, Campsur, Szampion Arno, Najdared, Ligol, Gala Must. Poszukiwane są odmiany zwłaszcza o owocach wybarwionych.

Największym problemem podczas oceny materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych jest zgłaszanie odmian innych niż wpisane do krajowego rejestru, brak wypisu z rejestru odmian danego państwa oraz opisu odmiany sporządzonego przez jednostkę zajmującą się rejestracją. Brak wspólnotowych katalogów dotyczących materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych.

Na terenie woj. mazowieckiego do Agencji Rynku Rolnego zgłosiło się 10 producentów uprawiających winorośl o powierzchni 18,86 ha, z których winogrona są przeznaczone do wyrobu wina. W wyniku przeprowadzonych kontroli upraw winorośli stwierdzono w 3 przypadkach niezgodność powierzchni z „Informacją o położeniu upraw winorośli” przekazaną przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego”.

Na plantacjach nie stwierdzono nasadzeń winorośli odmian: Noah, Otello, Isabelle, Jacques, Clinton, Herbemont.

Wyniki kontroli przekazano do Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa

3.2. Nadzór nad materiałem siewnym

3.2.1. Wpis podmiotów do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców

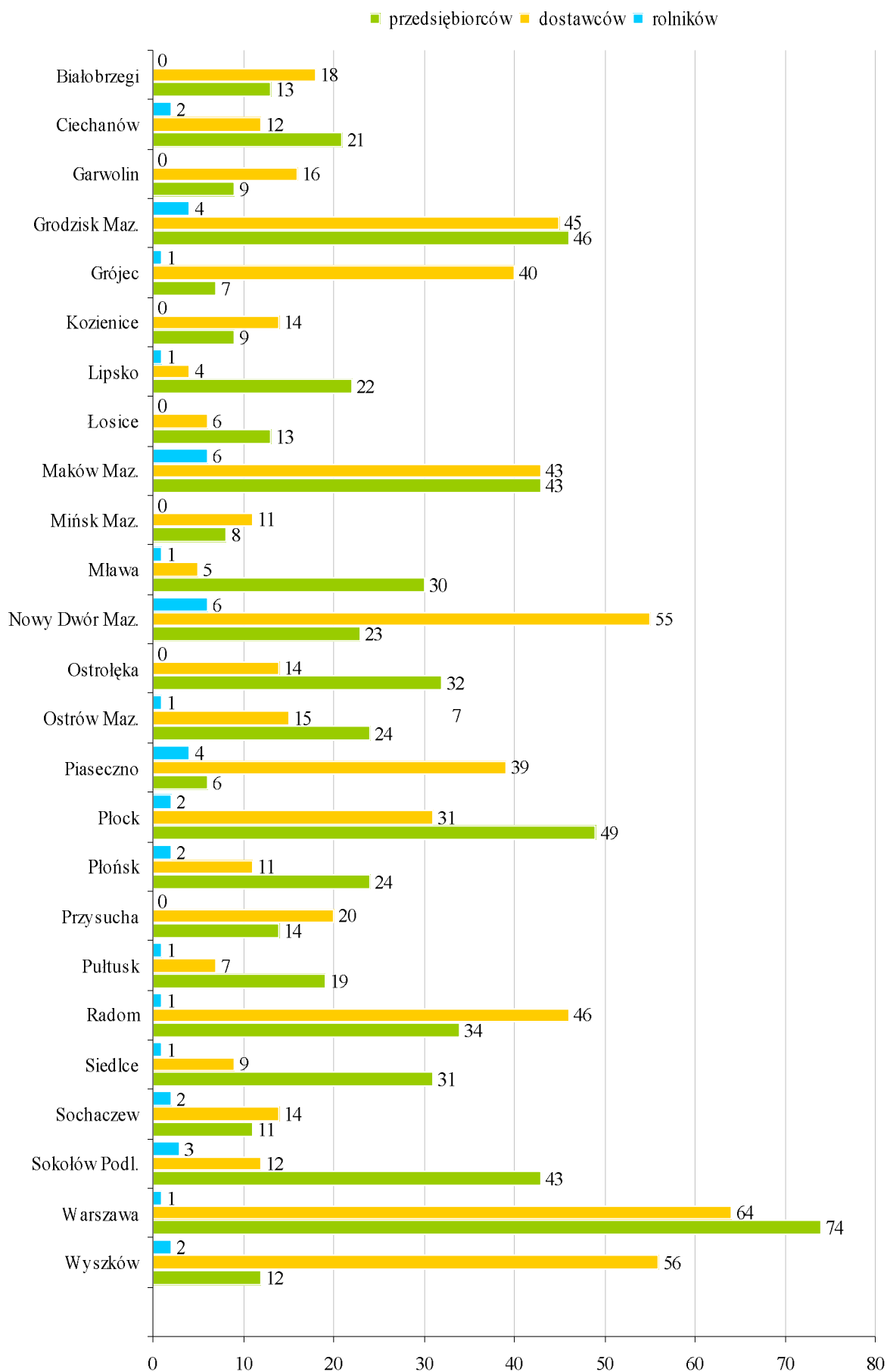
Zgodnie z art. 84, 86, 87 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2012r. poz. 1512 z późn. zm.) obrót materiałem siewnym dla profesjonalnych odbiorców może prowadzić przedsiębiorca, rolnik i dostawca, który zgłosi zamiar prowadzenia obrotu tym materiałem właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi i zostanie wpisany do:

- ewidencji przedsiębiorców
- ewidencji rolników
- ewidencji dostawców

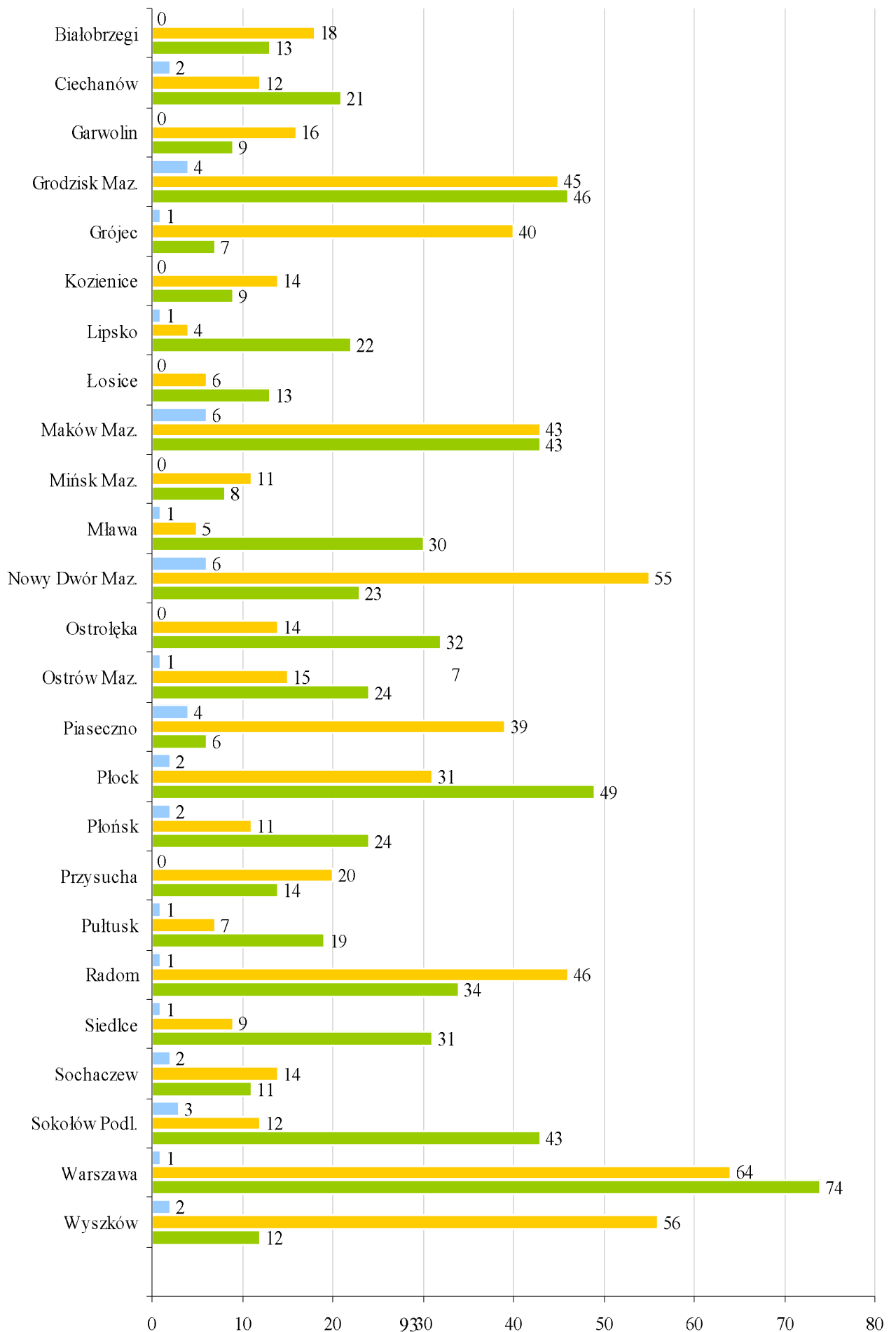
Tab.3.10. Wpis do ewidencji przedsiębiorców, dostawców i rolników dokonujących obrotu materiałem siewnym według stanu na dzień 31.12.2016 r.

Lp.	Oddział	Ilość podmiotów wpisanych do ewidencji		
		przedsiębiorców	dostawców	rolników
1	Białobrzegi	13	18	0
2	Ciechanów	21	12	2
3	Garwolin	9	16	0
4	Grodzisk Mazowiecki	46	45	4
5	Grójec	7	40	1
6	Kozienice	9	14	0
7	Lipsko	22	4	1
8	Łosice	13	6	0
9	Maków Mazowiecki	43	43	6
10	Mińsk Mazowiecki	8	11	0
11	Mława	30	5	1
12	Nowy Dwór Mazowiecki	23	55	6
13	Ostrolęka	32	14	0
14	Ostrów Mazowiecka	24	15	1
15	Piaseczno	6	39	4
16	Płock	49	31	2
17	Płońsk	24	11	2
18	Przysucha	14	20	0
19	Pułtusk	19	7	1
20	Radom	34	46	1
21	Siedlce	31	9	1
22	Sochaczew	11	14	2
23	Sokolów Podlaski	43	12	3
24	Warszawa	74	64	1
25	Wyszaków	12	56	2
	Razem	617	607	41

Wykres 3.11. Wpis do ewidencji przedsiębiorców, dostawców i rolników dokonujących obrotu materiałem siewnym według stanu na dzień 31.12.2016 r.

■ przedsiębiorców ■ dostawców ■ rolników

3.2.2. Kontrola materiału siewnego

W 2016 roku skontrolowano ogółem 1888 podmiotów wytwarzających, prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych i warzywnych, materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych, materiałem rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin warzywnych i ozdobnych.

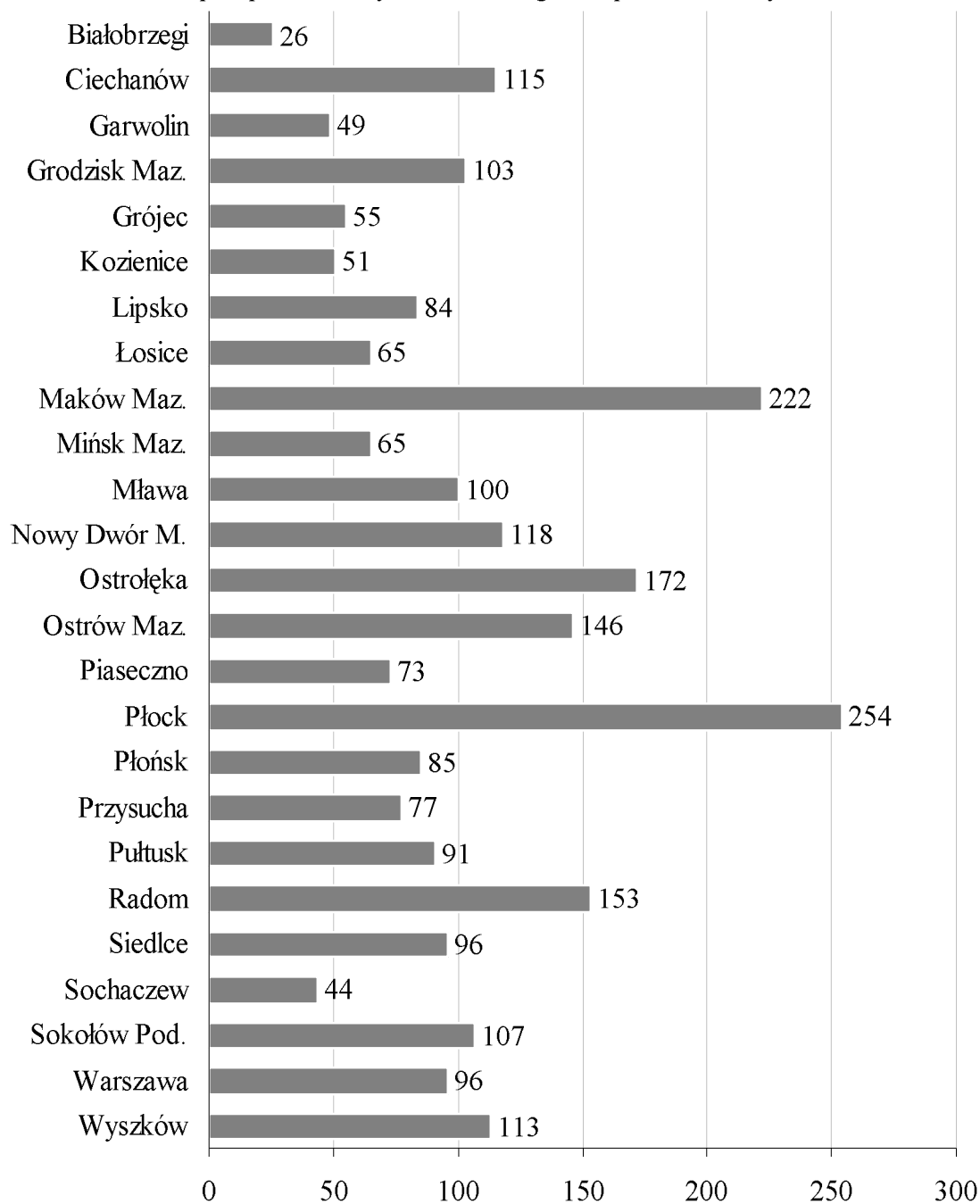
Ogółem przeprowadzono 2560 kontroli, w tym:

- kontroli kompleksowych - 53
- kontroli problemowych - 2466
- kontroli sprawdzających - 14
- kontroli doraźnych - 27

Tab.3.11. Ilości przeprowadzonych kontroli materiału siewnego, dostawców, kwalifikatorów i zakazu stosowania GMO przez oddziały w 2016 r.

Lp.	Oddział	Ilość przeprowadzonych kontroli				
		materiału siewnego	dostawców	kwalifikatorów	zakazu stosowania mat. GMO	ogółem
1	Białobrzegi	2	14	0	10	26
2	Ciechanów	46	12	12	45	115
3	Garwolin	10	19	0	20	49
4	Grodzisk Maz.	58	23	2	20	103
5	Grójec	13	34	3	5	55
6	Kozienice	11	20	0	20	51
7	Lipsko	15	13	36	20	84
8	Łosice	22	13	0	30	65
9	Maków Maz.	28	51	13	130	222
10	Mińsk Maz.	3	12	0	50	65
11	Mława	13	6	6	75	100
12	Nowy Dwór Maz.	18	85	10	5	118
13	Ostrołęka	13	27	12	120	172
14	Ostrów Maz.	14	22	0	110	146
15	Piaseczno	9	50	4	10	73
16	Płock	79	38	67	70	254
17	Płońsk	28	16	21	20	85
18	Przysucha	5	52	0	20	77
19	Pultusk	25	7	19	40	91
20	Radom	26	50	27	50	153
21	Siedlce	35	9	2	50	96
22	Sochaczew	10	9	5	20	44
23	Sokolów Podl.	39	11	0	57	107
24	Warszawa	39	42	5	10	96
25	Wyszków	4	59	0	50	113
	Ogółem	565	694	244	1057	2560

Wykres 3.12. Ilości przeprowadzonych kontroli ogółem przez oddziały w 2016 r.

Skontrolowano w obrocie :

- 2282 partii roślin rolniczych – 4394 ton
- 4324 partii materiału siewnego roślin warzywnych o łącznej masie 183964 kg
- 10564338 szt. roślin materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego warzyw
- 722629 szt. materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych,
- 2870572 szt. materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych

Tab. 3.12. Ilość materiału siewnego skontrolowanego w obrocie, zakwestionowanego i wycofanego z obrotu w 2016 roku

Grupy Roślin	Liczba partii skontrolowanych	J.m.	Wielkość skontrolowanych partii (t/kg/szt.)			Liczba pobranych prób kontrolnych	Nie odpowiadało wymaganiom		Wycofano z obrotu na podstawie decyzji	
			ogółem	w tym materiału kat. standard/CAC	M.S. niedopuszczony do obrotu wg art. 104 ustawy		skontrolowanych partii ogółem	w tym partii ze względu na jakość	partii	ton/j.s./kg/szt.
Zboża ozime*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	282	ton	984,1		2,8	62,0	1,0	1,0	1,0	2,8
Zboża jare*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	364	ton	1 109,2		66,3	97,0	6,0	4,0	4,0	52,8
Kukurydza*	39	j.s.	596		0	0	0	0	0	0
	767	ton	735,8		0,2	40,0	2,0	0,0	2,0	0,2
Bobowate grubonas.*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	55	ton	230,8		22,1	0,0	3,0	3,0	3,0	22,1
Bobowate drobnonas.*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	50	ton	13,5		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trawy	484	ton	233,2		0,8	13,0	6,0	6,0	4,0	0,5
Inne rolnicze	17	ton	39,6		0,4	0,0	7,0	0,0	7,0	0,4
Oleiste i włókniste	3	j.s.	1 134		0	0	0	0	0	0
	107	ton	95,2		2,0	14,0	11,0	4,0	11,0	2,0
Burak cukrowy*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	0	ton	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Burak pastewny*	0	j.s.	0		0	0	0	0	0	0
	9	ton	0,7		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ziemniak	105	ton	932,4		0,0	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Warzywa - nasiona		kg	183 964,0	181 877,4	1 695,1	471,0	36,0	33,0	69,0	1 653,9
Drzewka owocowe		szt.	505 431	499 341	0	0	0	0	0	0
Krzewy jagodowe		szt.	165 875	165 875	0	0	0	0	0	0
Podkładki		szt.	10 300	10 300	0	0	0	0	0	0
Sadzonki truskawek		szt.	0	0	0	0	0	0	0	0
Inny materiał szkółkarski		szt.	41 023	337	0	0	0	0	0	0
Warzywa - rozmnoż. i nasadzeniowy		szt.	10 564 338	10 541 760	0	0	0	0	0	0
w tym cebula dymka		kg	612 649,0	612 649,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Materiał ozdobny		szt.	2 870 572	0	0	0	0	0	0	0

Z materiału siewnego znajdującego się w obrocie pobrano ogółem 688 szt. prób do kontrolnej oceny laboratoryjnej (zdolność kiełkowania nasion),
w tym:

- roślin rolniczych - 217 szt.,
- roślin warzywnych - 471 szt.,

Ponadto pobrano próby kontrolne do oceny :

- weryfikacyjnej sadzeniaków ziemniaka - 7 szt.,
- modyfikacji genetycznej (gmo) kukurydzy - 6 szt.,
- modyfikacji genetycznej (gmo) rzepaku - 3 szt.

W wyniku kontrolnego laboratoryjnego badania - nie odpowiadało wymaganiom jakościowym z uwagi na niską zdolność kiełkowania nasion – 42 szt. prób, t.j. 6,1 % badanych prób,
w tym :

- roślin warzywnych kat. standard - 33 szt.
- roślin rolniczych - 9 szt.

W kontrolnej ocenie zdrowotności – w 4 próbach stwierdzono ponadnormatywne porażenie wirusem Y zdyskwalifikowano z uwagi na ponadnormatywne porażenie wirusem Y.

W próbach kukurydzy i rzepaku nie stwierdzono modyfikacji genetycznej.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w czasie kontroli :

*1. wydano 3 decyzje administracyjne - nalozenie opłaty sankcyjnej w kwocie 6810 zł,
z uwagi na:*

- dokonywanie obrotu materiałem siewnym bez zgłoszenia wojewódzkiemu inspektorowi prowadzenia tej działalności i braku wpisu do ewidencji przedsiębiorców.

2. wydano 54 decyzji zakazu obrotu na 80,8 t. materiału siewnego roślin rolniczych i 1653,9 kg roślin warzywnych , z uwagi na:

- brak tożsamości odmianowej pomidora odm. Poranek , Malinowy Olbrzym,
- brak w krajowym rejestrze, katalogu wspólnotowym kapusty głowiastej białej odmiany Dithmarscher Fruher,
- materiał siewny znajdujący się w obrocie niespełniający wymaganiom jakościowym z uwagi na niską zdolność kiełkowania nasion /próby kontrolne /,
- brak aktualnych informacji z okresowej oceny laboratoryjnej materiału siewnego znajdującego się w obrocie,
- partie nasion niezgodne z wymaganiami jakościowymi w wyniku okresowych ocen laboratoryjnych.

3. *Nalożono 15 mandatów karnych na kwotę 2950 zł, z uwagi na:*

- składanie wojewódzkiemu inspektorowi nieprawdziwych informacji dotyczącej obrotu materiałem siewnym, - art. 126 ust.1 pkt 5 ustawy z 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2012r. poz. 1512 ze zm.),
- nie dołączanie dokumentu dostawcy do przesyłek materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych, materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych - art. 126 ust.1 pkt 6 ustawy z 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2012r. poz. 1512 ze zm.),
- nie umieszczanie nazwy odmiany, numerów partii na dokumentach sprzedaży, - art.126 ust.1 pkt 7 ustawy z 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2012r. poz. 1512 ze zm.),
- nie zgłaszanie przywozu materiału siewnego z państw trzecich w terminie 3 dni od odprawy celnej - art. 126 ust.1 pkt 31 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2012r., poz. 1512 ze zm.),
- nie przechowywanie paszportów roślin do sadzonek winorośli - art.107 ust.1 pkt 10a ustawy z dnia 18 grudnia 2003r. o ochronie roślin (Dz.U. z 2016r. poz. 20141).

4. *wydano 32 zaleceń pokontrolnych*

5. *sporządzono 26 pism pokontrolnych*

3.3. Kontrola stosowania materiału siewnego kukurydzy.

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2012r. poz. 1512 ze zm.) dopuszczony jest do obrotu materiał siewny genetycznie zmodyfikowany. Natomiast Rada Ministrów wprowadziła zakaz stosowania materiału siewnego genetycznie zmodyfikowanego - art. 104 ust. 9 ustawy o nasiennictwie, 2 stycznia 2013r. Rada Ministrów wydała rozporządzenia:

- w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego ziemniaka odmiany Amflora (Dz.U. z 2013 r., poz. 27)
- w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego odmian kukurydzy MON 810 (Dz.U. z 2014 r. poz. 1085 ze zm.)

Powody wprowadzenia zakazu:

- zagrożenie dla hodowców pszczoł i rynku miodu,
- brak autoryzacji pyłku genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy MON 810 zgodnie z przepisami UE,
- dodatkowe aspekty bezpieczeństwa .

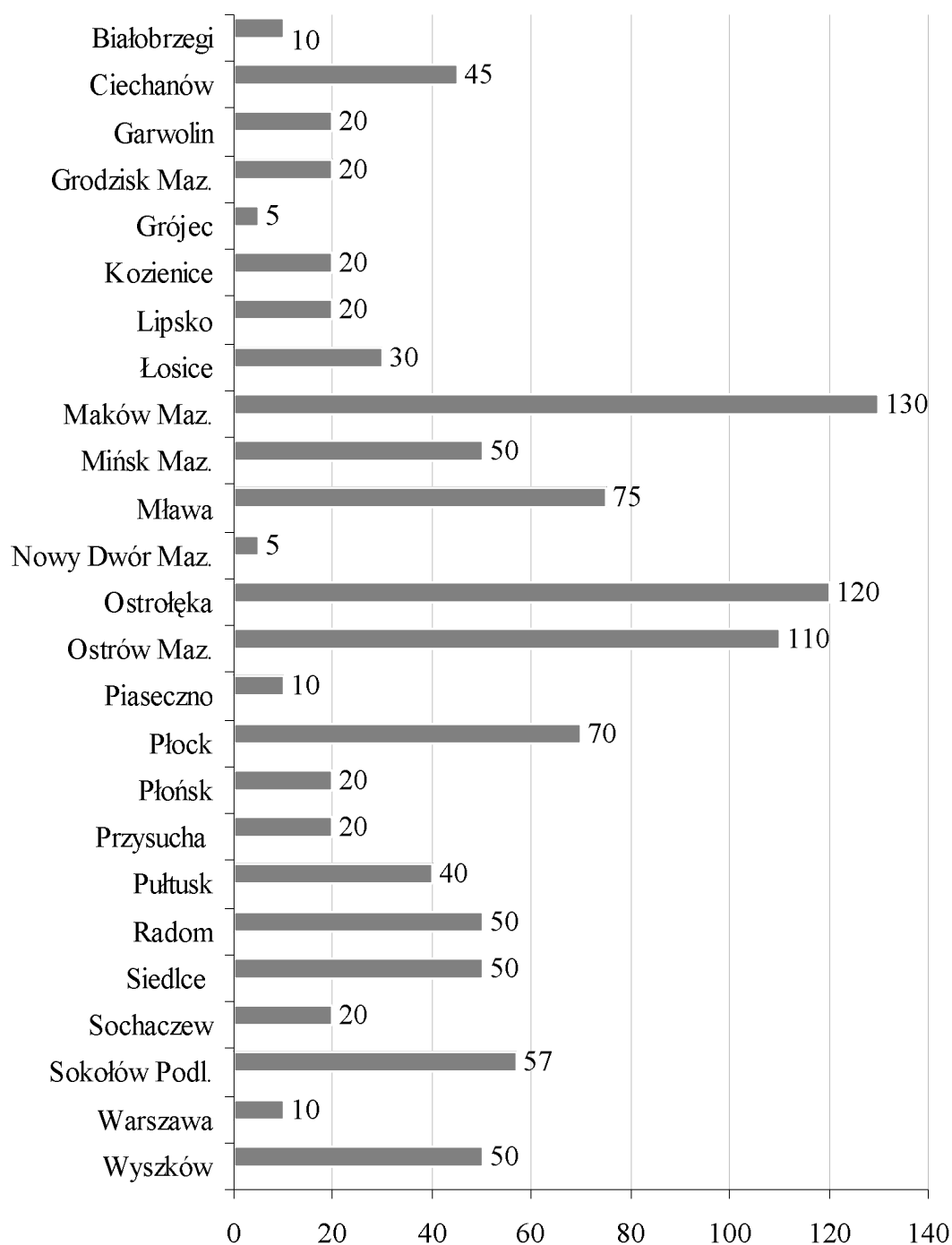
Kontrole stosowania materiału siewnego kukurydzy przeprowadzono na podstawie Zarządzenia Nr 5/2015 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 11.05.2015 r.

Kontrole polegały na sprawdzeniu dokumentów zakupu materiału siewnego, etykiet urzędowych oraz lustracji uprawy kukurydzy w gospodarstwie.

Tabela 3.13 Liczba przeprowadzonych kontroli stosowania materiału siewnego kukurydzy, w latach 2015 i 2016 przez oddziały WIORiN Warszawa.

Lp	Oddział	Liczba kontroli kukurydzy		Liczba pobranych próbek kukurydzy do CL		Liczba wykorzystanych pasków do testów dla kukurydzy	
		rok 2015	rok 2016	rok 2015	rok 2016	rok 2015	rok 2016
1	Białobrzegi	10	10	2	2	4	4
2	Ciechanów	45	45	7	7	8	10
3	Garwolin	20	20	3	3	6	6
4	Grodzisk Maz.	20	20	2	2	6	6
5	Grójec	5	5	1	1	4	4
6	Kozienice	20	20	2	2	4	6
7	Lipsko	20	20	2	2	4	6
8	Łosice	30	30	4	4	8	10
9	Maków Maz.	130	130	15	15	16	20
10	Mińsk Maz.	50	50	5	6	8	12
11	Mława	75	75	12	12	10	14
12	Nowy Dwór Maz.	5	5	2	2	2	4
13	Ostrolęka	120	120	15	15	16	20
14	Ostrów Maz.	110	110	15	14	14	16
15	Piaseczno	10	10	4	6	2	4
16	Płock	70	70	10	10	12	14
17	Płońsk	20	20	3	3	4	6
18	Przysucha	20	20	2	2	4	6
19	Pułtusk	40	40	4	4	8	10
20	Radom	50	50	5	5	10	12
21	Siedlce	50	50	6	6	12	12
22	Sochaczew	20	20	3	2	8	8
23	Sokolów Podl.	50	57	5	4	12	14
24	Warszawa	10	10	2	2	2	4
25	Wyszków	50	50	5	5	12	12
	Razem	1050	1057	136	136	196	240

Wykres 3.13. Liczba przeprowadzonych kontroli stosowania materiału siewnego kukurydzy w roku 2016 przez Oddziały WIORiN Warszawa.

W woj. mazowieckim przeprowadzono kontrolę w 1057 gospodarstwach rolnych uprawiających kukurydzę na pow. 8485 ha. W czasie kontroli wykorzystano 240 pasków testowych ELISA. Pobrano 136 próbek z liści kukurydzy do badań w kierunku modyfikacji genetycznej typu MON 810 do Laboratorium WIORiN w Rzeszowie. W wyniku wykonywania testów paskowych, badania prób liści kukurydzy nie stwierdzono modyfikacji genetycznej.

3.4. Rolnictwo ekologiczne

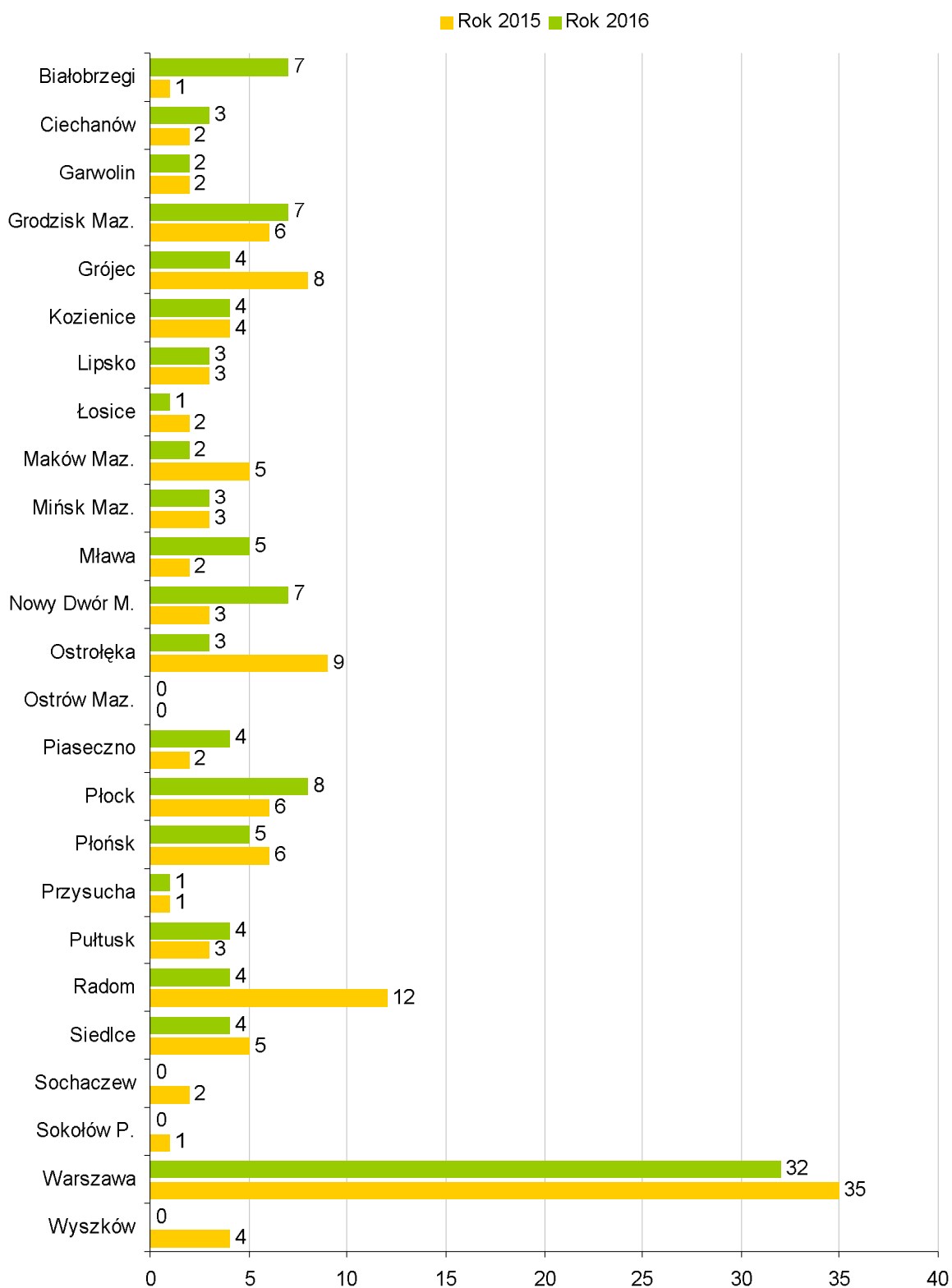
W 2016 roku **wydano 113 decyzji** na zastosowanie w rolnictwie ekologicznym materiału siewnego, materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych, materiału szkółkarskiego nie wyprodukowanymi metodami ekologicznymi, zwanego „materiałem konwencjonalnym”.

Tab. 3.14. Liczba wydanych decyzji ekologicznych w poszczególnych oddziałach WIORiN Warszawa w latach 2015 - 2016

Lp.	Oddział	Rok 2015	Rok 2016
1	Białobrzegi	1	7
2	Ciechanów	2	3
3	Garwolin	2	2
4	Grodzisk Mazowiecki	6	7
5	Grójec	8	4
6	Kozienice	4	4
7	Lipsko	3	3
8	Łosice	2	1
9	Maków Maz.	5	2
10	Mińsk Mazowiecki	3	3
11	Mława	2	5
12	Nowy Dwór Mazowiecki	3	7
13	Ostrolęka	9	3
14	Ostrów Mazowiecka	0	0
15	Piaseczno	2	4
16	Płock	6	8
17	Płońsk	6	5
18	Przysucha	1	1
19	Pułtusk	3	4
20	Radom	12	4
21	Siedlce	5	4
22	Sochaczew	2	0
23	Sokolów Podlaski	1	0
24	Warszawa	35	32
25	Wyszków	4	0
	Ogółem	127	113

W porównaniu do roku 2015 ilość wydanych decyzji w 2016 roku zmniejszyła się o 14, ponieważ zwiększa się ilość zgłoszonego materiału siewnego do wykazu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa wyprodukowanego metodami ekologicznymi.

Wyk. 3.14. Liczba wydanych decyzji ekologicznych w poszczególnych oddziałach w latach 2015 - 2016

4. Diagnostyka laboratoryjna

4.1. Badania laboratoryjne

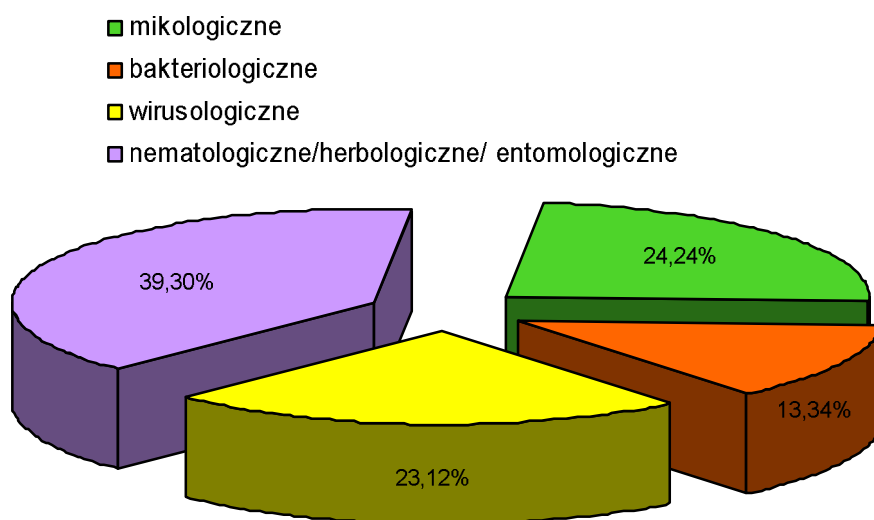
4.1.1. Działalność diagnostyczna Laboratorium Wojewódzkiego WIORiN

W 2016 roku w laboratorium fitosanitarnym Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie przebadano ogółem **14 634** próbek roślin, produktów roślinnych i przedmiotów (14 583 + 51 próbki sadzeniaków ziemniaka), wykonując **18 848 analiz laboratoryjnych** (18 491 + 357 sadzeniaki ziemniaka).

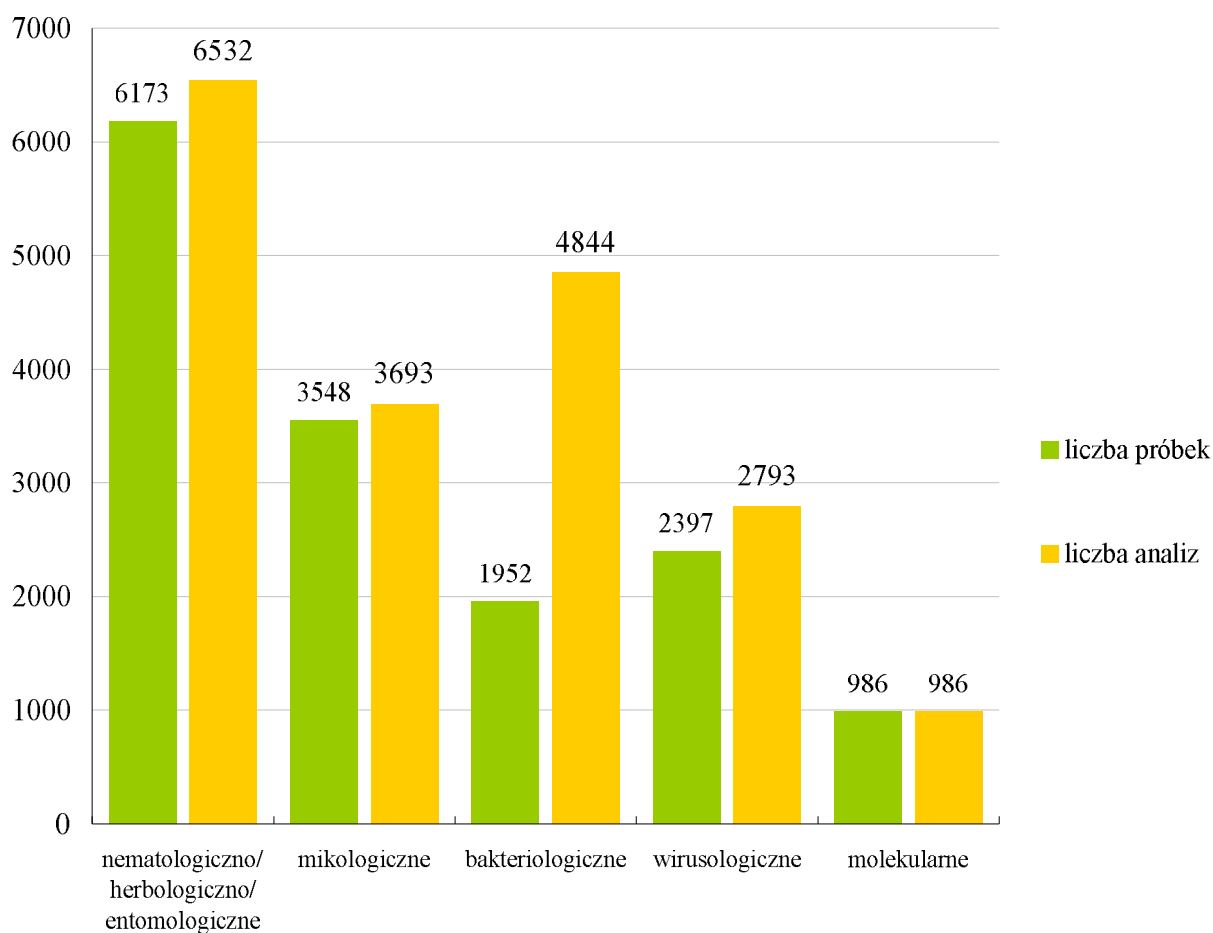
Ilości próbek do badań na obecność poszczególnych organizmów szkodliwych:

- ilość próbek dostarczonych do analiz nematologicznych/entomologicznych/herbologicznych – **5 751 próbek** (39,3% ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz mikologicznych – **3 548 próbki** (24,2 % ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz bakteriologicznych – **1 952 próbki** (13,3 % ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz wirusologicznych – **3 383 próbek** (23,1 % ogółu przebadanych próbek).

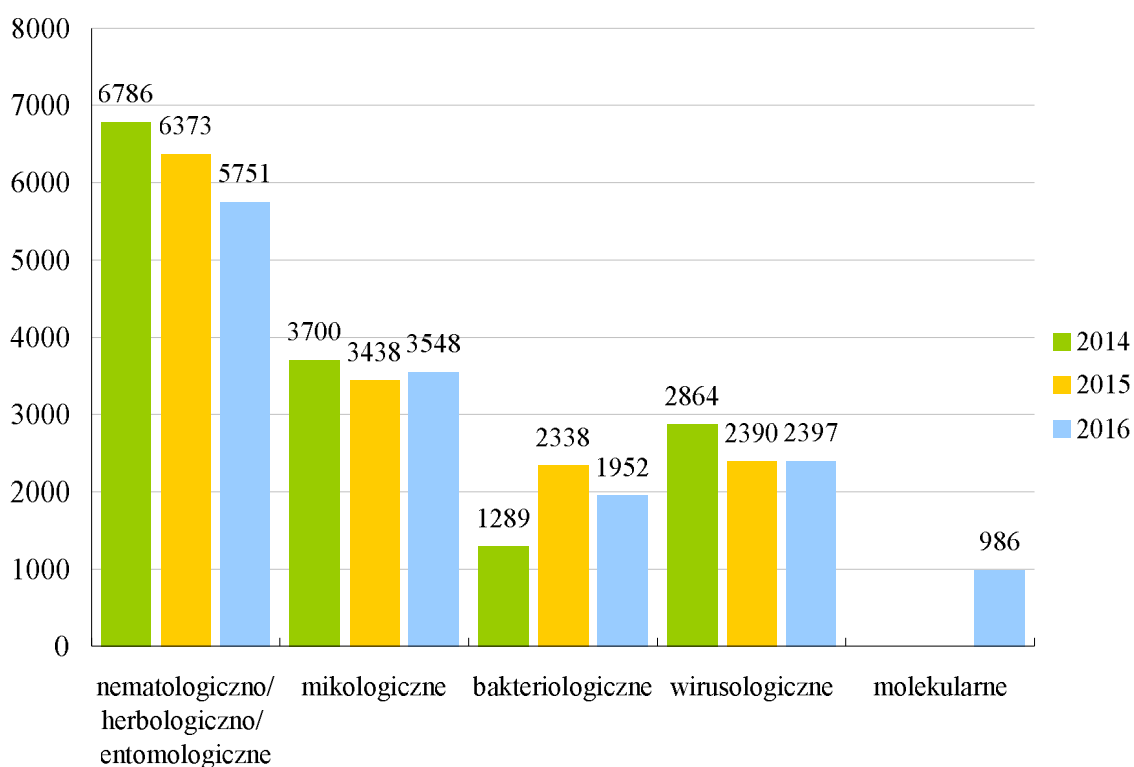
Wykres 4.1. Procentowy udział próbek badanych na obecność poszczególnych grup organizmów w ogólnej liczbie próbek w laboratorium wojewódzkim w 2016 r.

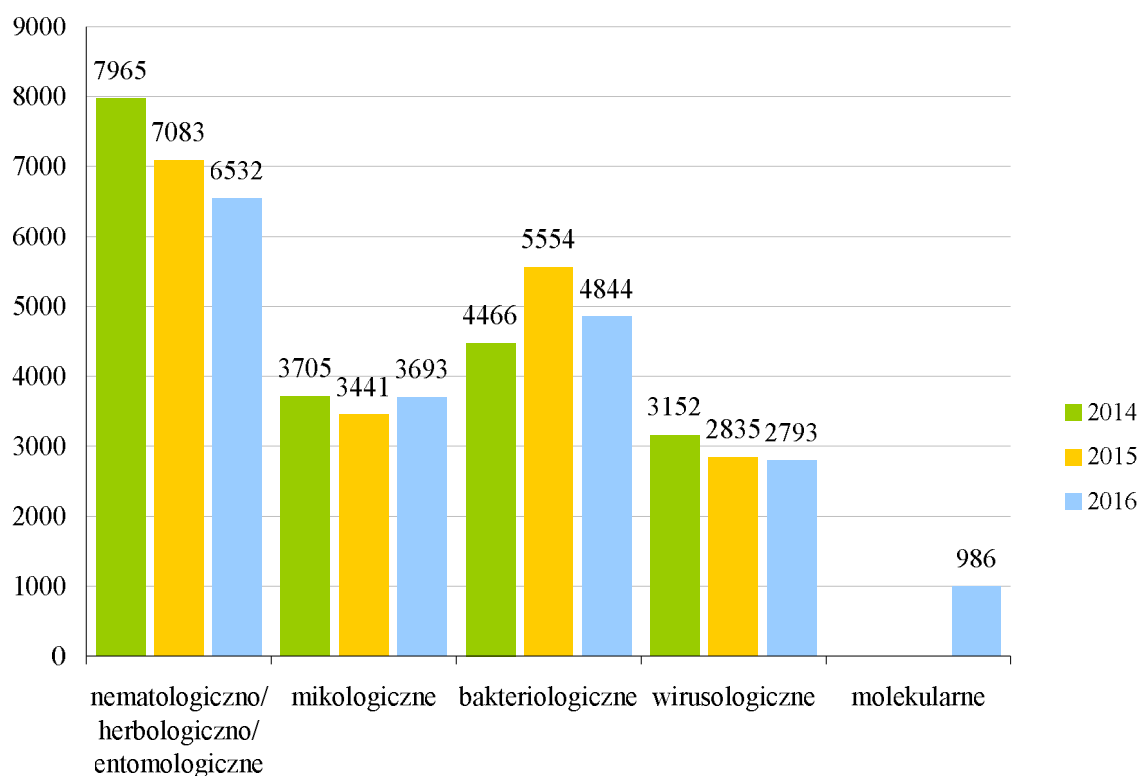
Wykres 4.2. Liczba przebadanych próbek i wykonanych analiz w poszczególnych pracowniach Laboratorium Wojewódzkiego w 2016 r.

Wykres 4.3. Liczba przebadanych próbek w poszczególnych pracowniach Laboratorium Wojewódzkiego w latach 2014-2016.

Wykres 4.4. Liczba wykonanych analiz w poszczególnych pracowniach Laboratorium Wojewódzkiego w latach 2014-2016.

Liczba przebadanych próbek w rozbiściu na typy badań w 2016r.

Nazwa jednostki	Typ badania	Liczba próbek	Liczba wykryć
Oddzia Graniczny	Entomologiczne	361	3
Oddział Graniczny	Nematologiczne	20	0
Oddział Graniczny	Wirusologiczne	300	0
Laboratorium wojewódzkie	Bakt./ento./herb./mik./nem./wirus.	205	0
Laboratorium wojewódzkie	Bakteriologiczne	1954	185
Laboratorium wojewódzkie	Entomologiczno/herbologiczne	11	0
Laboratorium wojewódzkie	Entomologiczne	1243	112
Laboratorium wojewódzkie	Mikologiczne	3548	2
Laboratorium wojewódzkie	Nematologiczne	4381	99
Laboratorium wojewódzkie	Wirusologiczne	3084	44
Razem		14 634	355

- **Pracownia molekularna**

W pracowni molekularnej przebadano 986 próbek materiału roślinnego w tym w kierunku *Apple proliferation mycoplasm* – proliferacja jabłoni 976 **próbek** pędów z drzew jabłoni z materiału szkółkarskiego oraz w ramach monitoringu 10 próbek kwalifikowanego materiału siewnego sadzeniaków ziemniaka w stopniu kwalifikowany unijnej kIA_{VIII} na obecność *Potato spindle tuber viroid*-wrzecionowatość bulw ziemniaka .

Tabela 4.1. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2016 r.

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	Uwagi
<i>Apple proliferation mycoplasm</i>	976	976	-	
<i>Potato spindle tuber viroid</i> - PSTVd	10	10	-	

- **Pracownia nematologii/entomologii/herbologii:**

W pracowni nematologii/entomologii/herbologii ogółem przebadano na obecność organizmów szkodliwych **6 173 próbki**, wykonując **6 532 analizy laboratoryjne**. W grupie tej przeważały badania gleby i podłoży uprawowych na obecność cyst mątwików z rodzaju *Globodera* - 3200 próbek. W 3 próbkach wykryto *Globodera rostochiensis*. Ponadto, w ramach obowiązku przebadania gleby na obecność nicieni, przed założeniem plantacji materiałów rozmnożeniowych wykonano badania gleby na obecność nicieni *Longidorus spp.* i *Xiphinema spp.* – 231 próbek. W 2 próbkach stwierdzono porażenie nicieniem z rodzaju *Longidorus (n.kwar.)*. Badano również nasiona cebuli oraz cebulę dymkę pod kątem obecności niszczyka zjadliwego *Ditylenchus dipsaci* – 734 próbki.

Przebadano 34 próbki sadzeniaków ziemniaka pod kątem występowania guzaków *Meloidogyne spp.* oraz 150 próbek pod kątem występowania niszczyka ziemniaczaka *Ditylenchus destructor*. Ponadto, w ramach monitoringu występowania węgorka sosnowca *Bursaphelenchus xylophilus* przebadano 72 próbki: drewna, produktów drzewnych i materiału opakowaniowego z drewna W 3 próbkach wykryto *Bursaphelenchus mocronatus*. Badano również 17 próbek roślin akwariowych na obecność nicieni z rodzaju *Hirschmaniella*, porażenia tym nicieniem nie stwierdzono.

W kierunku występowania szkodników owadzych przebadano ogółem 1990 próbek materiału roślinnego: sadzonki roślin ozdobnych i uprawnych, świeże owoce, produkty magazynowe: nasiona porzeczki, maku, kminku, błonnik itd. Największą grupę stanowiły owoce pomidora 452 próbki badane w kierunku obecności skośnika pomidorowego *Tuta absoluta*. Obecność skośnika pomidorowego stwierdzono w 2 próbkach. Na obecność tarczniaka *Quadraspidiotus perniciosus* przebadano 63 próbki owoców. Przebadano 83 próbki na obecność owocówki południoweczki *Grapholita molesta*, 29 próbek na obecność wciornastka palmowego *Trips palmi* W próbkach materiału roślinnego przeznaczonego na eksport dostarczonego do badań na obecność szkodników owadzych stwierdzono obecność następujących organizmów:

19 – *Thripidae*, 18 – *Tetranychus*, 89 – *Diaspididae*, 72 – *Pseudococcus*, 4-*Tortricidae*, *Diptera*, *Thrips tabaci*, *Cydalima perspectalis*, *Aphis*.

Tabela 4.2. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2016 r.

Kierunek badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	Uwagi
NICIENIE				
<i>Globodera rostochiensis</i> i <i>Globodera pallida</i>	3200	3203	3	Wykryto <i>Globodera rostochiensis</i>
<i>Ditylenchus dipsaci</i>	734	734	-	
<i>Longidorus spp.</i> i <i>Xiphinema spp.</i>	231	232	2	Wykryto <i>Longidorus spp</i> (niekwar.)
<i>Ditylenchus destructor</i>	150	150	-	
<i>Meloidogyne fallax</i> i <i>Meloidogyne chitwoodi</i>	34	34	-	
<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	72	76	3	Wykryto <i>Bursaphelenchus mucronatus</i>
<i>Hirschmaniella spp.</i>	17	17	-	Badania w Oddziale Granicznym
Szkodniki owadzie (kwar.)	959	959	--	
Agrofagi kwarantannowe kraju importującego	205	205	-	
<i>Quadraspidotus perniciosus</i>	63	66	-	
<i>Thrips</i>	29	29	-	Badania w Oddziale Granicznym
<i>Tuta absoluta</i>	452	457	2	
<i>Grapholita molesta</i>	83	169	-	
Szkodniki owadzie/nasiona chwastów (kwar.)	13	13	-	
<i>Tortricidae</i>	4	4	4	
<i>Thripidae</i>	32	32	19	
<i>Tetranychus</i>	23	23	18	
<i>Diaspididae</i>	111	111	72	
<i>Sprawca</i>	6	6	-	
Inne-(<i>Anoplophora chinensis</i> ,, <i>Aphidodae</i> , <i>Eriophyidae</i> ,)	10	12	5	1-Diptera 1-Thrips <i>tabaci</i> 2-Cydalima <i>perspectalis</i> 1-Aphis

• **Pracownia mikologii:**

W pracowni mikologicznej przebadano **3 548 próbek** w kierunku obecności grzybów i organizmów grzybopodobnych wykonując **3 693 analiz laboratoryjnych**. W grupie tej przeważały badania gleby i podłoży uprawowych na obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba *Synchytrium endobioticum* - 3 191 próbek. Badania prowadzone były w celu utrzymania statusu powiatów uznanych za wolne od grzyba oraz badania próbek gleby z pól przeznaczonych pod uprawę sadzeniaków ziemniaka i roślin przeznaczonych do sadzenia, a także z upraw ziemniaków odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba. Przebadano 311 próbek jabłek na obecność *Neofabraea malicorticis* z partii owoców przeznaczonych na eksport do Ghin – porażenie tym patogenem nie stwierdzono. Ponadto, przebadano 8 próbek roślin truskawki pod kątem występowania *Phytophthora fragariae* var. *fragariae* (czerwonej zgnilizny korzeni truskawek). W ramach kontroli nasadzeń drzewiastych roślin ozdobnych i leśnych przebadano 33 próbki tego materiału na obecność *Phytophthora ramorum*. W badanych próbach dostarczonych do laboratorium nie wykryto obecność tego patogena.

Tabela 4.4. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2016r.

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	Uwagi
<i>Synchytrium endobioticum</i>	3 191	3 191	-	
<i>Neofabraea malicorticis</i>	311	455	-	
<i>Phytophthora ramorum</i>	33	33	-	
<i>Phytophthora fragariae</i> var. <i>fragariae</i>	8	8	-	
Grzyby fitopatogeniczne, <i>Diaporthe phaseolorum</i> , <i>Phytophthora cactorum</i> , <i>Diplocarpon rosae</i>	5	6	2	Wykryto 1- <i>Phytophthora cactorum</i> 1- <i>Phytophthora citricola</i>

• **Pracownia bakteriologii:**

W pracowni bakteriologicznej przebadano **1 952 próbki** bulw ziemniaków na obecność występowania bakterii kwarantannowych: *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* i *Ralstonia solanacearum*. Ogółem wykonano **4 844 analizy laboratoryjne**, w tym na obecność:

Clavibacter michiganensis ssp. *sepedonicus*:

- 1 666 testem IF (immunofluorescencji),
- 416 testem FISH (fluorescent in situ hybridisation),
- 433 metodą hodowlaną,
- 189 testem biologicznym,
- 187 testem patogeniczności,

Ralstonia solanacearum 1 952 testem IF (immunofluorescencji).

Porażenie bakterią kwarantannową *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* stwierdzono w 185 próbkach bulw ziemniaków, porażenia bakterią *Ralstonia solanacearum* nie stwierdzono.

Tabela 4.5. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2016 r.

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
<i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i>	1 952	2 892	185	9,5%	
<i>Ralstonia solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et al.		1 952	-	-	

- Pracownia wirusologii:**

W pracowni wirusologicznej ogółem przebadano **2 346 próbek** materiału roślinnego na obecność wirusów i organizmów wirusopodobnych. Ogółem wykonano **2 436 analiz laboratoryjnych**. Najliczniejszą pozycję stanowiły badania materiału szkółkarskiego na występowanie wirusa szarki *Plum pox potyvirus* – 1 914 próbek (w tym 10 próbek porażonych). Wirusa pierścieniowej plamistości pomidora *Tomato ringspot virus* poszukiwano w 220 próbkach roślin pelargonii, a w 88 próbkach roślin (niecierpka, pomidora, chryzantemy) wirusa brązowej plamistości pomidora *Tomato spotted wilt virus*.

Przebadano również 90 próbek w kierunku występowania wirusów *Apple chlorotic leaf spot virus* i *Apple mosaic virus*, w 34 próbkach stwierdzono obecność *Apple chlorotic leaf spot virus*.

Przebadano 32 próbki złocieni na obecność wiroida *Chrysanthemum stunt viroid*, obecności wiroida nie stwierdzono. Ponadto metodą elektroforezy powrotnej przebadano 2 próbki liści ziemniaka pochodzących z pola na obecność *Potato spindle tuber viroid*.

Tabela 4.6 Zestawienie liczby próbek i analiz w 2016 r.

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
<i>Plum pox potyvirus</i> - PPV	1 914	1 914	10	0,52	
<i>Tomato ringspot virus</i> - ToRSV	220	220	-	-	Badania w Oddziale Granicznym
<i>Tomato spotted wilt virus</i> - TSWV	88	88	-	-	
<i>Apple chlorotic leaf spot virus</i> - ACLSV	90	90	34	37,78	
<i>Apple mosaic virus</i> - ApMV		90	-	-	
<i>Chrysanthemum stunt viroid</i> - CSVd	32	32	-	-	
<i>Potato spindle tuber viroid</i> - PSTVd	2	2	-	-	

- **Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka ze zbioru 2016:**

W pracowni wirusologicznej badano również kwalifikowany materiał siewny sadzeniaków ziemniaka. Ogółem przebadano **51 próbek** sadzeniaków ziemniaka (wykonano 357 analiz) na obecność następujących wirusów jakościowych:

- Potato leafroll virus (PLRV) – liściozwój,
- Potato virus Y (PVY) – smugowatość,
- Potato mosaic virus (PVM) – wirus M ziemniaka,
- Potato virus A (PVA) – wirus A ziemniaka,
- Potato virus X (PVX) – wirus X ziemniaka,
- Potato virus S (PVS) – wirus S ziemniaka,

Z przebadanych próbek sadzeniaków ziemniaka zakwalifikowano ogółem 43 próbki. Z powodu ponadnormatywnego porażenia wirusami zdyskwalifikowano 8 próbek sadzeniaków ziemniaka.

Tabela 4.7. Ocena laboratoryjna sadzeniaków ziemniaka w 2016 r.

Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka							
ocena	objęto oceną		zakwalifikowano		zdyskwalifikowano		
	prób	ha	prób	ha	prób	ha	%
W próbie oczkowej i teście ELISA	51	109,52	43	98,3	8	11,2	15,7

W 2016 r. do badań zleconych poza KZ przyjęto od klienta zewnętrznego przyjęto 7 próbek materiału roślinnego (analizy nematologiczne, entomologiczne i mikologiczne).

4.2. Rozwój bazy diagnostycznej Inspekcji

4.2.1. Działania w kierunku poprawy warunków technicznych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego

Funkcjonowanie Laboratorium Wojewódzkiego opiera się na dobrze wykwalifikowanym personelu diagnostycznym oraz wyposażeniu pracowni diagnostycznych w specjalistyczny sprzęt laboratoryjny. Laboratorium Wojewódzkie spełnia zasady bezpieczeństwa fitosanitarnego poprzez wprowadzone w laboratorium różne rozwiązania organizacyjno-techniczne, np podział laboratorium na strefy o różnych poziomach zabezpieczeń, zastosowanie instalacji systemu wentylacji powietrza z odpowiednimi filtrami, zastosowanie systemu dezynfekcji ścieków technologicznych, posiadanie komór laminarnych do prac mikrobiologicznych II klasy bezpieczeństwa fitosanitarnego, stanowiących zabezpieczenie przed uwolnieniem organizmów szkodliwych do środowiska.

W 2016 r. dla pracowni bakteriologicznej został zakupiony mikroskop fluorescencyjny wyposażony w kamerę i monitor oraz dokupiono pipety elektroniczne dla pracowni molekularnej.

4.2.2. Działania ukierunkowane na akredytację metod badawczych w Laboratorium Wojewódzkim

Laboratorium Wojewódzkie posiada Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego (Nr AB 1167) od 23 marca 2010 roku. Aktualny zakres akredytacji obejmuje 7 metod badawczych (cztery od marca 2010r., kolejne trzy od marca 2011r.).

09.09.2016 r. odbyła się kolejna ocena przeprowadzona przez audytorów Polskiego Centrum Akredytacji. Obecny zakres akredytacji (wyd. nr 6 z dn. 14.05.2014r.) obejmuje metody badawcze przedstawione w tabeli 4.6.

Otrzymany Certyfikat jest potwierdzeniem wdrożonego w Laboratorium Systemu Zarządzania spełniającego wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005+Ap1.2007 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” w zakresie planowania, przygotowania i wykonywania badań próbek gleby, roślin, produktów roślinnych i przedmiotów na obecność organizmów szkodliwych podlegających obowiązkowi zwalczania. Certyfikat potwierdza, że laboratorium posiada kompetencje w zakresie wykonywania określonych badań.

Tabela 4.6. Metody badawcze objęte systemem akredytacji.

Badane obiekty / Grupa obiektów	Metody badawcze	Procedury badawcze/Dokumenty normatywne
Bulwy ziemniaka/ material roślinny	Obecność bakterii <i>Clacibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i> . Metody jakościowe: - Test immunofluorescencji pośredniej (IF) - Test FISH (ang. Fluorescent In Situ Hybridisation) - Test biologiczny i test patogeniczności na roślinach oberżyny - metoda hodowlana	DK 2006/56/WE z dnia 12.06.2006 Załącznik I (z wyłączeniem pkt. 6, 9.1, 9.3, 9.5, 9.6) Załącznik II.
	Obecność bakterii <i>Ralstonia solanacearum</i> Metoda jakościowa - Test immunofluorescencji pośredniej (IF)	DK 2006/63/WE z dnia 14.07.2006 Załącznik II Sekcja VI.A.5
Gleba i podłoża uprawowe	Obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i> Metody jakościowe: - Metoda Jellema	Wykrywanie i identyfikacja zarodni przetrwalnikowych <i>Synchytrium endobioticum</i> PB/M – 01.00.00 wyd. 5 z dn. 28.11.2011 r.
	Obecność nicieni <i>Globodera spp.</i> Metody jakościowe: - Metoda ekstrakcji z zastosowaniem automatycznego ekstraktora cyst, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Globodera</i> . PB/N – 01.00.00 wyd. 6 z dn. 28.11.2011 r.
Trociny, zrębki drewna, drewniane materiały opakowaniowe	Obecność nicieni <i>Bursaphelenchus</i> grupa „ <i>xylophilus</i> ”. Metody jakościowe: - Metoda ekstrakcji nicieni z drewna, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Bursaphelenchus</i> , grupa „ <i>xylophilus</i> ”. PB/N-04.00.00 wyd. 4 z dn. 28.11.2011 r.

Badane obiekty / Grupa obiektów	Metody badawcze	Procedury badawcze/Dokumenty normatywne
Gleba i podłoża uprawowe	Obecność nicieni <i>Longidorus spp.</i> i <i>Xiphinema spp.</i> Metody jakościowe: - Metoda z zastosowaniem aparatu Oostenbrinka, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Longidorus</i> i <i>Xiphinema</i> . PB/N-03.00.00 wyd. 4 z dn. 28.11.2011 r.
Material roślinny – rośliny <i>Prunus</i>	Obecność <i>Plum pox potyvirus</i> Metody jakościowe: - Test Elisa	Wykrywanie <i>Plum pox potyvirus</i> testem Elisa PB/W-01.00.00 wyd.6 z dn. 06.05.2015r.

4.3. Nadzór merytoryczny nad działalnością diagnostyczną Inspekcji

4.3.1. Porównania międzylaboratoryjne/badania biegłości

Laboratorium Wojewódzkie w 2016 roku brało udział w 2 porównaniach międzylaboratoryjnych, których organizatorem było Centralne Laboratorium GIORiN.

Tabela 4.7. Udział Laboratorium Wojewódzkiego w porównaniach międzylaboratoryjnych w 2016 r.

Lp.	Metoda badawcza	Organizator porównań międzylaboratoryjnych	Obiekty badań lub materiały	Wynik porównań międzylaboratoryjnych
1.	Metoda mikroskopowa	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	zestaw 3 próbek zawierających po 5 szt. cyst - identyfikacja cyst mątwików z rodzaju <i>Globodera</i>	Z*
2.	Metoda mikroskopowa	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	zestaw 10 trwałych preparatów - identyfikacja nicieni <i>Bursaphelenchus</i> grupa "xylophilus"	Z*

* Z - ocena zadowalająca

Badania biegłości/porównania międzylaboratoryjne są jednym z elementów, na którym Laboratorium Wojewódzkie buduje swoją wiarygodność i rzetelność do wyników wykonywanych badań.

Uzyskane wyniki z porównań międzylaboratoryjnych w 2016 r. i ubiegłych latach świadczą o wysokich kompetencjach kadry diagnostycznej Laboratorium Wojewódzkiego oraz o tym, że udział pracowników w szkoleniach specjalistycznych daje oczekiwane rezultaty.

4.3.2. Sterowanie jakością badań

Wszystkie pracownice Laboratorium Wojewódzkiego stosują metody zapewnienia jakości badań takie jak: badania na próbkach archiwalnych, badania równoległe, sprawdzanie badań przy pomocy próbek fortyfikowanych, sprawdzanie wyników przy pomocy materiałów odniesienia. Metody te stosowane są alternatywnie, w miarę potrzeb i możliwości, zgodnie ze specyfiką danej pracowni.

W 2016 r. w ramach zapewnienia jakości badań ogółem przebadano 536 próbek. W poszczególnych pracowniach przedstawia się to następująco:

Tabela 4.8. Ilości próbek w ramach zapewnienia jakości badań

Pracownia Laboratorium Wojewódzkiego	Organizm	Badania równoległe	Badania archiwalne	Badania weryfikacyjne w CL Toruń	Badania z użyciem CRM
Nematologia/ entomologia/ herbologia	<i>Globodera spp.</i>	48	47	4	-
	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	27	-	2	-
	<i>Longidorus/ Xyphinema</i>	26	-	1	-
Wirusologia	<i>PPV</i>	105	56	11	-
Bakteriologia	<i>Cms Rs</i>	24	51	34	8
Mikologia	<i>Synchytrium endobioticum</i>	47	44	1	-

Prawidłowe wyniki badań świadczą o kompetencji pracowników i wiarygodności wykonywanych badań.

4.3.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Laboratorium Wojewódzkiego.

W 2016 r. pracownicy Laboratorium Wojewódzkiego uczestniczyli w 17 szkoleniach zewnętrznych i 28 szkoleniach wewnętrznych. W „Rocznym planie szkoleń na 2016r.” zaplanowano 15 szkoleń specjalistycznych dotyczących specyfiki wykonywanych badań, z czego zrealizowano 10. Trzy z nich nie odbyły się z przyczyn niezależnych od laboratorium. Dwa nie doszły do skutku, ponieważ osoba zaplanowana na szkolenie przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Jak co roku zaplanowano i zrealizowano również spotkanie kierowników laboratoriów oraz dodatkowo dla nich szkolenie z zakresu bezpieczeństwa chemicznego w laboratorium. Pracownicy wzięli również udział w 5 szkoleniach niezaplanowanych.

Wszyscy pracownicy laboratorium w ciągu całego roku biorą udział w szkoleniach wewnętrznych dotyczących metod badawczych, wytycznych przekazanych przez CL, zmian wprowadzanych do dokumentacji systemowej oraz zmian dokumentów PCA.

Tabela 4.9. Tabela przedstawiająca udział pracowników w zewnętrznych szkoleniach specjalistycznych i szkoleniach z zakresu systemu zarządzania laboratorium:

Lp.	Temat szkolenia	Organizator szkolenia	Ilość osób
1.	Szkolenie dla nowo zatrudnionych pracowników	CL	4
2.	Spotkanie szkoleniowe dla Kierowników Laboratorium Wojewódzkiego	CL	1
3.	Bezpieczeństwo chemiczne w laboratorium	CL	1
4.	Wykrywanie i/lub identyfikacja fitoplazm z grupy 16SrX	CL	2
5.	Spotkanie szkoleniowe w zakresie oceny kwalifikacyjnej sadzeniaków ziemniaka	CL	2
6.	Wykrywanie i identyfikacja bakterii <i>Cms</i> za pomocą testu IF i FISH. Wykrywanie i identyfikacja bakterii <i>R.sol</i> za pomocą testu IF.	CL	2
7.	Test biologiczny i test patogeniczności na roślinach oberżyny	CL	2
8.	Metoda hodowlana ze szczególnym uwzględnieniem podłoża MTNA	CL	2
9.	Warsztaty doskonalące dla specjalistów w zakresie diagnostyki bakteriologicznej (występowanie, biologia, diagnostyka i zwalczanie nowych organizmów kwarantannowych – <i>Xylella fastidiosa</i>).	CL	1
10.	Warsztaty doskonalące dla mikologów	CL	1
11.	Warsztaty doskonalące dla nematologów.	CL	1
12.	Spotkanie entomologów z laboratoriów Wojewódzkich	CL	1
SZKOLENIA NIEZAPLANOWANE			
13.	Doskonalenie audytów wewnętrznych w laboratorium	BZJ	1
14.	Wykrywanie i identyfikacja PSTVd	CL	2
15.	Wykrywanie i identyfikacja bakterii <i>Erwinia amylovora</i>	CL	2
16.	Morfologiczne i molekularne metody identyfikacji nicieni z rodzaju <i>Globodera</i>	MiIZ PAN	1
17.	Sztuka asertywności, budowania partnerskich relacji i autorytetu	Gamma	1

Dużym osiągnięciem w 2016 roku dla Laboratorium Wojewódzkim WIORiN Warszawa było otwarcie przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Wojewody Mazowieckiego – nowej pracowni molekularnej PCR.

Po raz pierwszy od września rozpoczęliśmy badania materiału roślinnego techniką PCR/RFLP na obecność: fitoplazm i wiroidów.

5. Ocena laboratoryjna materiału siewnego.

5.1. Ocena laboratoryjna.

Laboratorium Oceny Nasion w okresie sprawozdawczym wykonało ocenę laboratoryjną 2 684 prób materiału siewnego.

Tabela 1.1. Liczba ocenionych laboratoryjnie prób materiału siewnego wg typu oceny

Rodzaj oceny	Liczba prób	Udział [w %]
Ocena urzędowa - pierwotna	441	16,4
Ocena powtórna	56	2,1
Ocena okresowa (remanenty)	861	32,1
Zlecenia	427	15,9
Próby kontrolne	851	31,7
Świadectwa dla mieszanek	48	1,8
Razem	2684	100,0

Tabela 1.2. Liczba przebadanych partii materiału siewnego kategorii elitarny i kwalifikowany roślin rolniczych oraz ich masa w ocenie laboratoryjnej w 2016 r.

Grupa roślin	Oceniono laboratoryjnie		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		
	partii	ton	partii	ton	partii	ton	%
Razem rośliny rolnicze:	441	6363,2	409	5911,9	32	451,3	7,1
w tym:							
1. zbożowe, w tym:	186	3880,7	174	3647,8	12	232,9	6,0
- pszenica zwyczajna ozima	53	1281,0	52	1261,0	1	20,0	1,6
- pszenica zwyczajna jara	12	260,2	12	260,2	0	0,0	0,0
- jęczmień ozimy	1	2,8	0	0	1	2,8	100,0
- jęczmień jary	20	355,0	20	355,0	0	0	0,0
- żyto ozime	14	219,0	12	185,9	2	33,1	15,1
- pszenżyto ozime	54	1283,6	48	1124,6	6	159,0	12,4
- pszenżyto jare	4	56,7	3	42,5	1	14,3	25,1
- owies zwyczajny	21	329,4	20	325,7	1	3,7	1,1
kukurydza	7	93,2	7	93,2	0	0	0,0
2. pastewne, w tym	197	1856,5	189	1774,0	8	82,5	4,4
- bobowate grubonasienne	33	493,6	27	414,9	6	78,7	15,9
- bobowate drobnonasienne	73	549,5	72	548,1	1	1,4	0,3
- trawy	21	139,1	20	136,6	1	2,5	1,8
- facelia błękitna	43	404,4	43	404,4	0	0	0,0
- rzodkiew oleista	27	270,0	27	270,0	0	0	0,0
3. buraki	4	80,0	4	80,0	0	0,0	0,0
4. oleiste i włókniste, w tym	54	546,1	42	410,1	12	136,0	24,9
- gorczyca biała	52	520,0	41	410,0	11	110,0	21,2
- rzepak jary	1	0,1	1	0,1	0	0	0,0
- soja	1	26,0	0	0	1	26,0	100,0

Ogółem oceniono laboratoryjnie 441 partii materiału siewnego roślin rolniczych kategorii elitarny i kwalifikowany o łącznej masie 6 363,2 tony:

- zakwalifikowano 409 partii o masie 5 911,9 tony,
- zdyskwalifikowano 32 partie o masie 451,3 tony.

Najwięcej dyskwalifikacji zanotowano w grupie roślin oleistych i włóknistych – 24,9% (przede wszystkim gorczyca białej). W przypadku roślin zbożowych dyskwalifikacje dotyczyły pszenżyta ozimego – 12,4%, i żyta ozimego – 15,1%. Wśród roślin pastewnych zdyskwalifikowano 15,9% bobowatych grubonasiennych.

W 2016 r. zdyskwalifikowano 7,1% ocenianego materiału siewnego roślin rolniczych, podczas gdy w 2015 r. dyskwalifikacja była na poziomie 3,8%. Najczęstszym powodem dyskwalifikacji była niska zdolność kiełkowania nasion oraz zawartość nasion obcych gatunków.

5.1.1. Ogólne podsumowanie.

W stosunku do roku 2015 odnotowano wzrost liczby prób materiału siewnego zgłoszonego do urzędowej oceny laboratoryjnej o 5,3%. Także w przypadku wszystkich prób ocenianych w Laboratorium Oceny Nasion odnotowano wzrost o 7,4%.

W 2016 r. pod nadzorem Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie znajdowały się 2 akredytowane laboratoria, oceniające materiał siewny roślin rolniczych kategorii kwalifikowany i elitarny: IHAR – PIB Radzików i CN Warszawa.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa zgodnie ze swymi właściwościami nałożonymi przez ustawę o nasiennictwie i ustawę o ochronie roślin pełni obowiązki urzędu kwalifikacyjnego oraz urzędu kontrolującego jakość materiału siewnego znajdującego się w obrocie na obszarze RP. Co roku w ramach urzędowej kontroli materiału siewnego pobierane są próby kontrolne z partii materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych wprowadzonych do obrotu lub partii ocenionych przez podmioty akredytowane. W 2016 r. liczba prób kontrolnych w stosunku do roku 2015 wzrosła o 24,4%.

W 2016 r. w Laboratorium Oceny Nasion wystawiono:

- 409** –świadectw oceny laboratoryjnej
- 48** –świadectw dla mieszanek nasiennych
- 2 227** –informacji o wynikach badania oraz informacji o dyskwalifikacji partii materiału siewnego
- 109** –międzynarodowych świadectw ISTA - „orange”.

W 2016 r. do oceny tożsamości odmianowej z materiału siewnego roślin rolniczych oraz roślin warzywnych zostały pobrane przez urzędowych próbobiorców 132 próby (wzrost o 14,8%)

5.1.2. Testy sprawdzające „Proficiency Test” organizowane przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA) oraz krajowe testy porównawcze.

Laboratorium Oceny Nasion posiada akredytację Międzynarodowego Związku Oceny Nasion (ISTA) i zobowiązane jest do brania udziału w międzynarodowych testach sprawdzających tzw. „Proficiency Test”. W roku 2016 laboratorium wykonało analizy laboratoryjne 9 próbek testowych. Celem testów było sprawdzenie poprawności wykonania analizy czystości, określenia zawartości nasion innych gatunków, wilgotności, żywotności metodą tetrazolinową czy zdolności kiełkowania oraz wypełniania międzynarodowego świadectwa „orange” dla gatunków *Helianthus annuus*, *Brachiaria brizantha* oraz *Alium cepa*.

Międzynarodowy Związek Oceny Nasion pozytywnie ocenił wszystkie wyniki wykonanych analiz przyznając najwyższe oceny „A”

Laboratorium uczestniczy w testach sprawdzających od samego początku ich wprowadzenia tj. od 1995 roku.

W ramach porównawczych testów między laboratoryjnych oceniono, przygotowane przez LON Poznań 3 próby *Secale cereale* (wykonano analizy czystości i zdolności kiełkowania oraz zawartości nasion innych gatunków).

W 2016 r. Laboratorium Oceny Nasion w Warszawie przygotowało 6 prób testowych z nasion roślin zbożowych, które zostały przekazane do analizy dla laboratoriów akredytowanych, znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego.

5.1.3. Nadzór i kontrola nad podmiotami akredytowanymi.

Zgodnie z przepisami ustawy o nasiennictwie wojewódzcy inspektorzy Ochrony Roślin i Nasiennictwa są zobowiązani do udzielania zainteresowanym przedsiębiorcom akredytacji w zakresie oceny laboratoryjnej, pobierania próbek materiału siewnego oraz przestrzegania przepisów w tym zakresie przez podmioty akredytowane.

5.1.3.1. Laboratoria akredytowane.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie prowadzi nadzór i kontrolę nad pracą 2 laboratoriów akredytowanych firm: Centrala Nasienna w Warszawie i IHAR - PIB Radzików. W 2016 r. przeprowadzono kontrolę podległych laboratoriów, w czasie których sprawdzano:

- dokumentację prowadzoną w laboratorium oraz wystawione świadectwa i informacje po ocenie laboratoryjnej,
- przygotowanie merytoryczne personelu,
- działanie sprzętu i aparatury laboratoryjnej,
- przechowywanie prób po ocenie laboratoryjnej,
- poprawność wykonywania analiz materiału siewnego, zgodnie z międzynarodową metodyką ISTA.

W ramach kontroli pobrano również i oceniono laboratoryjnie 96 duplikatów prób badanego materiału siewnego. W wyniku kontroli stwierdzono, że w 3 przypadkach uzyskane wyniki istotnie odbiegały od wyników pierwotnych.

W 2016 r. laboratoria akredytowane po raz szósty z rzędu uczestniczyły w ogólnokrajowych testach sprawdzających przygotowanych przez LON Poznań. W przypadku obu laboratoriów wykonane analizy czystości oceniono bardzo dobrze („A”), natomiast sposób oceny zdolności kiełkowania zaliczono na „dostatecznie” („C”).

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, które byłyby podstawą do uchylenia akredytacji.

5.1.3.2. Nadzór i kontrola nad próbobiorcami akredytowanymi i urzędowymi

W 2016 r. w ramach nadzoru nad akredytowanymi podmiotami skontrolowano wszystkich 6 akredytowanych próbobiorców upoważnionych do pobierania prób materiału siewnego kategorii kwalifikowany i elitarny. Kontrola próbobiorców polegała na sprawdzeniu poprawności pobierania prób, sporządzania protokółów pobrania prób lub ponownym pobraniu prób z partii, z których wcześniej pobierał próby kontrolowany próbobiorca lub sprawdzeniu tzw. duplikatów pobranych przez niego prób. Pobrano i oceniono laboratoryjnie 25 prób. Nieprawidłowości w sposobie pobierania prób nie stwierdzono.

Na terenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie działa 26 urzędowych próbobiorców.

Zgodnie z wcześniej przyjętymi założeniami i opracowanym harmonogramem kontroli w 2016 r. skontrolowano 7 urzędowych próbobiorców. Sprawdzano posiadany sprzęt, dostępność materiałów merytorycznych, sposób rejestrowania pobieranych prób, ilość prób pobranych w ostatnim sezonie oraz nazwy firm zlecających próbobranie. Przeprowadzano także audyt próbobrania..

Poza tym w ramach kontroli poprawności pobierania prób materiału siewnego przez wszystkich urzędowych próbobiorców w 2016 r. pobrano i oceniono laboratoryjnie 149 prób. W wyniku kontroli nie stwierdzono uchybień, które byłyby podstawą do cofnięcia upoważnień.

5.1.4. Nadzór nad upoważnieniami do wypełniania etykiet urzędowych materiału siewnego.

W 2016 r. na terenie województwa mazowieckiego działały dwie firmy upoważniona do wypełniania urzędowych etykiet materiału siewnego (DANKO Hodowla Roślin Oddział w Laskach oraz Centrala Nasienna w Warszawie z siedzibą w Pułtusku). Ze względu na położenie siedziby firmy, upoważnienie dla DANKO zostało wydane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu.

WIORiN w Warszawie był odpowiedzialny za bezpośredni nadzór i przeprowadzenie kontroli sposobu postępowania przy wypełnianiu urzędowych etykiet (prowadzenie rejestru i rozliczenie etykiet zakupionych w WIORiN Warszawa, sprawdzenie prawidłowości wypełniania etykiet).

W wyniku przeprowadzonej w ciągu okresu sprawozdawczego kontroli nie stwierdzono uchybień, będących podstawą do uchylenia posiadanych upoważnień

5.1.5. Drukowanie etykiet i paszportów.

W 2016 r. do obowiązków LON należało wzorem lat ubiegłych drukowanie etykiet rolniczych oraz paszportów szkółkarskich i dla sadzeniaków ziemniaka. Ogółem wydrukowano **277 681 szt.** paszportów i etykiet nasiennych.

Tabela 1.3. Liczba wydrukowanych paszportów i etykiet nasiennych

Rodzaj etykiety/ paszportu	Ilość szt.	Udział [w %]
Etykiety nasienne	135 673	48,9
Paszporty szkółkarskie	75 926	27,3
Etykiety szkółkarskie	876	0,3
Paszporty ziemniaczane	30 593	11,0
Etykiety eksportowe OECD	34 613	12,5
Razem	277 681	100,0

Tabela 1.4. Liczba wydrukowanych etykiet nasiennych

Rodzaj etykiety (kolor)	Ilość szt.	Udział [w %]
Etykiety białe z f. paskiem	173	0,1
Etykiety białe	1 877	1,4
Etykiety niebieskie	128 493	94,7
Etykiety czerwone	648	0,5
Etykiety zielone	4 480	3,3
Etykiety szare	2	ślad
Razem	135 673	100,0

Tabela 1.5. Liczba wydrukowanych paszportów (etykiet)

Rodzaj paszportu (etykiety)	Ilość szt.	Udział [w %]
Paszporty szkółkarskie WW	56 999	53,1
Paszporty szkółkarskie MP	18 927	17,6
Etykiety szkółkarskie	876	0,8
Paszporty ziemniaczane niebieskie	30 085	28,0
Paszporty ziemniaczane białe	508	0,5
Razem	107 395	100,0